21 Kasım 1986
21. November 1986
Nr 96

15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇİKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.- KRN
İSVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

ŞHP Küçük Kurultayında alınan karardan sonra HDF İkinci Başkanı Aygün Gürkan sorularımıza cevap verdi

"Nükleer füzelere karşıyız"

SHP Küçük Kurultayı Türkiye'deki üslere nükleer füzeler yerleştirilmesine ve üslerin NATO amacı dışında kullanılmasına kesinlikle karşı çıkma kararı alarak, Türkiye'nin dış politikasının eşitlikçi bir anlayışla yurtta barış, dünyada barış ilkesine dayalı olarak tekrar yürürlüğe konulacağını vurguladı.

SHP Kurultayı'nın bu kararı üzerine görüşünü telefonla aldığımız Halkçı Devrimci Federasyonu İkinci Başkanı Aygün Gürkan Avrupa'da yaşayan sosyal demokratların bu kararın ışığında aktivitelerinin artırılacağı konusunda umutlu olduğunu söyleyerek SHP'nin bu kararının gerekliliğine katıldığını belirtti.

Öte yandan TBMM'nde Milli Savunma Bakanlığı bütçe tasarısı görüşmeleri sırasında Özal hükümetinin ABD yardımlarının azalması ve buna karşı tavırları eleştirildi.

● Yazısı Sayfa 3'de

İşçi dernekleri yerel seçim hakkı kampanyası başlattı

Hamburg'da seçim hakkı istendi

Hamburg'da eyalet seçimlerinin yapıldığı 9 Kasım öncesi ve seçim günü yabancılara seçme ve seçilme hakkı verilmesi istendi.

Bu amaçla 8 Kasım günü **KKDK, Hamburg Halkevi, Devrimci İşçi, KOMKAR,** [...] **Birliği** Rathaus (belediye binası) önünde sembolik bir seçim düzenlediler.

9 Kasım günü ise, Türkiye [...]

Nürnberg'de MAN firması 700 kişiyi işten atmak istiyor

- **Nürnberg'de MAN'a ait vinç fabrikası kapanma tehlikesiyle karşı karşıya**

Incirlik üssüne inen ABD nakliye uçağı.

Suriye'ye karşı kampanya Özal'ı bile ürküttü

MİT kimin emrinde?

ABD ve İngiltere Suriye'ye karşı İncirlik'teki ve Kıbrıs'taki üslere silah yığarak, buralardaki jet filolarına tatbikat üstüne tatbikat yaptırarak Güney sınırımızda bir silahlı çatışmanın eşiğine kadar geldikleri günlerde MİT ve Emniyet Genel Müdürlüğü Hürriyet, Tercüman gibi gazetelere verdikleri ve doğruluk

Devamı sayfa 9'da

Vinç fabrikası kapanma tehlikesiyle karşı karşıya

Nürnberg'deki MAN vinç fabrikasında çalışan 100 işçimizin işyeri tehlikede. 280 işçiye çıkış vereceğini resmen açıklayan işletme yönetimi fabrikanın kapanma tehlikesini gizleyemiyor. Bu durumda 700 kişi işsiz kalacak. IG Metall sendikası uyarı nöbetleri ve gösterilerle toplu çıkışlara karşı direniyor. **Türkiye Postası** işçilerin eylemlerini izledi.

● Yazısı Sayfa 5'de

MİT kimin elinde?

ABD ve İngiltere Suriye'ye karşı İncirlik'teki ve Kıbrıs'taki üslere silah yığarak, buralardaki jet filolarına tatbikat üstüne tatbikat yaptırarak Güney sınırımızda bir silahlı çatışmanın eşiğine kadar geldikleri günlerde MİT ve Emniyet Genel Müdürlüğü Hürriyet Tercüman gibi gazetelere verdikleri ve doğruluk

Devamı sayfa 9'da

TİP Genel Başkanı Behice Boran'la söyleşi

● Yazısı Sayfa 7'de

hakkı istendi

Hamburg'da eyalet seçimlerinin yapıldığı 9 Kasım öncesi ve seçim günü yabancılara seçme ve seçilme hakkı verilmesi istendi.

Bu amaçla 8 Kasım günü **KKDK, Hamburg Halkevi, Devrimci İşçi, KOMKAR, Kurtuluş, Hamburg Türkiyeli Öğrenciler Birliği, İran Dayanışma Komitesi, Yunan Cemaatleri Birliği, İspanyol Gençlik Girişimi, İspanyol Veliler Derneği, Portekiz Derneği, Iraklı Öğrenciler Birliği** Rathaus (belediye binası) önünde sembolik bir seçim düzenlediler.

9 Kasım günü ise, Türkiye Göçmenler Birliği Eyalet Başbakanı Dohnany'nin oy kullandığı sandık önünde başbakanı karşıladı. Yabancılara seçme ve seçilme hakkı istemlerini dile getirdi.

● Yazısı Sayfa 6'da

Reklam panolarında dostluk çağrısı

Düsseldorf Belediyesi Gençlik Dairesi göçmen işçi dernekleri ve demokratik kuruluşlarla birlikte kentte yabancı düşmanlığına karşı geniş bir kampanya başlattı. Kentin her yerinde reklam panolarında yabancı düşmanlığına karşı dostluğun propagandası yapılıyor.

● Yazısı Sayfa 5'de

Ortak barış çağrısı yayınlandı

Düsseldorf'ta 15 Kasım günü yapılan Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Barış ve Demokrasi Güçleriyle Dayanışma Toplantısı'nda TİP Genel Başkanı Behice Boran, TKSP Genel Sekreteri Kemal Burkay, Maden-İş Genel Başkanı Mehmet Karaca ve TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu birer konuşma yaptı. AKP'yi Başkanlık Divanı üyesi Jupp Angenfort temsil etti.

Kültür programında Sümeyra ve Melike Demirağ gibi tanınmış sanatçılarımızın yeraldığı gecede sunulan ortak barış çağrısı toplantıyı izleyen bine yakın barışsever tarafından coşkuyla alkışlandı.

TKSP Genel Sekreteri Kemal Burkay

● Yazısı Sayfa 6'da

Tepkiden direnişe

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Keçeciler Ankara'da bir toplantıda Demirel ve Ecevit'in konuşmalarının Bizim Radyo'nun yayınlarına benzediğini söyleyerek **"bu memlekette başbakanlık yapmış insanlar Bizim Radyo ile aynı yere geliyorlar"** diye şikayet etmiş.

BİZİM Radyo ne diyor? Mesela ülkemize yeni nükleer füzeler yerleştirilmesin diyor. Keçeciler'e hatırlatalım: ANAP hükümeti sözcüleri de çeşitli defalar **"Türkiye'ye yeni Amerikan nükleer füzelerinin yerleştirilmesini istemiyoruz"** biçiminde açıklama yaptılar. Böylece de nükleer füzelerin ulusal çıkarlara ters düştüğünü kabul etmiş oldular. Öyle ya, eğer yararlı bir şey olsaydı neden karşı çıksınlar?

OYSA gerek ABD temsilcileri, gerekse NATO yetkilileri durmadan Anadolu'ya yeni nükleer füzelerin yerleştirilmesi gerektiğini tekrarlıyorlar. En son NATO Genel Sekreteri Lord Carrington Türkiye ile NATO arasında bu konudaki görüşmelerin devam ettiğini söyledi. Hangisine inanalım? Eğer Carrington'un dediği doğruysa hükümet füzeleri getirmek isteyenlere kesin bir **"hayır"** diyerek meseleyi kapatmıyor. Yaptığı yanıltıcı açıklamalarla kamuoyunu oyalıyor. Yok eğer hükümetin dediği doğruysa ve kesin olarak **"hayır"** denildiyse, NATO düpedüz baskı yapıyor, bizim çıkarlarımıza uymayan bir şeyi kabul ettirmek istiyor demek. Bunlar ne biçim müttefik, ne biçim dost?

BASKI yalnız füzeler konusunda mı? Suriye'yi hedef alan kampanyaya bir bakın. MİT'teki, siyasi polis ve basındaki adamlarıyla bir hafta içinde ortalığı öyle bir vel-

Türkiye Postası

Devamı 2.sayfada

Türkiye'deki konferansı TKP Genel Sekreteri yönetti

Türkiye Komünist Partisi 1986 Ulusal Konferansı çerçevesinde Türkiye Parti Örgütleri Ulusal Konferansı Türkiye'de ismi açıklanmayan büyük bir şehirde toplandı.

Türkiye'deki bütün parti örgütlerinin temsil edildiği konferansı Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri **Haydar Kutlu** yönetti.

Türkiye Parti Örgütleri Ulusal Konferansı'nın açış konuşmasında Genel Sekreter Haydar Kutlu şöyle dedi: **"Böylesi ağır koşullarda ülkemizin bir işçi yatağında gerçekleştirebilmemiz, partimizin gelişme düzeyinin bir göstergesidir. Bu nedenle başarı ülke içinde ve dışında, zindanlarda gizlilikte partimizin gelişmesi için emek harcayan, mücadele veren tüm yoldaşların ortak eseridir."**

Türkiye Komünist Partisi'nin, demokratik birliğin, birleştiren motor gücü olacağını vurgulayan Genel Sekreter, sözlerini şöyle tamamladı. **"İşçi sınıfımızın devrimci partisi TKP, ülkemizin en eski partisi olarak binleri, onbinleri değil, milyonları bağrına çekmeyi başaracaktır. Zor günlerin savaşçıları sizler, hepimiz bunu gerçekleştirecek güce sahibiz."**

● Yazısı Sayfa 3'de

SİLAHSIZLANMAYA AÇILAN KAPILAR...

Tepkiden direnişe

Başı 1. sayfada

veleye verdiler ki Turgut Özal bile irkilerek **"bir takım güçler kışkırtıyor"** demek zorunda kaldı. Hep birlikte şahit olduğumuz bu psikolojik savaş örneği **"ABD ajanları bütün kilit noktalarını ele geçirmiştir"** diyenlerin ne kadar haklı olduğunu göstermiyor mu?

MEMLEKETİMİZİ Arap komşularımızla çatıştırmak, Ortadoğu'da İsrail'in yanısıra bir Amerikan jandarması olarak kullanmak isteyenleri iyi tanımalıyız. Nükleer füzelerini mutlaka Türkiye'ye yerleştirmek için baskı yapanları, Pentagon'un savaş planlarını kamuoyuna ulusal görev gibi göstermek için çabalayanları tanıyalım. Şu acı gerçeği görelim: ABD emperyalizmi Türkiye'de devletin en gizli noktalarına sızmış, en can alıcı yerlerine yerleşmiştir. O kadar ki, Turgut Özal gibi Amerikancı bir başbakanı bile şaşırtacak kadar etkili olabiliyor.

HAYATTA hiç bir şey cevapsız kalmıyor. Her etki bir tepkiye yol açıyor. Pentagon generallerinin, islah olmaz Amerikanofillerin bu uğursuz etkisi de öyle. Türkiye'yi Ortadoğu'da maceralara sürüklemek isteyenlere karşı yalnız sol güçler, yalnız komünistler değil, Çağlayangil, Demirel, Hasan Esat Işık, SHP'li politikacılar da seslerini yükselttiler.

KEÇECİLER haksız değil. Bugün gerçekten komünistlerden DYP'ye kadar çok geniş bir politik yelpazede yer alan milyonlarca yurttaş bu Amerikancı faşist dikta rejimine karşı çıkıyor.

BUNDAN böyle artık karşı çıkmakla da yetinmemeliyiz. Yapılması gereken şey, daha şimdiden demokrasi düşmanlarını ürküten bu geniş muhalefeti ortak direniş haline getirmektir. Konya'da planlanan NATO eğitim üssüne hep birlikte karşı çıkan SHP, DSP, RP ve DYP il başkanlarından kendimize pay biçelim. Yurt dışında da sosyal demokrat, DYP'li, komünist, Refah Partili, partisiz hep beraber nükleer füzeleri, NATO jetlerini istemediğimizi duyuralım.

Türkiye Postası

OKUYUCU POSTASI

Özal iktidarının desteği altında ülkücü katillerin eylemi...

Ankara Savcısı **Doğan Öz**'ü öldüren azılı ülkücü faşist **İbrahim Çiftçi,** faşist mahkeme tarafından beraat ettirilmişti. Şimdi bu faşist, İbrahim Çiftçi, kendisi gibi ülkücü faşist arkadaşlarıyla beraber terör eylemlerine yine devam etmekteler.

Daha önce İbrahim Çiftçi ve arkadaşları tarafından engellenip yaptırılmayan ve ertelenen **İlksan** Genel Kurulu, birbuçuk ay önce Ankara'da Beşevler semtinde yapıldı. İbrahim Çiftçi ve arkadaşları Genel Kurul boyunca bahçede oturarak seçimi bekliyorlar. 500 delegenin katıldığı Genel Kurul seçimlere geçerken İbrahim Çiftçi salona girerek Başkanlık Divanı'na 8 kişilik Yönetim Kurulu aday listesi veriyor. **"Bu benim listem, bunun dışında başka bir liste kazanır, benim listem kaybederse, burada kan çıkar, bilmiş olun"** diye bağırarak, Başkanlık Divanı'nı ve delegeleri açıkça tehdit ediyor. **İlköğretim Müdür Muavini Mustafa Demirkan**'ın da içinde bulunduğu Genel Kurul'da faşistlerin tehditlerine, güvenlik görevlileri dahil sessiz kalınınca 300'den fazla delege salonu terk ediyor. Daha sonra geç saatlerde seçim yapılıyor ve İbrahim Çiftçi'nin verdiği liste seçimi kazanıyor. Bir konuşma yapmasına da izin verilen İbrahim Çiftçi, **"Benim sayemde ilk kez İlksan seçimlerini sağ kazandı. Bundan sonra da benim dediklerim yapılacak. Yardımlar da artık milliyetçi harekete, MÇP' ye gidecek"** diyor. İbrahim Çiftçi yeni seçilen Yönetim Kurulu üyelerine de **"İlksan müdürünü de benden habersiz tayin etmeyin. Ben müdürü de bulacağım"** diyor.

Doğan Öz'ün katili İbrahim Çiftçi arkadaşlarıyla beraber, Ankara'nın göbeğinde İlköğretim Müdür Muavini Mustafa Demirkan'ın da bulunduğu bir Genel Kurul'a giriyor tehditler savuruyor, kendi verdiği liste kazanmazsa kan çıkar diyor, ama nedense bu katiller hakkında hiç bir işlem yapılmıyor. Anlaşılıyor ki bu katiller Özal iktidarı tarafından özellikle korunuyor.

Dursun/Augsburg-FAC

Amerikalılar ve İzmir

NATO Güneydoğu Saha Komutanlığı İzmir'in en güzel yerlerinden Kordon'dadır. Bu "meşum" binanın önünde 15 ülkenin bayrağı hergün törenle çekilir ve indirilir. Bu merasim için de dışarıdan bir kışladan bizim ucuz mehmetcikler getirilir ve tören bitince de bayrakları alır giderler veya getirirler. Yani bizim erler bu binanın içinde değil, dışında görevlidirler. Binanın 2. veya 3. katlarından ise Amerikalı subayların sömürgeci efendi havalarıyla seyrettikleri görülür bizim ucuz askerleri. Kordon'da gezinenlerse bu manzarayı ya içi cız ederek seyrederler ya da Karşıyaka tarafına bakarlar sessizce.

Gençlerin devam ettiği bir kahvedeyim. Yanıma öğrenci bir genç oturdu. Sohbet, şu, bu derken Ege Üniversitesi öğrencisi gence Amerikalıların İzmirlilerce nasıl görüldüğünü sordum. O bana şu olayı anlattı, kendisi politize bir genç değildi.

Birkaç hafta evvel, iki genç caddede gezinirken yağan yağmurdan yer yer su gölcükleri oluşan yoldan son hızla geçen bir askeri araç ikisini de çamurlu bir suyla bir güzel yıkıyor. Gençler gayrı ihtiyari cipin arkasından küfürü basıp bağırıyorlar haklı olarak. Askeri cip 100-200 metre ileride ancak fren yapıp duruyor. İçinden izbandut gibi 1.90'lık iki Amerikalı çavuş inip palaskayla gençlerin peşine düşüyor. Paniğe kapılan gençler dönüp kaçmaya başlıyor. İçkili oldukları hemen belli olan Amerikalı çavuşlar ise bu dezavantajlarına rağmen gençlerin peşini bırakmıyor. İki genç son çare olarak kalabalık bir caddeye girip var güçleriyle bağırıyorlar. **"İmdat, yardım edin, iki Amerikalı bizi öldürmek istiyor"**

Çığlığı duyanlar etkilenip sopa sandalye ele ne geçerse kapıp Amerikalıların üstüne yürüyor ve ikisini de bir güzel dövüyorlar. Bir müddet sonra polis, asker

IGM Kongresi

95 sayılı **Türkiye Postası**'nın 5'ci sayfasında IG Metall kurultayı hakkında verdiğiniz haberlerin biz okuyucularınıza yanlış aktarıldığı kanısındayım. Örneğin:

– BGAG Başkanı Lappas IG Metall kurultayında tutuklanmadı, tutuklanmak istendi. (Lappas, konuşmasını yaptıktan sonra, salonu terkedip, özel arabasıyla önce oteline, sonra da polis merkezine gitmiştir.

– IG Metall Yürütme Kurulu'na seçilen ilk kadın Karin Benz-Overhage değildir bundan önce de Genel Yönetimde kadın arkadaşlarımız vardı bu dönem K.B.Overhage ile yönetim iki kadın arkadaşımızla temsil edilmektedir.

– Neue-Heimat, sendikanın değil, sendikaların hisseleri bulunan bir kuruluştur.

Düzeltilmesi umuduyla başarılar.

Mustafa Aran/Hamburg

Değerli okurumuz,

Eleştirinize teşekkür ederiz. Yazı kurulu olarak eleştirileriniz hakkındaki görüşlerimiz şöyle: Karin Benz-Overhage'nin IG Metall Yürütme Kurulu'na seçilen ilk kadın olmadığı doğrudur. Daha önce de kadınların sorunlarıyla ilgilenen yürütme kurulu üyeleri oldukları gibi, şimdi de Gudrun Hamacher'le birlikte sendika en üst yönetimde iki kadın sendikacı görev almaktadır. Yanlışımızdan ötürü özür dileriz. Diğer iki konuya gelince: Lappas'ın tutuklanması amacıyla cebinde tutuklama emriyle polis kongre binasına geldikten sonra içerik olarak kendi teslim olmasıyla kongreden götürülmesi arasında bir fark yoktur. Kendisi herhangi bir direnişte bulunsaydı zorla götürülecekti. Neue Heimat ise çoğunluk hisseleri sendikaya ait bir işletmedir ve denetimi BGAG üzerinden sendika başkanları ve DGB tarafından yapılmaktadır. Bizce bu işletme bir sendika şirketidir ve sendikalar tarafından kurulmuştur.

Türkiye Postası

Bir toplantının ardından

Bizler Hamburglu Türkiyeli kadınlar olarak iki yıldır ayda bir biraraya gelip güncel sorunlarımızla ilgili konuşuyoruz. Bu toplantılara yaklaşık 40-60 kadın katılıyor (sayı olarak). Bu yıl Barış Yılı olması nedeniyle konumuz **"Dünyada barış neden kadınlar için acil bir sorundur"** başlığı altındaydı.

Toplantıda öncelikle sosyal ve ekonomik yaşantımızdaki kısıtlamaları konuştuk. Bir arkadaşımız bu kısıtlamalar sonucu bütçenin büyük bir kısmının nasıl silahlanmaya kaydırıldığını anlattı. Bu çılgınca silahlanmanın anne olarak en başta bizleri kaygılandırdığını dile getirdi. Oysa neslimizden en sorumlu olması gereken bizleriz. Çünkü biz anayız, dokuz ay karnımızda taşıdığımız, sonra da yıllarımızı verdiğimiz çocuklarımızın geleceği en başta bizleri ilgilendiriyor.

Bir arkadaşımız **"Barışa sahip çıkmak emeğe sahip çıkmaktır"** diyerek Türkiye'ye gönderdiğimiz markların nasıl Federal Almanya'ya silah olarak geri döndüğünü anlattı. Bizler ülkemize geri döndüğümüzde başımızı sokacak ev aldığımızı, tarla

Keşke aylar önce gelseydim...

Ben Hamburg Halkevi Kadınlar Kolu çalışmalarında gördüğüm, duygulandığım sevindirici bir olayı sizlere anlatmak istiyorum. Bizler Hamburglu Türkiyeli kadınlar olarak ayda bir kere toplanıyoruz. Bir toplantıdan bir hafta önce toplantıyı duyurmak için şahsen ben mahallemde yirmi tane aileyi ziyaret ediyorum. Ayrıca bir de toplantı günü tek tek kapıları çalıp **"Haydin gidiyoruz"** diye toplamaya çalışıyorum.

Bir hafta önce geliriz diyenlerin çoğu o gün **"İşim var, gelemeyeceğim"** dediği zaman açık yüreklilikle söyleyeyim çok sinirlenip, bazen de karamsar oluyordum. Bu son toplantıda karamsar olmanın yersiz olduğunu, verilen emeğin boşa gitmediğini anladım. Şöyle oldu: Bu toplantımızda konu **"Barış Yılı'nda kadınlar"**dı. Oraya binbir nazla getirdiğim arkadaşlardan bir tanesi konuşmayı dinledikten sonra **"Keşke aylar önce gelseydim, birşeyler öğrenirdim. Bu yaşıma kadar barışın, savaşın ne olduğunu bilmiyordum. Barış yürüyüşüne gidenleri görünce bunlar yürümekle neyi halledecekler diye düşünürdüm. Bundan sonra barış için her eyleme ben de geleceğim.** Sizlere söz veriyorum bundan

Göstermelik seçim hizmeti

Geçenlerde Hürriyet gazetesinde okuduğum yurdumuzun hemen her köşesinde yaşanan acı ama gerçek bir olayı sizlere aktarmak istiyorum...

Tokat ilimize bağlı yetmişbin nüfuslu Turhal ilçesinin Devlet Hastanesi başhekimi Kenan Erzurumlu'nun belirttiğine göre: Hastanedeki yatak yetersizliği nedeniyle hastaların büyük kısmı

lığı altındaydı.

Toplantıda öncelikle sosyal ve ekonomik yaşantımızdaki kısıtla- nı dile getirdi. Oysa neslimizden en sorumlu olması gereken bizleriz. Çünkü biz anayız, dokuz ay

çıkmak emeğe sahip çıkmaktır" diyerek Türkiye'ye gönderdiğimiz markların nasıl Federal Almanya'ya silah olarak geri döndüğünü anlattı. Bizler ülkemize geri döndüğümüzde başımızı sokacak ev aldığımızı, tarla, dükkan aldığımızı, ancak bir savaş çıktığında bizimle birlikte yıllarını vererek aldığımız bu malların da kül olacağını söyledi. O halde emeğimizi boşa savurmamak için barışa sahip çıkmamız gerektiğini anlattı.

Bütün bu konuşmalardan sonra bir kadın kocalar için de böyle aydınlatıcı toplantılar olup olmadığını sordu. Kocasıyla gidebileceği yerleri gösterdikten sonra barış için mücadeleye kocalarımızla, çoluk çocuk herkesle katılmamız gerektiğini ve görevimizin çevremizdeki herkese barışın önemini kavratmak ve barış eylemlerinde aktif olmak olduğunu belirledik. Yalnız kendimizi değil, çevremizdekileri de barış yürüyüşlerine katmak olduğunu belirledik.

Hamburg'dan bir okuyucumuz

dat, yardım edin, iki Amerikalı bizi öldürmek istiyor"

Çığlığı duyanlar etkilenip sopa sandalye ele ne geçerse kapıp Amerikalıların üstüne yürüyor ve ikisini de bir güzel dövüyorlar. Bir müddet sonra polis, asker olay yerine gelip birkaç esnafı önce tutukluyor, sonra bırakıyor. Bu arada iki gencin daha önceden fırsattan istifade ortadan kaybolduklarını belirtmeliyim.

Ertesi günü olayı Yeni Asır gazetesi iri puntolarla şöyle verdi: **"Koynumuzda yılan besliyormuşuz. Amerikalılar Türk gençlerine saldırdı."**

Bu olaydan daha sonra Cumhuriyet Bayramı'nda da Amerikalı bir kadın çavuşun asılı bir Türk bayrağını yırtıp yere atması kanayan yarayı daha da açtı. Tabii işbirlikçi hükümet olayları kapatıyor, sessizce geçiştiriyor. Birkaç kendini bilmez deyip efendilerinin açıklarını kapatıyor. Ama bu tür olaylar İzmirlilerin efendilere karşı hınçlarını damla damla artırıyor. Ne demişler "Kordon deniz kenarıdır".

C.G. / İsviçre

Geçenlerde Hürriyet gazetesinde okuduğum yurdumuzun hemen her köşesinde yaşanan acı ama gerçek bir olayı sizlere aktarmak istiyorum...

Tokat ilimize bağlı yetmişbin nüfuslu Turhal ilçesinin Devlet Hastanesi başhekimi Kenan Erzurumlu'nun belirttiğine göre: Hastanedeki yatak yetersizliği nedeniyle hastaların büyük kısmı koridorlarda ve bir yatakta üç kişi olmak üzere yatmaktadırlar. Yatak kapasitesini arttırmak amacı ile başlanan ek bina inşaatı yeterli para bulunamaması üzerine yarım kalınca, hastaneye hergün gelen 250-300 hastadan yatması gereken 25-30'u evine geri dönmek zorunda kalmaktadır.

Turhal gibi ilçelerimizde hastalar doğanın insafına terkedilirken, ara seçim yapılacak illerde halkın oylarını çalmak için göstermelik bir kaç makina ile "Oylarınızı bize vermezseniz 29 Eylül sabahı bunları göremezsiniz" **diye tehditler Özal hükümetinin gerçek halk düşmanı yüzünü göstermektedir. Özal'ın milletvekili adayları, devlet kasasından milyonları sorumsuzca harcayanlardır, vergi iadeleri, teşvik primleriyle devlet kasasını soyanlardır. Devlet kasasından ödenen paralarla, helikopterlerle milletvekili adaylarını köy köy gezdiren Özal hastanelerimiz için para bulamamaktadır. Meydanlarda** "Alternatifimiz yoktur" **diye bağıran, sokak kabadayısı gibi muhalefet liderlerini tehdit edip aşağılayan Özal'a halkımız gereken dersi verecektir...**

N.Y./İsviçre

ne olduğunu bilmiyordum. Barış yürüyüşüne gidenleri görünce bunlar yürümekle neyi halledecekler diye düşünürdüm. Bundan sonra barış için her eyleme ben de geleceğim. Sizlere söz veriyorum bundan sonra mahallemde benim gibi barışın ne olduğunu bilmeyen, bilen bütün insanları aramıza çağırmada uğraş vereceğim. Çoluğumla, çocuğumla geleceğim. Kocam beni engellese bile boşanır gene gelirim" dedi.

Bu arkadaşın böyle konuşması, düşünmesi benim çalışmalarıma güç verdi, verilen emeğin boşa gitmediğini öğretti. Ben de anında karar verdim. Birkaç aile daha fazla ziyaret edip böyle hanımlara ulaşabilirsem ne mutlu bana diye düşündüm.

Bevim/Hamburg-FAC

TEMSİLCİ VE GÖNÜLLÜ MUHABİRLERİMİZE ÖNEMLİ DUYURU

Gazetemize haber akışını sağlayan temsilci ve gönüllü muhabirlerimiz için birer tanıtma kartı düzenlenmektedir. Tüm temsilci ve gönüllü muhabirlerimizin bu kartlar için gerekli olan; **isim soyadı, doğum tarihi, doğum yeri, adresi, kısa özgeçmişi, mesleği, şu anda hangi işle meşgul olduğu ve telefon numarası** gibi bilgileri daktilo ya da kitap harfleri ile yazarak **2 fotoğraf** ile birlikte gazetemiz adresine göndermelerini önemle rica ederiz.

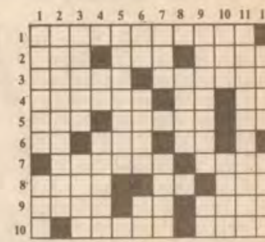
Türkiye Postası

TEMSİLCİLERİMİZE ÖNEMLİ DUYURU

Posta kanalıyla gazetemize ödemede bulunan temsilcilerimizin veya abonelerimizin bundan böyle bu yolla ödeme yapmamalarını önemle rica ederiz. Lütfen aşağıda yazacağımız banka hesabımıza ödeme yapınız.

Hesabın adı: **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V.**
Banka adı: **Sparkasse Duisburg-Kaiserberg**
BLZ: **350 500 00**
Konto Numarası: **219-004090**

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1-(1899-1936) İspanya'daki faşist diktatör Franko döneminde, antidemokratik baskıları eleştirdiğinden ötürü yine Franko'nun faşist sivil muhafız örgütü tarafından kurşuna dizilerek yaşamına son verilen, İspanya'nın tanınmış ozanlarından biri. Başlıca yapıtları, İzlenimler ve Manzaralar, İhtiyar Kız vb., 2- Su ile çevrili kara parçası - **(Tersi)** Kural olarak benimsenmiş, yerleşmiş ölçü - Tadı biber gibi ağız yakan, 3- **(Tersi)** Makam ve mevki sahibi anlamında kullanılan bir deyim - Eski Mısır'da bir hükümdarlık sülalesi, 4- Bir alacağın, taşınmaz mal karşılık göstererek güvence altına alınması - Hayır, olmaz anlamında kullanılan bir ünlem - Bir soru takısı, 5- **(Tersi)** Uğur sayılır - Az bulunan anlamına da gelen bir erkek adı - En kısa zaman süresi, 6- Çiğne, posasını çıkar anlamında bir emir - Dolaylı olarak anlatma, üstü örtülü olarak belirtme - Ayak **(Eski dil)**, 7- Gönül çeken durum, cazibe - Lanetlenmiş, 8- Bir tür dağ selvisi - Bir soru edatı - **(Tersi)** Yeryüzü, 9- Çam gibi reçineli ağaçların yağlı ve çabuk yanmaya elverişli bölümü - **(Tersi)** Kimyada Bakırın simgesi - Rızk, yiyecek **(Eski dil)**, 10- Sovyetler Birliği'nde yaşayan halklardan bir grup - Ergenlik sivilcesi.

YUKARDAN AŞAĞIYA: 1- (1564-1642) yılları arasında yaşamış, dünyanın yuvarlak olduğunu ve döndüğünü belirttiğinden ötürü o dönemdeki Katolik Kilisesinin fikirlerine ters düştüğünden Engizisyon mahkemelerinde yargılanarak, ceza olarak bir odun yığını üzerinde yakılarak yaşamına son verilen, tüm dünya tarafından tanınan ve bilinen ünlü İtalyan astronomu ve fizikçisi - Kesişen iki doğru ya da yüzey arasındaki açıklık, 2- Bir ilimiz, 3- Argoda yapılması gereken hareket, yol, yordam - **(Tersi)** Sovyetler Birliği'nde büyük bir göl, 4- Bir hayvan - Belirtmek **(Eski dil)** 5- Görülen bir şeyi edinme, ya da bir yiyeceği yeme isteği duyma, 6- Utanma duygusu - Eski Türk boylarında ve Çinlilerde bir hükümdarlık ünvanı anlamına da gelen bir erkek adı - Tümör, yumru, 7- Bir tür yağsız peynir - İstiridyeden elde edilen ve süs olarak kullanılan, değişik renklerde de olabilen yuvarlak sert tanecik, 8- **(Tersi)** Klâvyeli bir enstrüman, 9- Ruhsal güç - Bir uzaklık edatı, 10- **(Tersi)** İnce demir veya çelik levha - Karadenizin kuzeyinde bir iç deniz, 11- Türk müziğinde bir makam adı, 12- Bir kilogram suyun sıcaklığını bir derece yükseltmek için gereken ısı miktarı, kalori - Mektup **(Eski dil)**.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1- Pablopicasso 2- Icar - Laik - Ap, 3- Tel - Reşadiye, 4- Omaca - E - Akac, 5- R - Lenf - Amaç, 6- Enaz - Abrab - T, 7- Soya - Suadre - U, 8- KKK - E - G - Nar, 9- Tayga - Osaka, 10- Ta - AET - Ne - Aç

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Pitoresk, 2- Acem - Noktı, 3- Balalayka, 4- Lr - Ceza - Ya, 5- Ran - Ege, 6- Ple - Fas - At, 7- Iaşe - Bu, 8- Cia - Aragon, 9- Akdamar - sE, 10- ikabena, 11- Sayaç - Aka, 12- Opec - Turaç.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Druckhaus WAZ GmbH & Co. Betriebs KG - 4300 Essen 1, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilciler: Fransa-Paris** Tel: 1-42597402 **Isviçre** Tel: 004127-235243 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-890 336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-8816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **Isveç-Stockholm** Tel: 08-7401941

SHP Küçük Kurultayının ardından bildiri yayınlandı

SHP de nükleer füzelere karşı olduğunu açıkladı

SHP Küçük Kurultay'ı Türkiye'deki üslere nükleer füzeler yerleştirilmesine ve üslerin NATO amacı dışında kullanılmasına kesinlikle karşı çıkma kararı aldı.

SHP Genel Başkanı **Erdal İnönü** tarafından basına açıklanan küçük kurultay bildirisinde özetle, ANAP'ın holdinglere ve bir avuç vurguncuya bağışladığı trilyonların eğitim, sağlık ve konut sorunlarının çözümünde kullanılacağı; adaletli bir vergi düzenlemesi yapılacağı; aş, iş, barış ve demokrasi programları ile insanca yaşama olanakları sağlanacağı; sendikal haklara noksansız işlerlik kazandırmak için gerekli yasal değişikliklerin sağlanacağı; af çalışmalarının aralıksız sürdürüleceği; dış politikamızın eşitlikçi bir anlayışla yurtta barış, dünyada barış ilkesine dayalı olarak tekrar yürürlüğe konulacağı söylenerek, **"İkili anlaşmaların ulusal çıkarlarımıza göre yeniden gözden geçirilmesi istenecek, Türkiye'deki üslere nükleer füzeler yerleştirilmesine ve üslerin NATO amacı dışında kullanılmasına kesinlikle karşı çıkılacak"** deniyor.

Nükleer üsler tartışılıyor

TBMM Plan-Bütçe Komisyonu'nda Milli Savunma Bakanlığı'nın 1987 yılı bütçe tasarısı görüşülürken komisyon üyelerinin büyük bir bölümü hükümetin ABD yardımlarının azalması ve Reagan yönetimini karşısındaki tavrını eleştirdiler.

SHP'li **Erol Ağagil, nükleer başlıklarla tetiğin Türk makamlarda değil, ABD'nin elinde olduğunu** vurgulayarak, bu başlıkların Türkiye'de bulundurulmamasını isterken, SHP İstanbul milletvekili **Tülay Öney** de Türkiye'deki nükleer başlıkların durumunun yeniden gözden geçirilmesini istedi. Bağımsız milletvekili **Kamran İnan** ise konuşmasında 490 milyonluk ABD yardımının reddedilmesi gerektiğini belirtti.

SHP Küçük Kurultayında alınan bu karardan sonra Halkçı Devrimci Federasyonu İkinci Başkanı Aygün Gürkan telefonda sorularımızı yanıtladı.

– SHP Küçük Kurultayı Türkiye'deki üslere nükleer füzeler yerleştirilmesine karşı çıktı. Bu kararı yerinde ve gerekli bir karar olarak görüyor musunuz?

Aygün Gürkan: Tabii ki, tabii ki.

– Bu karardan sonra Avrupa'daki Türk Sosyal Demokratları füzelere karşı aktivitelerini arttıracaklar mı?

Aygün Gürkan: Öyle umarım ki, gelişmeler o yönde olacak.

TKP Genel Sekreteri Türkiye'deki konferansı yönetti

Türkiye Komünist Partisi 1986 Ulusal Konferansı çerçevesinde Türkiye Parti Örgütleri Ulusal Konferansı Türkiye'de toplandı. Türkiye'deki bütün parti örgütlerinin temsil edildiği konferansı TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu yönetti.

Türkiye'nin ismi açıklanmayan bir büyük şehrinde toplanan konferansın açış konuşmasında Merkez Komitesi Genel Sekreteri H.Kutlu ara seçimler sonrasındaki politik durumu değerlendirerek, barış ve ulusal demokrasi mücadelesinin önündeki görevleri belirtti. Ulusal Konferans'ın partinin savaşım gücü üzerindeki etkisini vurgulayan H.Kutlu, konuşmasının bir bölümünde şöyle dedi:

Demokrasi için direniş ruhu olmadan hiçbir zorbalık dize gelmemiş, özgürlükler kendiliğinden kazanılmamıştır.

Direniş ruhu öyledir ki bazen bir duvara yazılmış iki sözcükte sembolleşir. Yaşasın Özgürlük, Yaşasın Demokrasi sözcüklerinin yazıldığı duvarların dibinde nice ilerici, demokrat, devrimci, komünist can vermiştir.

Direniş bazen el kadar bildirinin, gazetenin fabrikalarda, mahallelerde, okullarda elden ele dolaşmasıdır. Direniş, bazen cızırtılı bir radyonun sesinde yansır. Bazen de kahraman Şili halkının yazdığı destanda olduğu gibi, Güney Afrika'da, Pakistan'da olduğu gibi milyonların sokağa dökülmesidir. Demokrasi için direnişin biçimleri, somut koşullara bağlı olarak farklı farklı olabilir, ama önemli olan özü, direniş ruhudur.

12 Eylül 1980'den beri irili ufaklı, bilinen-bilinmeyen nice direnişler oldu. Zindanlardan, tutuklu ailelerinden yükseldi direniş sesleri. Bu, bazen bir dilekçe, bazen açlık grevleri olu. Gerçekleri iki satırla da olsa açıklamak için, nice köşe yazarı, gazeteci direndi, aydınlar direndi. Işkenceleri gün ışığına çıkarmak bir direnişti, yurt dışında cuntayı yalıtlamak için gece gündüz, aralıksız sürdürülen kampanyalar direnişti.

Kendilerine politika yasağı konulan politikacıların bu yasağı paramparça etmeleri direnişti.

Bunların hangisi diktatörlüğün yasalarına uygundu, yani yasaldı.

TKP dün de, bugün de halkımıza gerçekleri açıklamak, onun mücadelesine yardım etmek için örgütlülüğünü korudu ve geliştirdi. Bizim mücadelemiz, tüm demokrasi güçlerinin mücadelesi içindir.

Zorluklar çabuk unutulmamalıdır. Hangi politik görüşte olursa olsun her direnişçiye, her direnişe sahip çıkılmalıdır.

Demokrasi mücadelemizin bundan sonraki etabının başarısı, demokratik direniş ruhunun yığınlar içinde ve her alanda parlamasına, bir özgürlük meşalesine dönüşmesine bağlıdır.

YÖK'e karşı direnen öğrenciler İsa Tanrıverdi'nin mezarı başında

Öğrencilerin eylemlerini SHP ve DYP de destekliyor

Yüzbinlerce işçinin direnci kırılmak isteniyor

Tekstil endüstrisindeki kriz ve kimi gerçekler

Kemal DAYSAL
DİSK Yürütme Kurulu üyesi

Geçtiğimiz ay başında birbiri ardı sıra söyleşi flaş haberler yer aldı. **"Piyasayı milyarlarca lira dolandıran tekstil patronu Mehmet Koyuncu ile birlikte çalıştığı Ceki İbrahimzade Avrupa'ya kaçtı."** Varan iki... **"Empirme kralı bir başka tekstilci daha arkasında 17 milyar borç bırakarak ortadan kayboldu."** diye.

Kamuoyu daha bu olayların şokunu atlatamadan, nedenlerini kavrayamadan bir başka flaş haber-

Eylül generaller darbesinin bir çok amacı vardı. Bunlardan iç politikaya yönelik en belli başlı ikisini şöyle sıralayabiliriz. Birincisi, demokratik, politik hakları ortadan kaldırmak, sendikal özgürlükleri gaspederek susturulmuş bir toplumun günümüzün moda deyimiyle sözümoha **"istikrarlı"** bir rejim yaratmak. Böylece emeğiyle geçinen tüm ücretlilerin gelirlerini olanaklı olan **"en alt"** düzeye indirip aradaki farkı tekellerin kasasına aktararak onlara **"yeniden üretim"** için zahmetsiz fonlar ve birikimler sağlamak. Bugün bu başarılmıştır.

24 Ocak ve 12 Eylül'ün ikinci

süreci hızlanacaktır.

Tekellerin bırakın kriz içinde olduğunu, tam tersine her gün daha da büyüyüp palazlandığını belgeleyecek bir çok kanıt ileriye sürülebilir.

Halit Narin şöyle söylüyordu haciz işlemini soran gazeteciye **"Şaştım kaldım. 800 milyon bizim bir haftalık ciromuz bile değil."** Daha sonra yıllık cirolarının 50-60 milyar lira olduğunu açıklıyordu Bay Narin. İkinci örnek ise İSO'nun 1000 büyük özel sanayi işletmesini kapsayan araştırması. Bu araştırmaya göre tekstil sanayii 1986 yılının ilk üç ayında yüzde 27,7 büyüme gös-

Öğrencilerin eylemlerini SHP ve DYP de destekliyor

İzmir'in çeşitli üniversitelerinde okuyan 9 öğrenci ve bir veli YÖK Yasası'nın 44. maddesini değiştirilmesini isteyen bir dilekçeyi TBMM'ne sunmak üzere İzmir'den Ankara'ya yürüyüşe geçtiler. İzmir'in dışına kadar 2 kilometre yürüyen öğrenciler, şehrin dışında otobüse bindiler. Daha sonra İstanbul'dan yürüyen öğrencilerle Eskişehir'de buluşan konvoy İsa Tanrıverdi'nin mezarını ziyaret ederek çiçek koydular.

Yürüyüş boyunca sivil otolardaki polislerce izlenen 36 öğrenciyi taşıyan otobüslerin de zaman zaman camları aynalı otomobillerle izlendiği, şehirlerdeki yürüyüşler sırasında fotoğrafları ve video filmleri çekildiği gözlendi.

6 Kasımda Ankara'ya varan öğrencileri Ankara sınırından itibaren polis otoları ve helikopterler izledi. Hacettepe Kampüsü önünde öğrenciler ve SHP'lilerce karşılanan kortejdeki öğrencilere karanfiller verildi.

Arkadaşları ile birlikte yürümek isteyen karşılayıcı öğrenciler polis tarafından dağıtılmak istendi. Daha sonra araçlarla gitmek isteyen 225 öğrenci polisler tarafından Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün garajına götürülerek tek tek resimleri ve video filmleri çekildi. 30 öğrenci tutuklandı.

Ankara'nın çeşitli yerlerine operasyonlar düzenleyen polis, Yarın dergisi Ankara bürosunu basarak İstanbul ve İzmir muhabirlerini gözaltına aldı. Dergi bürosu arandı.

Aynı saatlerde yürüyüşçü 32 öğrenci TBMM'ne gelerek 7 bin imzalı dilekçeyi Meclis Başkanı'na sundular. SHP ve DYP gruplarını ziyaret eden öğrenciler SHP grup odasında bir basın toplantısı düzenlediler.

Öğrenciler açlık grevi yaptı

"Vizelere hayır, öğrenci kıyımına son, paralı eğitime hayır, eğitimde fırsat eşitliği ve bilimsel özerk, demokratik üniversite" istemleriyle, İstanbul'daki çeşitli fakülte ve yüksekokullardan 18 öğrenci YÖK Yasası'nın anti-demokratik uygulamalarının değiştirilmesi istemiyle açlık grevine başladı. Ankara'daki yürüyüş sırasında muhabirlerinin gözaltına alınmasını protesto ettiğini söylenen Yarın dergisi İstanbul temsilcisi Zekeriya Aytemur da açlık grevine katıldı.

Öğrencilerin bu yoğun eylemlerinden rahatsız olan polis bu kez de Marmara Üniversitesi öğrenci derneğine baskın yaparak, derneği mühürledi.

Öğrenciler açlık grevinin nedenlerini şöyle açıkladılar. **"İnsan onuruna yaraşır bir şekilde öğrencilik yapmak için açlık grevini başlattık. İki dersten atıldı diye canına kıyan yeni yeni İsa'lar olmasın diye açlık grevini başlattık, yaşanan harç zulmünü durdurmak için açlık grevini başlattık."**

Çeşitli illere sıçrayarak süren bu eylemlerle yüksek öğrenim gençliği, yeni öğrenim yılına kendi özgül sorunları etrafında kenetlenerek, haklarını almak için mücadele kararlılığı ile giriyor.

Ölçü yurda bağlılık değil, iktidara bağlılık

İsveç'te politik ilticacı olarak yaşayan yazar-avukat Demir Özlü vatandaşlıktan çıkarıldı. Ülkesini terketmek zorunda bırakılan aydınlara, ilericilere yönelik "vatandaşlıktan çıkarılma" **işlemleri bütün hızı ile sürüyor. Bu olaydan kısa bir süre önce, aydınlara karşı yürütülen bu saldırıları kınayarak PEN Klüp Genel Sekreteri Alexandre Brokh'a bir mektup yazan Prof.Dr.** Server Tanilli'**nin mektubunu yayınlıyor, bütün muhaliflere yöneltilen bu uygulamalara sessiz kalınmaması gerektiğini vurguluyoruz.**

"Türkiye'de 12 Eylül 1980'de kurulan, çoğu anti-demokrat niteliği bugün de devam eden rejimin, yurt içindeki aydınlara yaptıkları yetmezmiş gibi, yurt dışındaki Türkiyeli aydınlara karşı giriştiği demokrasi ve insan haklarına zıt uygulamalardan biriyle ilgili son gelişmelerden sizi haberdar etmek gereğini duyuyorum.

Olay şudur: Yeni rejimde başlarına gelecekleri sezip, yurtdışına çıkmak zorunda kalan, şarkıcı, müzikçi, sendikacı ve politikacıların büyük bir bölümü yurttaşlıktan çıkarılmışlardı. 12 Eylül 1985'te de, Resmi Gazete ile, doğrudan doğruya edebiyatçı kişilere **"yurda dön"** çağrısında bulunuldu ve dönmedikleri takdirde, yurttaşlıktan çıkarılacakları ihtarı yapıldı. Bu çağrıdan sonra, şair **Nihat Behram**'ın Haziran 1986'da yurttaşlıktan çıkarılması -maalesef- gerçekleşmiş bulunuyor. 1943 doğumlu Nihat Behram inançlı bir anti-faşist olduğu kadar, kendi kuşağı içinde de önemli bir şairdir. Askeri müdahaleden sonra yurtdışına kaçmasa, kaçamasaydı, salt fikir suçlarından ve sinemacı -rahmetli- Yılmaz Güney'in yardımcısı olduğu için, çok uzun süre hapiste kalacaktı. Avrupa'ya geldikten sonra sığınmacı olmuş şimdi de -Heinrich Böll'ün ailesinin verdiği- bir bursla Almanya'da Straelen'de çalışmalarını sürdürmektedir.

Yazarlara karşı bu tavır sürmektedir. Gelsenkirchen'de yaşayan romancı **Ömer Polat**'ın 15 yıldır Berlin'de yaşayan -Kafka ve Karl Marx çevirmeni- **Arif Gelen**'in ve **Hanefi Yeter**'in pasaportları ellerinden alınmıştır. Öteki yazarlar da her an bu işlemlerden birine uğrayabilirler. Bir gün, romancı ve öykücü **Demir Özlü**'nün şair **Ataol Behramoğlu**'nun pasaportlarının ellerinden alındığını, ya da yurttaşlıktan çıkarıldıklarını duyarsak hiç şaşmayalım.

İlk çağdan beri çok doğal ve önemli olan **"yurttaşlık hakları"**nın ortadan kaldırılmasını, Türkiye'deki rejim, uluslararası sözleşmeleri ihlal etmek bir yana, üstelik iç hukuka karşı da hile kullanarak yapmaktadır; **"yurda bağlılığı"** değil, **"iktidara bağlılığı"** ölçüt olarak almaktadır. Demokrasi ve insan haklarının düşmanlığını -bütün çıplaklığıyla- kanıtlamış olan 12 Eylül rejimi ile onun sivil kisve altında devamı olan bugünkü iktidara bağlılığı, hepsi de yurtsever, demokrasiye ve insan haklarına saygılı aydınlardan beklemek ise mümkün değildir.

Sizin, **PEN** eski Enternasyonel Başkanı **Per Wasberg**'le birlikte Avrupa Parlamentosu Insan Hakları Komisyonu'na ve Türk hükümetine zamanında başvurduğunuzu pek iyi hatırlıyorum; ve bu başvuru, Türk basınına dayansıyarak çok iyi bir etki yaratmıştı. Bugün de bu hukuk dışı uygulamaya bir son verilmesi amacıyla, Nihat Behram olayından hareketle, onun yaşadığı Fransa ve Federal Almanya Cumhurbaşkanı'na başvurmanız düşünebildiğim en ektin yollardan ilki. Ikinci olarak -fakat aynı ivedilikle- sizden, Avrupa Parlamentosu Insan Hakları Komisyonu'na başvurunuzu yineleyerek, bu uygulamaların hukukla bağdaşmadıklarına işaretle, geri alınmalarını istemenizi rica edeceğim. Böylesi bir başvurunun Türk aydın kamuoyunda çok iyi bir etki yaratacağına da yürekten inanıyorum. Başvurunuzdan beni de -lütfedip- haberdar ettiğinizde, Türkiye basınına yansıtılmasında size yardımcı olmayı, zevkli bir görev sayacağım kendime."

tekstilci daha arkasında 17 milyar borç bırakarak ortadan kayboldu." diye.

Kamuoyu daha bu olayların şokunu atlatamadan, nedenlerini kavrayamadan bir başka flaş haberle çalkalanmaya başladı. 800 milyonluk bir kredi borcu nedeniyle Halit Narin'e haciz konduğu haberi tüm basının birinci sayfalarında yer aldı. Bu haberlerin ardından sanki sözbirliği etmişcesine kamuoyunu etkileme ve yönlendirmede oldukça etkili rol oynayan kimi gazeteler, tekstil sanayiindeki krizi, bu krizin büyük tekstil patronlarını bile yıkımın eşiğine getirdiği haber, yorum ve incelemelerini peş peşe ve günlerce sıralamaya başladılar.

24 Ocak uygulamalarının ülkemiz ekonomisini **"makro"** düzeyde bir çıkmaza sürükleyeceği, bir bütün olarak sosyal, kültürel, ahlaksal yapıyı olumsuz yönde etkileyeceği önceden belliydi. Çok yazıldı. Söylendi. Sadece işçi sınıfı partileri diğer sol güçler değil, ilerici demokrat dürüst ekonomistler, bilim adamları tarafından bu olgu sürekli dile getirildi. Ama bugün tekstilde yaşanan krizin, büyük tekstil tekellerinin krizi olarak gösterilmesi ise bizce belli nedenlerle kasıtlı bir yaklaşım oluyor.

24 Ocak ekonomik tedbirler paketi ve ardından tezgahlanan 12

ki farkı tekellerin kasasına aktararak onlara **"yeniden üretim"** için zahmetsiz fonlar ve birikimler sağlamak. Bugün bu başarılmıştır.

24 Ocak ve 12 Eylül'ün ikinci amacı ise, **"Ulusal gelirin paylaşımını tekellerin lehine yeniden düzenlemek"**. Tekelleri, vergi iadeleriyle, teşvik primi ve çeşitli fonlarla destekleyerek tekelci devlet kapitalizmi doğrultusuna yol almak. Bugün bu süreç yaşanıyor. İşte tekstil endüstrisindeki krizi böyle algılamak, bu bağlamda ele almak gerekiyor.

Kriz...Ama sektördeki hangi kesimin?

Hemen baştan söyleyelim. Kriz büyük tekstil tekellerinin krizi değil. İncelendiğinde açıkça görüleceği gibi tekstilde her gün biraz daha bunalan, yokolmaya doğru giden kesim, ezici çoğunluğuyla işlerini baba mesleği olarak sürdüren Mahmutpaşa'nın Sultanhamamların, Topkapı ve Yedikule'nin küçük, ortabüyüklükte ve kimi, büyük de olsa tekelleşmemiş işletmelerini kapsıyor. İşletmelerin ana karakteristik özelliklerinden biri de, hammadde, teknik ve teknolojik donanım, iç ve dış dağıtım ilişkilerinde büyük oranda tekellere bağımlı olmalarıdır. 24 Ocak ekonomisi yürürlükte kaldığı müddetçe bu kesimin dağılıp yokolma

lira olduğunu açıklıyordu Bay Narin. İkinci örnek ise İSO'nun 1000 büyük özel sanayi işletmesini kapsayan araştırması. Bu araştırmaya göre tekstil sanayii 1986 yılının ilk üç ayında yüzde 27,7 büyüme göstermiş. Bu oran 1985'in ilk üç ayında sadece yüzde 6 imiş.

Küçük ve orta işletmeler yok olup giderken büyümenin nimetlerinden sadece büyük tekeller nasipleniyor.

Büyükler denince sadece akla işçilere karşı eline çelik pençe geçiren **"kadifeci"** Narin akla gelmesin. Daha kimler var kimler. Tekstil imparatoru **Sabancı**'nın Bossa ve Sasa'sı **Koç**'un Bozkurt Mensucat'ı, **Bursalı Ali Osman Holding**'in Sifaş, Bifaş, Polien'i, giyim sanayiinin kralları Altınyıldız, Vakko, Neyir'i Gümüşsuyu Halı'yı, Aksu İplik'i ve daha yüzlercesini sıralayabiliriz. Bunlar kârlarını ve büyümelerini özellikle son altı yılda onlarca misli katladılar.

Şimdi okuyucu haklı olarak sorabilir. Peki ya kaçanlar, onlar da küçük işletmeciler mi? Bizce onlar küçük, büyük kategorisinde ele alınmamalı. Onların kategorileri vurkaççı kategoridir. İş bitirici Özal'ın bu türedi **"iş bitirici"** patronlarının tek amacı büyük voliler vurup, ilk fırsatta kapağı dışarı atmak. Tıpkı Sellefyanlar, Karamemetler, Kastelliler gibi...

İşin içinde "bir başka iş" var

Şevket Yılmaz'ın başkanı olduğu Teksif sendikasıyla, Narin'in başkanı olduğu işveren sendikası arasında süren toplu sözleşme görüşmeleri anlaşmazlıkla sonuçlandı. Toplu sözleşme 100 bin işçiyi kapsıyor. İşveren sendikası üyesi olmayan daha birçok tekstil işletmesi de emsal olmak için bu toplu sözleşmenin bağıtlanmasını bekliyor. Böylece işçi sayısı yaklaşık 150 bine doğru tırmanıyor. Aileleri ile birlikte yarım milyonu aşkın insanı ilgilendiren devasa boyutlu bir sözleşme. Sözleşmedeki her yüzde 1 puanlık bir eksik işverenlere yılda **"ekstradan"** milyarlar kazandıracak.

İşte boyalı burjuva basınının günlerdir özünü çarpıtarak sürdürdüğü haberler, büyük ölçüde Teksif sendikasını, yüzbinlerce işçiyi tereddütte bırakması, onların direnmesini azaltmayı amaçlıyor.

Federal Almanya'da büyük protestolara neden olan ve şimdi de NATO çerçevesinde Konya'ya kaydırılmak istenen alçak uçuşlara karşı F.Almanya'dan ve Türkiye'den yükselen tepkileri ve halk sağlığı üzerindeki tehlikeli sonuçlarını geçen sayımızda vermiştik. Bu sayımızda alçak uçuşların yapıldığı bir bölgeden, büyükannelerin, annelerin, çocukların, ağzından alçak uçuşların etkilerini yayınlıyoruz.

Alçak uçuşlar için Almanlar ne diyor? **/ Soner GÜRLER - Heilbronn**

"Bırakmayın bu ölüm makinelerini ülkeniz üzerinde uçsunlar"

Heilbronn kentinde zaman zaman sanki gökyüzünden tepenize bir taş düşüyormuş gibi korkunç bir gürültü duyulur, önce kaçmayı düşünürsünüz, sonra yine de merakınız ağır basar ve kafanızı yukarı çevirip baktığınızda koyu yeşil, her biri bir canavarı andıran korkunç çelik parçasını görürsünüz. Üstünüze doğru gelirler, öyle bir geliş ki, sanki kollarını açacak ve sizleri o çelik gövdeye çekecek bir köpek balığını andıran burunlarının altında ha açıldı ha açılacak ağızlarına alıp yiyeceklermiş zannedersiniz.

Şimdi Heilbronn'dan uzaklara Konya'ya kaydırılması düşünülüyor bu yeşil çelik parçaların alçak uçuşları. Değişik toplumsal katmanlardan, değişik yaşlardan insanlarla konuştuk, onlara şu soruları yönelttik.

– Alçak uçuşlar için ne düşünüyorsunuz?

– Artık bu uçuşları buralarda değil de Türkiye'de yapılacağını duymuşsunuzdur. Buna ne diyorsunuz?

Mina Laemmle

"1922 doğumluyum, 4 çocuk annesiyim. Çocuklarımın hepsi büyüdü, şimdilik 6 torunum var. 3 çocuğumun da oturduğu bölgelerde alçak uçuşlar yapılıyor. Özellikle Massenbach'da oturan çocuğumun evinin üstünden her gün en olmadık zamanlarda o koyu yeşil çelik parçaları bomba patlarcasına çıkardıkları gürültüyle alçak uçuş yaparak geçerler. Torunlarımdan biri 2 diğeri 3.5 yaşında. Çocuklar her an tetikte, oyunlarını bile rahat oynayamıyorlar. 2 yaşındaki o kadar çok korkuyor ki, uçakların sesini duyunca kendini, sandalye, masa altına atıyor, uzun süre çıkamıyor oradan. Büyük torunum ise, çelik parçalarının sesini duyar duymaz, bir ok gibi yerinden fırlıyor, kardeşinin kulaklarını tıkıyor.

Ben 2. Dünya Savaşı yıllarında Heilbronn'da ve Braunschweig'da yaşadım. Uçak ve bomba seslerine alışkın bir insan olmama karşın, alçaktan uçan uçakların gürültüsü bana savaş yıllarını hatırlatıyor. O sığınaklara koştuğumuz anlar geliyor aklıma, ölüler geliyor gözümün önüne, eskiyi yeniden yaşıyor ve korkuyorum. 1939'lardan daha çok korkuyorum. Biliyorsunuz Heilbronn tepelerinde Pershing 2'ler var. Onların üzerine düşerler diye korkuyorum. Türkiye'de de savaştan korkan, savaş istemeyen insanlar var diye düşünüyorum. Onların da korkmasını istemem, onların bizim burada yaşadığımız kötü anları yaşamalarını istemem. Bırakmayın bu ölüm makinelerini ülkemiz üzerinde uçsunlar, bırakmayın, bırakmayın..."

Monika Peter

"IG Metall sendikası Heilbronn-Neckarsulm şubesinde çalışıyorum. Çocukları büyümüş bir anne de olsam, alçak uçuşların çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini gördükçe bu demir parçalarından nefret ediyorum. Alçak uçuşların ne Almanya'da ne de başka bir ülkede yapılmasına taraftar değilim. Bunların havalanmalarını haklı gösterecek hiç bir gerekçe yoktur benim için."

Wolfgang Konrath

"IG Metall sendikası Heilbronn-Neckarsulm şubesinde görevliyim. Öncelikle askeri tesislerden ve tümüyle silahlardan nefret eden bir insanım. Bırakalım savaş anında, barış anında bile korkunç tehlikeli birer oyuncak bu alçak uçuş yapan uçaklar. Son zamanlarda bu alçak uçuş sırasında arıza yapan bu uçakları pilotlar büyük korku içinde yerleşim bölgelerinin üzerinden aşırarak çayırlıklara düşürdüler. Hem de bunların sayısı az da değildir. Bu yeşil çelik parçalarını, bu kadar alçaktan uçarken, çayırlıklara kaydırmak da zor iştir..

Bunu başarabilmek bir marifet. Bir de yerleşim bölgelerinin üzerine düştüklerini düşünün. Barış anında kaç insanın canına kıyacaklar. Federal Almanya'da buna karşı büyük tepkiler var. Alçak uçuşların yasaklanması için halk girişimleri kuruluyor. Tabii federal hükümet bundan rahatsız oluyor. Türkiye'deki hükümete para ve yardım

Uta Wilms Jaenicke, iki çocuk annesi, Massenbachhausen bölgesinde oturuyor. Okula giden kızını ve yuvaya giden oğlunu bıraktığı sıralarda sık sık yakalanıyor alçak uçuşlara ve anlatıyor. **"Önce gürültüsü mü geliyor, yoksa kendisi mi tam kestirebilmek mümkün değil. Göz açıp kapayıncaya kadar bir zaman içerisinde kapkara bir ejderha çıkıyor. Aynı bir otomobil gibi oluyor ilk görünüşü. Yani o kadar alçaktan gidiyor, gazetelerde 75-80 metreye kadar indikleri yazılıyor, ama ben bilemiyorum, da-**

nu görünce kendi korkumu unutuyor, anneme sarılıyorum. Annem üşüyor, hep titriyor." Çok kötü gözüküyorlar, çok korkunçlar, benim üstüme geliyorlar sanıyorum," 3,5 yaşındaki **Jean** ise uçaklar konusunda ısrarla tek bir kelime bile söylemiyor.

Daha sonra Bayan Jaenicke zaman zaman yapılan manevralardan sözediyor. **"Geçenlerde eşim Heilbronn'dan gelirken Weinsberger otoban yoncasında pike yapan uçaklar görmüş. Güya burası düş-**

ARININ BALI **Süleyman ÜSTÜN**

Manastır'dan Diyarbakır'a

Şu günlerde Türkiye'de olsaydık ne yapardık?

Yanıt açık, belli; fazla düşünmeye gerek yok. Oradaki dostlarımız bizlere hangi işleri, görevleri vermişlerse onları yapardık. Yapardık ama, eğer şu günlerde Türkiye'de olsaydık, **"ben"**, ne yapar eder ve nerede sahnedeyse -ki şimdilerde Ankara'dadır.- oraya gider **"YARGI"**yı görürdüm.

Basında yer aldı; gören-izleyen dostlar anlattı; yakınlar mektuplarında yazdılar.. **"Bu oyun görülmelidir"** deniyor. **"YARGI"** tek kişilik bir oyun ve Zafer DIPER oynuyor. Sanatçının başarısı kutlanıyor.

"YARGI" savaşı yargılıyor. Adı oradan geliyor. Oyun Barış Yılı'na adanmış.

* * *

G.Steiner bir Amerikalı araştırmacı-yazardır. 1961 yılında yayımlanan **"Trajedinin Ölümü"** adlı yapıtı ünlüdür. Bu ünlü yapıtında Steiner, Ikinci Dünya Savaşı'nda Almanlar tarafından Polonya'nın güneyindeki eski bir manastırın bir hücresine kapatılıp açlık ve susuzluğa terk edilen tutsak Rus askerlerinin **"tüyler ürpertici"** öyküsünü anlatır. Olay özetle şöyledir:

Yıl 1945'ler gibi... Savaşın sonlarına doğrudur. Rus tutsaklar için kullanılan bu manastıra yiyecek-içecek gönderilmesi durdurulur. Depolardakiler de yağma edilir. Tutsakların **"nafaka"**sı tek lokmasına kadar kesilir; herkes günler ve günlerce aç-susuz bırakılır.

Manastırda bekçi köpekleri vardır. Açlık köpeklere de uygulanır. Köpekler de günler ve günlerce aç-susuz tutulur.

Sonra... evet sonra. Bu aç bekçi köpekleri **"karınlarını doyursunlar"** diye tutsakların üzerine salınır. Aç köpek ve aç insan boğuşması... Ve bu **"aç köpek"** ile **"aç insan"** boğuşmasından geriye **"doymuş köpek"**lerle, biraz **"yaralı insan"** kalır.

Görevliler sağ kalan tutsakları tek bir hücrede topladıktan üzerlerine demir kapıyı kapadıktan ve kapıya kilidi astıktan sonra manastırı terkederler

doyursunlar" diye tutsakların üzerine salınır. Aç köpek ve aç insan boğuşması... Ve bu **"aç köpek"** ile **"aç insan"** boğuşmasından geriye **"doymuş köpek"**lerle, biraz **"yaralı insan"** kalır.

Görevliler sağ kalan tutsakları tek bir hücrede topladıktan üzerlerine demir kapıyı kapadıktan ve kapıya kilidi astıktan sonra manastırı terkederler.

* * *

Tutsaklar artık kaderleriyle başbaşadırlar. Dış dünya ile ilişkileri kopmuştur. Doğa acımasızdır ve omuzlarına çökmüştür. Açlığa ve susuzluğa karşı direnmeye çalışırlar. Dirençleri gün gün kırılmaktadır. Açlık ölümdür. Yaşamak istiyorlar. Ama nasıl yaşanır? Çözüm.. çözüm yok. Hayır **"çözüm"** var! **"Kurtuluş"** belki kur'ada. Kur'a çekilecek. **"Yitiren"** parçalanıp yenecek.. ve kur'a işi, açlığa dayanamadıkları her aşamada tekrarlanacak. **"Dehşet verici"** bu serüven 60 gün sürer. Bu 60 gün içinde kaç **"kur'a çekildi"**, kaç **"insan"**ı kaç **"insan"** yedi. Bilinemiyor. Bilinen sadece şudur ki, Sovyet birlikleri 60 gün sonra manastıra ulaştıklarında iki subayın hâlâ yaşamakta olduklarıdır. Bu iki subaydan birinin adı Vukhov'dur. Yüzbaşıdır. **"YARGI"**, işte bu altmış günlük **"yaşam"**ın Yüzbaşı Vukhov'un şahsında tiyatro sahnesine düşürülmesidir. (Steiner'in yapıtının bu bölümünü İngiliz yazar B. Collins oyunlaştırmıştır.)

Rahmetli Sermet Çağan **"Ayak Bacak Fabrikası"** adlı oyununun bir yerinde: **"İnsanlar aç kalınca inançlarını da yer"** diyor. **"YARGI"** da olan da bu değil mi? Manastır tutsakları önce insanı insan yapan **"sevgi"**, **"dayanışma"**, **"onur"**, **"özveri"**, **"acıma"** gibi değerleri yiyorlar sonra da birbirlerini. **"Savaş"** ve **"insan"** tam karşıtlık; uzlaşmaz çelişki.

* * *

"Manastır"dan Diyarbakır'a uzanan bir çizgi var. **"Diyarbakır Olayı"** 40 yıl sonra 1985'lerde nerede yaşandı, yaşanıyor? (YARIN DERGİSİ-Eylül 1986) Aynen alıyoruz:

"...Koğuşun birinden lağım kanalları geçiyordu. Üzerinde demir parmaklıklar vardı. Parmaklıklar kaldırıldığında insan göğsüne dek bu kanala sokuluyordu... Kanaldan çıktıktan sonra yıkanma olanağı da yoktu. Yalnız gardiyan emir vermedikçe yıkanılamazdı. Bir gün bir koğuşta gardiyan bütün koğuştakilerin kafalarını tek tek lağım çukuruna batırmış. Bir arkadaş kontroldan kaçabilirim düşüncesiyle kafasını lağıma sokmamış. Gardiyan merdiveni çıkarken "İçerde sayım düzenine geçin, gelip kontrol edeceğim, eğer kafasını batırmayan varsa cezasını vereceğim" **demiş. Kafanın lağıma batırılması demek pisliklerin kulaklardan, burundan akması demektir. Gardiyan 5-6 gardiyan daha alıp geliyor. İşlerin kötü gideceğini anlayan arkadaş yanındakinin kafasından pislikleri alıp kendi yüzüne, başına sürmüş. Diğeri de büyük bir tepkiyle bağırmış:** "Ulan bokumu bırak, o bok benim."

Ooof bee! Artık herşey çok kokuyor. Burda daha kalem yazamaz, durur. Diyar-ı Bekir **"manastır"**ı insan olanı çok utandırır..

* * *

"Manastır Olayı" 1945'lerde faşizm ve savaş koşullarında yaşandı.

"Diyarbakır Olayı" 1985'lerde askeri diktatörlük, demokrasiden uzak koşullarda yaşanıyor.

Tarih, günümüz üzerinden ve geçmişten geleceğe doğru uzanan köprüsünü kurarken **"YARGI"**sını da getiriyor: **"Militarizme karşı durmadan, faşizme başkaldırmadan, barış ve demokrasiyi savunmadan, savaşa karşı olmadan bunlardan kurtulmak olmuyor."**

İlk eylemde birlikte olalım.

ğil. Göz açıp kapayıncaya kadar bir zaman içerisinde kapkara bir ejderha çıkıyor. Aynı bir otomobil gibi oluyor ilk görünüşü. Yani o kadar alçaktan gidiyor, gazetelerde 75-80 metreye kadar indikleri yazılıyor, ama ben bilemiyorum, daha alçak mı uçuyorlar. Renkleri, görünüşleri korkunç. Çıkardıkları gürültü ise, bir kulağın dayanabileceği sınırın çok ötesinde. Uçaklar gittikten sonra da kulaklarım zonkluyor, garip bir ağrı başlıyor. Korku ise tanımlanması güç bir duygu. İliklerime kadar işleyen bir korku, ellerim, ayaklarım, hatta burun, dudak uçlarım titriyor. tüylerim diken diken oluyor." Tüm bu anlattıklarını Uta Wilms Jaenicke çocuklarının gözü önünde yaşıyor. 7 yaşındaki kızı **Carie** şöyle söylüyor. **"Önce korkuyorum sonra annemin benden fazla korktuğu-**

Daha sonra Bayan Jaenicke zaman zaman yapılan manevralardan sözediyor. **"Geçenlerde eşim Heilbronn'dan gelirken Weinsberger otoban yoncasında pike yapan uçaklar görmüş. Güya burası düşman eline geçmiş de onu savunuyorlarmış. Eşim uçakların düştüğünü sanmış. O sırada ben olsaydım, elimde ne direksiyon kalırdı ne birşey, belki şarambola yuvarlanırdım. Eşim benden daha cesaretli olmasına rağmen bayağı korkmuştu."** "Peki" diyoruz **"Bu alçak uçuşların Türkiye'ye kaydırılması düşünülüyor." "Önce ben uçuşların Türkiye'ye tümüyle kaydırılacağını zannetmiyorum"** diye yanıtlıyor Bayan Jaenicke ve devam ediyor. **"Kaydırdık, gereğinden fazlasını burada yapmıyoruz diye bizleri kandıracaklar. Hem**

Uta Wilms Jaenicke

bunların kaza yapma olasılığı çok fazla. Burada biri düşse duyuluyor. Türkiye'de bunu gizleyecekler. Yani ülkenizi barış anında savaş meydanına çevirecekler. ABD Alman jetlerini kendi çıkarları için kullanacak, yok petrol kuyularım diyecek, bölgesel çıkarlarım diyecek Ortadoğu'ya saldıracak. Almanlar ilgisi olmayan bir bölgede saldırı savaşına girecekler, bu Anayasamıza aykırı. Bizim Anayasamızda saldırı savaşı bu amaçla eğitim yasaktır. Ayrıca sizin ülkenizde her ne kadar sivil gibi görünse de askeri bir iktidar var. ABD'nin ve Federal Alman hükümetinin istemediği bir iktidar gelecek olursa, bugün alçak uçuş eğitimi diye ülkenize gönderilen bu uçakların sizin kendi halkımızı bombalamayacağını kim garanti edebilir?"

anında kaç insanın canına kıyacaklar. Federal Almanya'da buna karşı büyük tepkiler var. Alçak uçuşların yasaklanması için halk girişimleri kuruluyor. Tabii federal hükümet bundan rahatsız oluyor. Türkiye'deki hükümete para ve yardım vaad ederek, bu uçuşları şimdi Türkiye'ye kaydırmaya çalışıyor. Türkiye'deki halk üzerinde bu alçak uçuşların etkileri buradakinden daha değişik olmayacaktır. Bu korku meleklerinin Türkiye'ye kaydırılmaları, Türkiye'deki antidemokratik iktidarın, halkın çıkarlarına ters düştüğünü bütün açıklığıyla gösteriyor. Bu iktidarın federal hükümetçe desteklendiği biliniyor. İşte bizim hükümetimiz kendi çıkarları için Türkiye'deki iktidarı desteklemek zorundadır, hatta yaşatmak zorundadır. Alçak uçuş konusu bunun en çarpıcı örneğidir.

İsveç Devlet Kilisesi kadın papazlarından barış savaşçısı Elisabeth Gerle ile bir söyleşi / Osman IKIZ

Sovyetler Birliği'nin nükleer silah denemelerini durdurması çok olumlu bir girişim

İsveç Devlet Kilisesi'nde papazlık yapan ancak kilise tarafından barışla ilgili konularda çalışmakla görevlendirilmiş bulunan ve aynı zamanda **"Barış ve Özgürlük Için Uluslararası Kadınlar Örgütü"**nün İsveç Şube Başkanı olan **Elisabeth Gerle** de nükleer silah denemelerinin durdurulmasını dünyada kalıcı bir barışa açılan umut kapısı olarak görüyor. Büyük Barış Gezisi adlı girişimin liderlerinden olan Elisabeth Gerle dünya barışını, dünyaya egemen olma çabasının tehdit ettiğini söylüyor ve şöyle devam ediyor:

"Sovyetler Birliği nükleer silah denemelerini durdurma kararı almakla çok olumlu bir gelişmenin öncülüğünü yaptı. İnsanlık ABD'nin de bu öneriye kulak vermesini ve aynı yolu izlemesini istiyor. Böyle bir girişim iki tarafın da uygulamasıyla sürecek olursa bir diyalog ve yumuşamanın önü iyice açılmış olur. En önemlisi denemelerin durdurulmasıyla daha da ileri teknolojik yapıda silahların üretilmesinden vazgeçilir. Çünkü nükleer savaş tehlikesini kaldırmada ilk adım, ilk saldırı avantajına sahip olma mantığı üzerine geliştirilen yeni silahları denemekten ve üretmekten vazgeçmektir. Bu nedenle Sovyetler'in önerisi çok ilginç ve birçok yönden çok olumlu."

Elisabeth Gerle nükleer silah denemelerinin durdurulmasını isteyen çok geniş bir çevrenin bulunduğunu, bu amaçla beş kıtadan altı ülke liderinin ortak bir girişimde bulunarak ABD ve Sovyetler Birliği'ne yaptıkları başvuruya da değiniyor:

"Kaybettiğimiz başbakanımız, büyük barışsever Olof Palme'nin beş kıtadan altı temsilci ile başlattığı yeni nükleer silah denemelerinin durdurulmasına yönelik çabaları da bunu gösteriyordu. Bu girişimin somut önerileri vardı. Karşılıklı olarak verilen sözlere uyulup uyulmadığını kontrolden, bu kontrolun nasıl yapılacağına varıncaya kadar. Yani tarafların birbirlerine güvenebilmelerinin koşulları her zaman yaratılabilir. Bu olanak vardır. Ancak buna uymak istemeyenler var. Bu durumda söylenebilecek tek söz, buna karşı olanların tutumlarından utanç duymaları gerektiğidir."

Gerle İslam dininde de barış geleneklerinin bulunduğunu vurguluyor. İslam ülkelerinde din adamlarının Batı'da olduğu gibi barış sorununa etkin olarak katılmalarının nasıl yorumladığını sorduğumuzda da şunları söylüyor:

"Hristiyan dünyada barışa yönelik artan ilgi son yıllarda gelişti. Sanıyorum İslam dünyasında da bu eğilim gelişebilir. İslamda bu konuda yararlanılacak gelenekler var. Bütün dinler değişik biçimlerde de olsa hayatı tanrının bir armağanı olarak görüyorlar. Umarım sizin ülkenizde de din adamları insanlığın geleceğini korumak için aktif roller yüklenirler."

Barış mücadelesinde sembolik eylemleri kamuoyu oluşturmakta önemli bir yöntem olarak gördüklerini de söyleyen Elisabeth Gerle **"Büyük Barış Gezisi"** girişiminin bu amaçla başlatıldığını vurgulayarak bu girişim konusunda şunları söylüyor:

"Büyük Barış Gezisi adlı girişim, Barış ve Özgürlük İçin Uluslararası Kadın Hareketi İsveç kolu, Hristiyan Barış Hareketi ve Barış İçin Kadınlar Örgütü tarafından başlatıldı. Hareketimiz tutucu parti dışındaki İsveç'teki tüm partiler ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar'ın desteğini aldı. Amacımız Birleşmiş Milletler üyesi tüm ülkelere giderek devlet yetkililerinden insanlığın güvenliği için çalışıp çalışmayacakları konusunda garanti istemek Bunu formüle ettiğimiz beş soruyu onlara yönelterek yapıyoruz. Avrupa da NATO ve Varşova Paktına bağlı tüm ülkelere gittik. Arnavutluk bizi kabul etmedi. Sorularımıza Federal Almanya, İngiltere ve Fransa olumsuz yanıt verdi. Şimdi gruplar halinde diğer kıtaları dolaşıyoruz. İki grup aralık başında aynı gün ve aynı saatte Moskova ve Washington'da olacak. Aynı sorular Gorbaçov ve Reagan'a yöneltilecek."

Düsseldorf Belediyesi ve dernekler yabancı düşmanlığına karşı

Reklam panolarında dostluk çağrısı

Kuzey Ren Vestfalya eyaletinin başkenti Düsseldorf şehri belediyesi yabancı düşmanlığına karşı mücadelede sadece Federal Almanya'da değil diğer ülkelerde bile örnek olabilecek bir tavır sergiledi. Gazetemizin daha önce de bildirdiği gibi Belediye Encümeni oy birliğiyle **"Arkadaşıma sataşma"** kampayasını destekleme kararı aldıktan birkaç ay sonra bu kararı yaşama geçirmeye başladı.

Kentin Gençlik Dairesi, sendikalar ve demokratik örgüt ve kurumlarla ilişkiye geçerek ortak çalışmaları planladı, birlikte bir eylem haftası düzenlendi. Bu arada belediye kesenin ağzını da açtı. Sadece kampanyanın duyurulması için (baskı masrafları hariç) 40 bin mark harcandı. Şehrin işlek yerlerindeki büyük reklam tabelaları kiralandı ve haftanın çalışmalarına katılan örgütler, bu arada DGB Gençliği'nin yanısıra, **Düsseldorf İşçi Gençlik Birliği, Düsseldorf İşçi Derneği** ve **FEBAG** da, birer tabela boyayıp yabancı düşmanlığına karşı dostluğun propagandasını yaptılar.

Belediye, ayrıca onbinlerce enformasyon broşürü, bildiriler bastırdı ve şehrin büyük yollarının ve kavşaklarının kenarına ışıklı reklam tabelaları yerleştirildi. Bu camekanlardan kocaman bir sarı el Düsseldorflulara sesleniyor: **"Elinizi kalbinize koyun, siz hiç yabancı olmadınız mı?"**

Dostluk haftası boyunca ise çeşitli filmler gösterildi, sergiler açıldı, okuma akşamları, şenlikler, tartışmalar düzenlendi. Tüm bu çalışmalar Türkiyeli ve diğer demokratik örgütlerle sıkı bir işbirliği içinde gerçekleştirildi. Düsseldorflu yurttaşlarımız belediye bu tür çalışmaları sürdürdüğü takdirde kentte yabancı düşmanlığının giderek büyük ölçüde azalacağı konusunda umutlu. Afişler bu güne kadar hasara uğramadı.

DİBAF 2. Temsilciler Kurulu toplandı

Demokrasi İçin Birlik Avrupa Federasyonu DİBAF'ın 2. Genel Temsilciler Kurulu 18-19 Ekim tarihlerinde Federal Almanya'nın Gelsenkirchen kentinde toplandı. Gündem maddelerinin yanısıra önemli politik gelişmeleri de değerlendiren DİBAF Temsilciler artan yabancılara karşı planlı düşmanlık kampanyalarının yabancı işçilere ve sığınmacılara yönelik hedefleri üzerinde durulduktan sonra, yabancılara seçme ve seçilme hakkının tanınması isteniyor. DİBAF Temsilciler Kurulu 28 Eylül ara seçimlerini değerlendiriyor

Savaş ve iç savaş sığınma nedeni değil, 5 yıl çalışma yasağı

Sığınma yasası sertleştirildi

Federal Almanya Parlamentosu 13 Kasım günü hükümet partilerinin oy çoğunluğuyla **Sığınma Yasası**'na yeni sert hükümler getirdi. SPD ve Yeşiller tarafından kısmen anayasaya aykırı olarak nitelendirilen bu uygulamayla sığınma hakkı köklü bir kısıntıya uğradı. Yeni yasa hükümlerine göre savaş veya iç savaşın sürdüğü ülkelerden gelen sığınmacılar daha baştan dilekçe veremeyecekler. Bu uygulama Senato'dan da geçip yürürlüğe girdikten sonra İran, Irak, Lübnan ve diğer Ortadoğu ülkelerinden, iç savaşların, sürekli hükümet değişikliklerinin olduğu Gana gibi kimi ülkelerden kolaylıkla sığınma talebinde bulunan olamayacak.

Diğer yandan en az o kadar ağır sonuşlara yol açacak hüküm ise, daha önce başka bir ülkeye kaçabilmiş politik göçmenlere Federal Almanya'da sığınma dilekçesi verme hakkı tanınmaması. Bu uygulama sonucunda ise Suriye, Yunanistan gibi ülkelere sığınıp canını kurtarmış olanlar bu ülkelerde kalmak zorunda bırakılacak ve buralardaki kamplarda büyük birikmeler olabilecek.

Başta vize gibi gerekli belgelere sahip olmayan yolcuları nakleden uçak şirketlerine 3-4 bin marklık para cezası ve yolcuyu bedava geldiği ülkeye götürme yükümlülüğü de yeni hükümlerin arasında. Aranmakta olan bir insanın tüm seyahat belgelerini eksiksiz tamamlaması pek mümkün olmadığı için, onu hiçbir seyahat şirketi almayacak ve dolayısıyla ülkeden çıkamayacak.

Bütün bu hükümlerin sayesinde sığınmacı sayısının düşürülmesi için çalışırken, diğer taraftan da sığınma başvurusunda bulunmuş olanlara sınırlamalar getiriliyor. Örneğin 2 yıllık çalışma yasağı genel olarak 5 yıla çıkarıldı. Bu süre sosyalist ülkelerden kaçanlar için 1 yıl olarak belirlendi.

F.ALMAN YÜKSEK İDARİ MAHKEMESİ İŞKENCE GÖRMÜŞ OLMAYI TÜRKİYELİLER İÇİN BİR İLTİCA NEDENİ OLARAK KABUL ETMİYOR!

Nürnberg'de MAN firması 700 kişiyi işten atmak istiyor

700 işçinin işten atılması planlanıyor

MAN'ın Nürnberg'de bulunan vinç fabrikası kapatılma tehlikesiyle karşı karşıya. Firma yönetiminin geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada, 280 kişinin işten çıkarılacağı resmen belirtildi. Ancak verilen bu rakamın, işverenin ırkçı Güney Afrika yönetimiyle vardığı anlaşmaların tehlikeye girmesi üzerine 700'e kadar çıkması bekleniyor.

İşyerlerini kaybedecek olanlar arasında, çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu Türk işçileri de bulunuyor.

Kendisiyle **Türkiye Postası** adına görüştüğümüz işyeri işçi temsilcisi **Bay Kradel** toplu çıkışları doğruladı. IG-Metall yerel örgütü ile

bulamadıklarını belirten firma yönetimi, emekçilerin gelecekleri konusunda ilgisiz ve tutarsız davranmaya devam ediyor.

Toplu çıkışların basına yansımasından sonra işverene karşı gösterilen tepkiler büyüyor. IG Metall yerel örgütünün geçtiğimiz günlerde düzenlediği ve konuya ilişkin görüşlerini almak için davet ettiği işçi, işveren ve çeşitli kuruluşların temsilcilerinin katıldığı açık oturumdan sonra, 11 ve 12 Kasım 1986 tarihlerinde fabrika önünde geniş çaplı uyarı nöbetleri ve gösteriler düzenlendi.

Münih'te yaşama canlılık getiren hafta dayanışmayı güçlendirdi

Temsilciler Kurulu 18-19 Ekim tarihlerinde Federal Almanya'nın Gelsenkirchen kentinde toplandı. Gündem maddelerinin yanısıra önemli politik gelişmeleri de değerlendiren DİBAF Temsilciler Kurulu kamuoyuna bir açıklama yaptı.

Söz konusu açıklamada Reykjavik'de yapılan SSCB-ABD görüşmelerinden somut sonuç alınamamasından Reagan yönetimi sorumlu tutuluyor ve Yıldızlar Savaşı projesinden vazgeçmemesi kınanıyor.

Federal Almanya'da son aylarda işçilere ve sığınmacılara yönelik hedefleri üzerinde durulduktan sonra, yabancılara seçme ve seçilme hakkının tanınması isteniyor. DİBAF Temsilciler Kurulu 28 Eylül ara seçimlerini değerlendiriyor ve ANAP'a hayır sonucunun çıkmasını önemli olarak vurguluyor. Ekmek ve Hak Dilekçesini yurt dışında yaygınlaştırma yolunda çaba harcama kararı alan DİBAF, ayrıca çıkardığı basın açıklamalarıyla YÖK'e karşı direnen öğrencileri ve yemek boykotu yapan işçileri desteklediğini duyuruyor.

oluşturduğu Türk işçileri de bulunuyor.

Kendisiyle **Türkiye Postası** adına görüştüğümüz işyeri işçi temsilcisi **Bay Kradel** toplu çıkışları doğruladı. IG-Metall yerel örgütü ile konu üzerinde görüşmelere başladıklarını belirten Kradel çıkışlardan 100'e yakın Türk işçisinin de etkilenebileceğini belirtti.

İşveren toplu çıkışlara karşı bir sosyal planın uygulanmasını öneriyor ve yaşlı işçilerin erken emekliliğini ön plana çıkarıyor. Ancak bu sözde sosyal plan için dahi para

rumdan sonra, 11 ve 12 Kasım 1986 tarihlerinde fabrika önünde geniş çaplı uyarı nöbetleri ve gösteriler düzenlendi.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Toplu sözleşme mücadelesi başlıyor

Ümit KÖSEOĞLU

IG Metall 15. Olağan Kurultayı ardından tüm FAC düzeyinde toplu sözleşme bölgelerinde istemlerini saptamaya başladı.

Bu yılki istemlerin ana noktasını; **"Haftalık çalışma süresinin ücret kaybına uğramadan herkes için 35 saate indirilmesi, çalışanların gerçek ücretlerinin arttırılması, birlikte karar hakkının genişletilmesi, çalışma dünyası ve yeni teknolojinin, insanın toplumun merkez noktası alınması konusuyla düzenlenmesinin gerçekleştirilmesi"** oluşturuluyor.

IG Metall bu istemleriyle, FAC düzeyinde yıllardır sürmekte olan yığınsal işsizlikle mücadelede kendine düşeni yerine getirmenin yanısıra, patronların rasyonelleşme yoluyla işyerlerinin yokedilmesi amacıyla kullandıkları yeni teknolojinin getirdiklerinden ve getireceklerinden çalışanların korunmasını amaçlamaktadır.

Son iş kavgasından sonra sendikamızın izlediği toplu sözleşme politikasının bu amaçlara hizmet ettiğini doğrulayan örnekler vardır. Haftalık çalışma süresinin 28,5 saate indirilmesi sadece metal işkolunda **110 bin** yeni işyeri açarken, bunun iki katından daha fazlası işyerini de güvence altına almıştır. FAC'de işverenlere yakınlığı ile tanınan Ifo Araştırma Enstitüsü bile, 1985'den 1986 yılı ortalarına kadar ülke çapında açılan 500 bin yeni işyerinin yarısının, iş süresinin kısaltılması sonucu kazanıldığını açıklamak zorunda kalıyor.

Yeni açılan işyerleri ve rasyonelleşmenin patronlar tarafından amansızca kullanılması sonucu artan üretim dış ticareti olumlu bir biçimde etkilemiş, dünya piyasasındaki tüm rekabete rağmen FAC metal işverenlerinin dış ticaret kârları 1985'de 158,9 milyar DM'a ulaşmıştır. Bu zamana kadar tarihin hiç bir döneminde ulaşılmamış olan bu kâr, aynı zamanda işverenlerin, çalışma süresinin kısaltılmasına karşı kullandıkları **"İş süresinin kısaltılması uluslararası düzeyde rekabet gücümüzü yokeder"** uydurmacasını da çürütmektedir.

FAC toplumunda giderek artan işsizlikle mücadele tartışmaları ve yaklaşan toplu sözleşmeler nedeniyle metal işverenleri kamuoyunu yanıltma kampanyalarını genişletiyorlar. Ülkenin her kentindeki reklam duvarları, metal işverenlerinin gerçekleri çarpıtan ilanlarıyla dolu. Bu ilanlar, aynı zamanda Ocak 87'de yapılacak olan genel seçimlerde gerici hükümet partilerine destek oluyor.

Üretim maliyeti 1985'de metal işkolunda yüzde 2,5 ve FAC'deki diğer tüm endüstri kollarında yüzde 1,5 azalmasına rağmen işverenler, haftalık çalışma süresinde yapılacak en küçük bir kısaltmanın maliyeti arttıracağını, karşılanması olanaksız büyük masraflara yolaçacağını iddia ediyorlar.

İş süresinin kısaltılmasının üretimi geriletececeğini avunan işverenler, üretimin 1985'de metal işkolunda yüzde 10'la tüm endüstri kollarına oranla dört kat arttığını gizlemeye çalışıyorlar.

Üretimdeki gelişme sonucu büyüme oranı metal işkolunda yüzde 6,2 ile tüm endüstri kollarının iki katına ulaşırken, metal işverenleri üretim reservinin son sınırına geldiği uydurmacasını yaymaya çalışıyorlar.

Bütün bu gerçeklere rağmen işverenler sendikamızın istemlerine teslim olmak şöyle dursun, yanaşmak bile istememektedirler. Onların bu tutumunun **"yasal"** tabanı, kendilerinin politik dostları gerici Kohl hükümetinin 116. maddeyi değiştirmeleri ve grevlerin yapılmaz hale getirilmesiyle hazırlanmıştır. Yeni IG Metall Başkanı **Steinkühler** durumu doğru bir biçimde saptayarak **"IG Metall için gerçek sınav dönemi, önümüzdeki dönemdir"** demektedir.

Grev yasasındaki değişiklikler birlik sendikalarını yeni direniş biçimleri geliştirmeye zorlamaktadır. Önümüzdeki dönem grevleri değişik biçimlerde uygulanacaktır. Şurası bilinmelidir: İşyerlerimizin korunması, güvence altına alınması ve yeni işyerlerinin açılması için girişeceğimiz mücadelede değişen grev şartları altında çeşitli kurbanlar vereceğimiz açıktır. Bu daha bugünden en geniş çevrelerde tartışılmalı ve acı da olsa kavranmalıdır.

Yeni şekliyle yürürlüğe sokulan 116. madde, kısa çalışma parası ödenmeyi ortadan kaldırmaktadır. Grevin nerede, kaç kişiyle, hangi şartlar altında yapıldığına bakılmadan, diğer bölgelerde **"soğuk lokavt"** uygulaması işverenlerin eline ek bir silah olarak verilmiştir. İşverenlerce buralarda kısa çalışma zorunda bırakılan emekçiler her türlü maddi yardımdan yoksun kalacaklardır.

Bu durumu önlemenin **"çaresi"** meydanı işverenlere bırakmak, onların verdiği kadarını almak mıdır? Kesinlikle hayır.

Buna verilecek en sağlıklı yanıt, 116. maddeye rağmen, bu maddeyi eski biçimine dönüştürecek politik güçler dengesinin değişmesini beklemeden, en ücra köşedeki en son emekçiyi kazanarak, tüm olanaklarımızı seferber ederek, ne pahasına olursa olsun toplu sözleşme istemlerimizi gerçekleştirmeliyiz.

Başka çıkar yol yoktur. Bugün verilen kadarını almak demek, Ocak 87 seçimleri sonunda politik dengenin daha da çalışanlar aleyhine bozulması halinde hiç bir şey alınamayacağına baştan itibaren razı olmak demektir. Buna razı olmamak için şimdiden kolları sıvamak zorundayız. Aksi halde bunun sorumluluğu ve vebali büyük olacaktır.

Münih'te yaşama canlılık getiren hafta dayanışmayı güçlendirdi

Uluslararası Af Örgütü Münih'te "Türkiye Haftası" düzenledi

Uluslararası Af Örgütü, Münih'te 24-31 Ekim tarihleri arasında Türkiye Haftası düzenledi. Bir hafta boyunca değişik etkinlikleri kapsayan haftada, ilk gün **"Diyarbakır zindanlarında gördüklerim"** adı altında avukat **Şerafettin Kaya,** Türkiye hapishaneleri ve Diyarbakır hapishanesinde insanlık dışı uygulamaları, işkenceleri etkili bir şekilde dile getirdi.

Avukat Ş.Kaya **"bölücülük"** adı altında Kürt ulusunun en doğal haklarını dile getirdiğinden dolayı çeşitli kereler tutuklandığını ve işkenceden geçirildiğini belirttikten sonra, tutukluların bebeklerine varıncaya kadar bir baskı unsuru olarak kullanıldığını, içerdekileri **"herşeyleriyle teslim almak istediklerini"** anlattı. 300 kişilik hapishanede 4200 tutuklunun bulunduğunu, işkence seslerinin çevreden duyulmaması için çevrenin boşaltıldığını da dile getiren Kaya'nın konuşmasından sonra, Türkiye Kürdistanı'nda bir grup Almanın çok zor ve gizli koşullarda çektikleri dialar gösterildi. Dialar, sanki Türkiye'yi değil de savaş altında olan bir ülkeyi andırır gibi idi.

Haftanın ikinci büyük eylemi, Türkiye üzerine yapılan açık oturumdu. Barış Derneği'nden **D. Görsev,** DISK'e bağlı Has-İş'den **Garip Altındağ,** SPD Avrupa Parlamentosu milletvekili ve Af Örgütü'nden bir kişinin katılımı ile yapılan açık oturumun konusu Türkiye idi.

D.Görsev, kısa ama en vurucu şekilde Türkiye barış hareketinin tarihçesini ve bugünkü barış mücadelesinin önemini ve durumunu gözler önüne serdi. Demokrasi mücadelesinin barış mücadelesi ile nasıl içiçe olduğunu dile getirdi.

Has-İş'li sendikacı, Altındağ, 12 Eylül'le birlikte sendikal harekete karşı nelerin yapıldığını, bugün sendikal mücadelenin durumunu ve öndeki açılımları kısa, net bir biçimde açıkladı. Sendikal sorunlar ve mücadele ile birlikte, Türkiye'de insan hakları ve işkenceler konusuna da değinen Garip Altındağ **"Türkiye'ye işkence yöntemleri ve aletleri nereden geliyor?"** sorusuna açık bir yanıt getirdi ve Türkiye'deki işkence aletlerinin ve işkence yöntemlerinin Amerika ve B.Almanya damgalı olduğunu söyledi.

Hafta boyunca bu toplantıların dışında, **"Alman-Türk kültür gecesi"**, **"Türk masallarından okumalar"**, **"Bir yabancı"** adlı bir tiyatro gösterisi, Yılmaz Güney'in değişik filmleri ve **Rıza Topal**'ın **"Memleketimden anılar, gezi resimleri"** ile **Kurday**'ın **"Af Örgütü'nden DİSK'e saygı"** isimli resim sergileri, **"Karikatürkiye"** adlı karikatür sergisi gibi etkinlikler de yer aldı.

Münih İşçi Derneği (FİDEF) ve Kürdistan İşçi Derneği (KOMKAR)'nin aktif desteklediği hafta, Münih'teki politik yaşama bir hareketlilik taşırken, Türkiye'de verilen demokrasi mücadelesine de dayanışmada bulundu.

Kiralık işçiye rağbet

Hamburg'daki Blohm-Voss gemi tersanesi yöneticileri bir yandan toplu çıkışları planlarken, öte yandan da yüklü bir şekilde kiralık işçi çalıştırmayı düşünüyor.

Bu zamana kadar işten attıklarının yanında, Mart 1987'ye kadar 630 gemi tamircisine ve 70 kaynakçıya çıkış vermek isteyen fabrika yönetimi, aynı anda işçi temsilciliğine başvurarak Yugoslav kiralık işçi firmasından alacağı **160 kiralık kaynakçı** için temsilcilikten onay istedi.

Kiralık işçilere onay vermeyen işçi temsilciliği çıkış verilmesi düşünülen kaynakçıların durumunu gündeme getirdi. Bunların durdurulmasını istedi. Ancak işveren bunu reddetti.

Durumu **Hamburg Çalışma Senatörlüğü** ve **Arbeitsamt**'a bildiren işçi temsilciliği, aynı anda işyeri toplantısı düzenleyerek olayı işçilere duyurdu. İşçilerin olayı **protesto** etmesi üzerine işverenin kiralık işçi getirme istemi şimdilik de olsa geri püskürtüldü.

İşyerlerinin ortadan kaldırılmasından özellikle etkilenen gemi tersanelerinde bu işçin başını çeken **Blohm-Voss** firması yıllardan beri işçi çıkararak personel sayısını azaltıyor.

Avusturyalı, Yugoslav ve Türkiyeli kadınlardan oluşan 5 kişilik bir grup Wuppertal'de seçimlere hazırlanıyor

Kadınlar Yabancılar Meclisi'ne

Dilruba YENEN

30 Kasımda Wuppertal'de yapılacak olan **"Yabancılar Meclisi"**ne girecek adayların seçim çalışmaları bütün hızı ile sürüyor. Gazetemize bu çalışmalarla ilgili gelen haberler arasında, bir kadın grubunun yükselttikleri seçim kampanyası ilgimizi çekti. Belki sütunlarımıza bu örnek çalışmayı aktarabiliriz düşüncesiyle Wuppertal'in yolunu tuttuk.

Wuppertal Ruhr bölgesinde, dağlık bir arazide kurulu şirin bir şehir. Özellikle havada giden tıranvayı ile oldukça övünüyor Wuppertallılar. Şehri ziyaret etmek isteyenlere göstermek istedikleri ilk yer orası. Bu şehirde 38 bin yabancı yaşıyor. Bunların 14 binini kadın, 12 binini çocuklar ve geri kalanını da erkekler oluşturuyor. Aşağı yukarı nüfusun % 10'u yabancı.

İstasyonda bir grup kadın tarafından karşılandım. Sonra beni, üç aya yakın bir süredir yaptıkları çalışmaları aktarmak için, seçim bürosu olarak kullandıkları evlerine götür-

hakların çoğunu bilmiyorlar. Yıllardır bu ülkede yaşayarak her türlü -bir vatandaş gibi- yükümlülüklerini yerlerine getirdikleri halde, aynı oranda haklarından yararlanamıyorlar. Bu nedenle öncelikle her dilde basacağımız broşürlerle tüm yasal hakları konusunda insanları bilgilendireceğiz. Yabancıların seçme ve seçilme hakkı, konut sorunu, kreş ve okul sorunlarının da çözümü için çalışmalar yapacağız. Yabancıların barış savaşımına çekilmesi de en önemli amaçlarımız arasında."

Kadınlar bu çalışmalar sırasında çeşitli zorluklarla da karşılaştıklarını anlatmadan geçemiyorlar. Informasyon masalarında bildiri dağıtırken **"yabancılar daha fazla ne istiyor, yeteri kadar hakkınız var"** diyen Almanlarla karşılaştıklarını, zaman zaman ise **"kadınları erkeklere karşı mı silahlandırıyorsunuz?"** diye sorulara maruz kaldıklarını, bir keresinde de bir Türkiyeli erkeğin "elinizin hamuru ile erkeklerin işine karışmayın" diye uyarılarda bulunduğunu dile getiriyor-

rumda ortadan kalkabileceğini söyledim. Yaşlı adamın yakıcı bir sorunuydu besbelli gözleri parladı. 'Ver evladım bildirileri ben komşularıma dağıtayım' dedi"

Grubun diğer üyesi Avusturyalı Anneliese Sander. Doğuştan Alman vatandaşı, gençkızken bir Avusturyalı ile evlenerek, evlilik nedeniyle vatandaşlığını değiştirmiş 20 yıl Avusturya'da yaşadıktan sonra kocasından ayrılınca ülkesine geri dönmüş, ancak yıllardır uğraştığı halde vatandaşlık hakkını bir türlü kazanamamış. Yabancı kadınlarla bu çalışmaların içine girdikten sonra **"Gel sana vatandaşlığını geri veriyoruz"** çağrıları almaya başlamış. Bayan Sander, yabancıların sorunlarını çözmede yardımcı olmaya kararlı.

"Yabancılar Meclisi"ne Wuppertal'de 23 liste katılıyor. İçlerinde ilericilerin, demokratların desteklediği listeler de var. Bu listeler arasında bu grubun özelliği, adayların hepsinin kadın olması ve kadınların temsil edildiği her yerde kadınları ve ailelerini temsil etmek istemi ile ortaya çıkmaları ve böy-

İşçi dernekleri yerel seçim hakkı kampanyası başlattı

Hamburg'da sembolik seçim

Hamburg'da 9 Kasım günü yapılan eyalet seçimleri öncesi Türkiyeli örgütlerden KOMKAR, KKDK, Kurtuluş, Devrimci İşçi, Hamburg Halkevi, Hamburg Türkiyeli Öğrenciler Birliği ile İran Dayanışma Komitesi, Yunan Cemaatleri Birliği, Ispanyol Gençlik Girişimi, Ispanyol Veliler Derneği, Portekiz Derneği, Iraklı Öğrenciler Birliği yabancılara seçme ve seçilme hakkı istediler. Bu amaçla istemlerini dile getiren 7500 adet bildiri dağıttılar ve sembolik bir seçim düzenlediler.

8 Kasım günü Rathaus (Belediye binası) önünde düzenlenen sembolik seçimde yabancıların yanında olaya ilgi duyan Almanlar da oy kullandılar. Seçim süresince folklör gösterisi yapıldı, çeşitli ülkelerin müzikleri yayınlandı. Bunların yanısıra, müzik yayınının yapıldığı mikrofona gelen yabancılar da tek tek istemlerini kısaca dile getirdiler. İşte bunlardan bazıları:

– 17 yıldır Almanya'dayım, çalışıyorum. Neden seçme-seçilme hakkım yok?

– Babam yarın seçime gitmeyecekmiş. Babam seçilemez mi?

– Yabancılara seçme ve seçilme hakkı olmadan tam demokrasi olur mu?

Hamburglu yabancılar seçim hakkı için oy kullanıyor.

Yabancılara seçme ve seçilme hakkını dile getirmek üzere ilk kez düzenlenen bu sembolik seçim Hamburg'da yerel basınla birlikte birçok kişi ve kuruluşun da ilgisini çekti.

Eylemin sonunda, eyleme katılan örgütler Yeşiller'in grup odasında ortak bir basın açıklaması yaptılar. Basın açıklamasında kısaca şöyle deniyor:

Hamburg'da yapılan son eyalet seçimlerinde seçmen olabilecek 178 bin yabancı vardı. Bu insanlar 20 yıldan fazladır. F.Almanya'da yaşıyor ve çalışıyorlar. Alman yurttaşları gibi aynı yükümlülükleri yerine getiriyorlar. Fakat karara katılma hakları yoktur.

Bu olumsuz duruma kamuoyunun dikkatini çekebilmek amacıyla 8 Kasım günü Rathausmarkt meydanında yabancılara seçme ve seçilme hakkı için sembolik bir seçim yapıldı. 507 oy verildi. 496 evet, 6 hayır, 5 geçersiz oy kullanıldı.

Seçim sandığı önünde oy hakkı istendi

Hamburg'da eyalet seçimlerinin yapıldığı 9 Kasım günü Türkiye Göçmenler Birliği Hamburg Eyalet Başkanı Dohnany'nin oy kullandığı seçim sandığı başında yabancılara da seçim hakkı istedi.

Seçim günü Türkiye Göçmenler Birliği'nde toplanan yüz kadar Türkiyeli istemlerini dile getiren pankartlarla birlikte toplu olarak Dohnany'nin oy kullanacağı sandığın önüne gittiler. Burada Dohnany'yi karşıladılar.

FİDEF: Yerel seçim hakkının zamanı çoktan geldi

"Yabancılara yerel seçim hakkı kampanyası" başlatan F.Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu FİDEF, kampanya ile ilgili olarak çeşitli bölgelerde kendine bağlı örgütlerle koordinasyon toplantıları düzenliyor. 15 Kasım günü yapılan bu toplantıların ilk ikisinde görüş ve deneyim alışverişinde bulunuldu. Bu toplantılarda bilgilendirme masası, belediyeler düzeyinde imza kampanyası, değişik grup ve kesimlerden insanların görüşlerini yansıtacak açık oturumlar düzenlenmesi, sembolik seçimler düzenlemek, seçim kampanyası süresin-

birisi, her yurttaşın eşit haklara sahip olması prensibidir. F.Almanya'da nüfusun % 7'sini oluşturan yabancılar 30 yıldır bu ülkede yaşıyorlar. Almanlar gibi yurttaşlık görevlerini yerine getirdiler. Şimdi yurttaşlık haklarından yararlanma zamanı gelmiştir. Yabancılara eşit davranılmalı ve bu yolda somut adımlar atılmalıdır.

Bu somut gerçekleri görmek, buna uygun karar vermek politik bir konum almakla mümkündür. Seçim hakkı, herşeyden önce politik karar sorunudur. Kampanyamızın ikinci önemli amacı, tartış-

da erkekler oluşturuyor. Aşağı yukarı nüfusun % 10'u yabancı.

İstasyonda bir grup kadın tarafından karşılandım. Sonra beni, üç aya yakın bir süredir yaptıkları çalışmaları aktarmak için, seçim bürosu olarak kullandıkları evlerine götürdüler. Her taraf çeşitli dillerde basılmış bildiriler, boy boy afişler ve el ilanları ile dolu. Yugoslav, Avusturya ve Türkiyeli kadınların oluşturduğu bu 5 kişilik grup, kadınlar olarak bu işlere girersek, erkeklerin de işlerini hafifletmiş oluruz düşüncesiyle üç ay önce biraraya gelmişler. Ancak adayların bildirim süresi çok kısa olduğundan diğer yabancıları listelerine alamamanın sıkıntısını yaşıyorlar. Çalışmalarımızı daha da geliştirerek, Yunanlı, Iranlı, Arap, Marokkolu, Hindistanlı ve diğer yabancı kadınları da çalışmalarımıza katmak istiyoruz diye vurguluyorlar. Bugüne kadar yoğun bir propaganda çalışması yürüterek, kadınlar arasında çalışmışlar.

Bir yandan ne kadar yabancı varsa o kadar dilde bildirilerin hazırlanması, dağıtılması diğer yandan da eğer Yabancılar Meclisi'ne seçilirlerse neler yapacaklarının anlatılması günlük yaşamlarının bir parçası olmuş. Seçim çalışmalarına başlarken gerekli olan maddi desteği sağlamada da kendilerine göre bir yöntem geliştirmişler. Hazırladıkları kekleri, pastaları, börekleri, çay ve kahveyi sokak festivallerinin kurulduğu bölgelerde satarken, evlerden topladıkları eski eşyaları da bit pazarlarında satmak bu çalışmalar sırasında yürüttükleri ikinci bir faaliyet.

Bu çalışma Wuppertal'de kadınlar arasında bir canlılık yaratmış. Bu faaliyetlerden etkilenen diğer kadınlar bu çalışmalara omuz vermek için başlamışlar onlar da eski eşya toplamaya, börek yapmaya. **"Bir bakıyorsunuz kapı çalınıyor, hiç tanımadığımız bir kadın elinde börek tepsisi veya kekle beliriyor. Çalışmalarımıza katkıda bulunmak istediklerini belirtiyorlar"** diyerek bu dayanışmadan ne denli mutlu olduklarını böyle dile getiriyor adaylar.

Grubun sözcüsü Olcay Bruchmann **"amacımız kazanma ile sınırlı değil, programımızı hayata geçirmek için çalışmalara kazanamasak da devam edeceğiz"** diye vurguladıktan sonra çalışma programlarını özetle şöyle aktarıyor.

"Burada yaşayan yabancıların ağırlıkla dil sorunları var. O nedenle de burada sahip oldukları zaman zaman ise "kadınları erkeklere karşı mı silahlandırıyorsunuz?" diye sorulara maruz kaldıklarını, bir keresinde de bir Türkiyeli erkeğin "elinizin hamuru ile erkeklerin işine karışmayın" diye uyarılarda bulunduğunu dile getiriyorlar.

Çalışmalar sırasında karşılaştığı bir olayı şöyle aktardı Nermin Tekin, **"Geçen hafta bir pazar yerinde yine bildiri dağıtıyorduk yaşlı Türkiyeli bir karı koca yanıma geldi. Seçimleri kazanırsak onlar için ne yapacağımı sordu. 'Orada sizleri temsil edeceğiz' cevabım üzerine, beni nasıl temsil edersin 12 saat çalışıyorum. Bir sürü problemimizi çözemiyoruz. Benim vaktim yok karım ise Almanca bilmiyor. Karı mı doktora mı götüreceksin? diye sordu. Ben de kadın olduğumuz için kadınların problemlerine de daha rahat yardımcı olacağımızı, lisan sorunun ise böylesi bir du-** ilericilerin, demokratların desteklediği listeler de var. Bu listeler arasında bu grubun özelliği, adayların hepsinin kadın olması ve kadınların temsil edildiği her yerde kadınları ve ailelerini temsil etmek istemi ile ortaya çıkmaları ve böylesi bir çalışmanın Wuppertal'de ilk kez yapılıyor olması. Hatta DGB Kadın Kolu bu gruba bundan sonraki çalışmalarda birlikte olma arzusunu belirtmiş **"Kadınlar Yabancılar Meclisi"**ne isimli listenin adaylarından üçünün de eşleri Alman. Çalışmalarda onlar da aktif olarak görev alıyor. Çocukların bakımından, bildiri dağıtımına kadar eşlerine yardımcı oluyorlar.

Böylesi örnek bir çalışma yapan kadınlar grubuna başarılar dileyerek yanlarından ayrılırken, kadınların sorunlarına sahip çıkmak için mücadeleye kararlı olduklarını görmek bizleri sevindiriyor, yarınlar için ümitlendiriyor.

Hamburg'da eyalet seçimlerinin yapıldığı 9 Kasım günü Türkiye Göçmenler Birliği Hamburg Eyalet Başkanı Dohnany'nin oy kullandığı seçim sandığı başında yabancılara da seçim hakkı istedi.

Seçim günü Türkiye Göçmenler Birliği'nde toplanan yüz kadar Türkiyeli istemlerini dile getiren pankartlarla birlikte toplu olarak Dohnany'nin oy kullanacağı sandığın önüne gittiler. Burada Dohnany'yi karşıladılar. Çok sayıda basın mensubu ve televizyon kameralarının önünde Dohnany bir süre Türkiyeliler ile konuştu. Türkiyeliler istemlerini dile getirdiler ve "Neden bizim seçme ve seçilme hakkımız yok" gibi sorular sordular.

Türkiye Göçmenler Birliği bu konuyla ilgili bir de basın açıklaması yayınladı. Basın açıklamasında kısaca şöyle deniyor:

Neden İsveç, Norveç, Danimarka ve Hollanda'da göçmenlerin yerel seçimlerde oy kullanmasıyla ilgili yapılan olumlu deneyimlerden liberal bir Dünya şehri olan Hamburg'un geleceğe yönelik yabancılar politikasında yararlanılmamaktadır?

Bizler, 155 000 Hamburg'lu göçmen, gelecek seçimlerde ve hiç olmazsa belediyeler düzeyinde oy hakkına sahip olmak istiyoruz. Ancak bu yoldan yıllardır sözü edilen "uyuşum" (entegrasyon), politik alanda uygulamaya geçirilebilecektir.

Hamburg'un yeni politik sorumlularından gelecek seçimlere değin göçmenlere yerel seçim hakkının yasalarla verilmesini istiyoruz.

Siyasi partilerden, sendika ve kiliselerden, basın ve yayın yetkililerinden barışçıl yoldan vermekte olduğumuz her alanda eşit haklarla **ilgili uğraşımızı desteklemelerini diliyoruz.**

nuldu. Bu toplantılarda bilgilendirme masası, belediyeler düzeyinde imza kampanyası, değişik grup ve kesimlerden insanların görüşlerini yansıtacak açık oturumlar düzenlenmesi, sembolik seçimler düzenlemek, seçim kampanyası süresince partilerin düzenleyecekleri toplantılarda çeşitli yollarla istemlerin dile getirilmesi gibi 13 eylem türü ortaya çıktı. Yerel özelliklere göre bölgelerde kampanya ile ilgili değişik eylemler hayata geçirilecek.

Kampanya ile ilgili olarak görüşlerine başvurduğumuz FİDEF Genel Başkanı Hasan Özcan gazetemize aşağıdaki açıklamayı yaptı.

"Amacımızı kısaca iki noktada toplayabilirim. Birincisi; seçme ve seçilme hakkımızın henüz tanınmamış olması demokrasi anlayışına uymuyor. Bu antidemokratik duruma bir son verilmelidir. Demokrasilerde en temel ilkelerden adımlar atılmalıdır.

Bu somut gerçekleri görmek, buna uygun karar vermek politik bir konum almakla mümkündür. Seçim hakkı, herşeyden önce politik karar sorunudur. Kampanyamızın ikinci önemli amacı, tartışmaların bu noktaya çekilmesine yardımcı olmaktır. Politik olarak yabancılara seçme ve seçilme hakkının tanınmasına karar verilebilirse, anayasa da, diğer yasalar da değişebilir.

İşte FİDEF, 2 ay sürecek kampanya ile bu anlamda kamuoyu oluşturma görevini yerine getirecek. Doğaldır ki, bu zor görevi tek başına bizler başaramayız. Bunun için, yurttaşlarımızı genel seçimin yarattığı bugünkü politik ortamda seçme ve seçilme taleplerini yükseltmeye, demokratik örgütleri ise, yurttaşlarımızın bu haklı taleplerini birlikte desteklemeye çağırıyoruz."

Düsseldorf'da yapılan toplantıda Behice Boran, Kemal Burkay, Mehmet Karaca ve Gültekin Gazioğlu konuştu

Ortak barış çağrısı yayınlandı

Düsseldorf'taki toplantıda Behice Boran, Kemal Burkay, Gültekin Gazioğlu ve Mehmet Karaca birer konuşma yaptılar.

Düzenleyenler arasında Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı **Behice Boran,** Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı **Ahmet Kaçmaz,** Maden-İş sendikası Genel Başkanı **Mehmet Karaca,** TÖB-DER Genel Başkanı **Gültekin Gazioğlu,** DİSK Yürütme Kurulu üyesi **Kemal Daysal,** Sosyal-İş Genel Başkan Yardımcısı **Zeki Kılıç,** Devrimci Demokratik Kültür Dernekleri (DD-KD) kurucusu **Ahmet Zirek** ve Devrimci Halk Kültür Dernekleri (DHKD) yöneticisi **Hıdır Tek**'in yer aldığı **"Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Barış Güçleriyle Dayanışma Toplantısı"** 15 Kasım cumartesi günü Kickweg Lisesi salonunda yapıldı.

Yaklaşık 1000 kişinin katıldığı gecenin konuşmalarını Alman Komünist Partisi Başkanlık Divanı üyesi **Jupp Angenfort, Behice Boran,** Barış Silahsızlanma ve İşbirliği Komitesi temsilcisi **Gert Samuel,** Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi Genel Sekreteri **Kemal Burkay, Mehmet Karaca** ve **Gültekin Gazioğlu** yaptılar. Behice Boran'ın okuduğu bir ortak açıklamayla sona eren dayanışma toplantısının kültür programında **Bernd Köhler, Sümeyra, Melike Demirağ** gibi tanınmış sanatçıların yanısıra Kürt halkoyunları da vardı.

Bernd Köhler'in Almanca olarak sunduğu barış türkülerinden sonra ilk sözü alan **Jupp Angenfort,** Reykjavik toplantısıyla birlikte gelişen durumu değerlendirdikten sonra Sovyetler Birliği'nin barış önerilerini ve ABD yönetiminin askersel sanayi kompleksinin kıskacındaki konumunu ele aldı ve günümüzde yerli ve yabancı barışseverlere düşen görevleri vurguladı. Daha sonra konuşan Behice Boran da Reykjavik doruk toplantısının sonrası duruma değindikten sonra ABD yönetimini Salt 2, ABD gibi varolan antlaşmalara uymamasını, Yıldızlar Savaşı ve nükleer silahlanma politikasında diretmesini kınadı. **Boran** nükleer silahlar çağında barışın korunmasının yaşamsallığını ayrıntılarıyla dile getirdi.

Güçler dengesini ve barışseverlere düşen görevleri Federal Almanya barış hareketi açısından değerlendiren **Gert Samuel**'den sonra bir konuşma yapan **Kemal Burkay,** Kürt halkının Kürdistan'a yerleştirilmek istenen nükleer füzelere ve çevik kuvvetlere kesinlikle karşı olduğunun altını çizdi. Evren-Özal rejiminin komşularımıza ve Orta Doğu'ya yönelik dış politikasını eleştiren **Burkay,** Kürt ve Türk halklarının birlikte mücadelesinin önemi üzerinde durdu.

Sendikacı **Mehmet Karaca** konuşmasında özellikle barış mücadelesine aktif katılmanın önemi, Türkiye'nin emperyalizmin savaş stratejilerinde üstlendiği rol, barış ve demokrasi mücadelelerinin iç içeliği ve silahlanmanın ülkemizde giderek daha da yoksullaşan emekçilere dayattığı fatura konularını ele aldı.

Gültekin Gazioğlu ise ülkemiz öğretmenlerinin gerek yurt içinde gerekse dışında barış mücadelesine aktif katıldıklarını belirtti ve ülkemizde barış hareketine yapılan baskıları protesto etti.

Dayanışma toplantısını düzenleyenlerin üzerinde anlaştıkları ve katılanlar tarafından da hararetle alkışlanarak kabul edilen **ortak çağrıda** ülkemizin Yıldızlar Savaşı çalışmalarına katılmaması, ülkeyi bağımlı hale getiren tüm antlaşmaların iptal edilmesi, İran ve Irak Kürdistanı'na saldırı hakkı tanıyan yasanın feshedilmesi, iyi komşuluk ilişkilerine dayalı bir dış politika izlenmesi, Balkanlar'ın nükleer silahlardan arındırılması, Türkiye'nin Musul, Kerkük ve Suriye'ye yönelik maceralara karışmaması ve Türkiye Barış Komitesi'ne karşı sürdürülen davanın derhal durdurulması isteniyor.

Kültür programında Sümeyra Berthold Brecht'ten piyano eşliğinde sunduğu barış türküleriyle büyük beğeni kazanırken, Melike Demirağ'da Türkçe-Kürtçe ve Yunanca şarkılarıyla göz doldurdu.

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'la söyleşi

Berin UYAR

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'la geçen yıl Duisburg'da düzenlenen TKP'nin 65. yıl toplantısında karşılaşmış, bir sıra arkasında oturmuş, dimdik duran başını çevreleyen bembeyaz saçlarına saygıyla bakmış ama konuşmaya cesaret edememiştim. Ogün "ne mutlu" diye düşünmüştüm, "ömrünü insanlığın geleceğine ada, her türlü baskıya rağmen de mücadeleni ödün vermeden 70 yaşına kadar sürdür! Örnek alacağımız ne çok insan var önümüzde.."

Behice Boran'la bundan tam 14 yıl önce *Ankara Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu*'nda 2-2,5 ay kadar kalmıştık. Değişik siyasi görüşlerden 30'a yakın kadın bir aradaydık. TİP'in siyasi görüşlerini hiç benimsemeyen genç bir öğrenci olduğum halde Behice Boran'ın koğuş yaşamı, disiplini, ilkeleri beni çok etkilemişti. Günü saatlere bölmüştü. Sabah daha ranzada jimnastik hareketlerine başlıyor, havalandırma avlusunda biz gençler güneşe serilip duvar diplerinde otururken o hızlı adımlarla volta atıp duruyordu. Belli saatlerde okumayı yazmayı hiç aksatmıyor, bu sıralarda koğuşun gürültüsüne sanki bütün kapı ve pencerelerini kapatıyordu. Diğer siyasi tutuklularla ve cezaevi yönetimiyle ilişkileri ise hepimiz arasında saygıyla karşılanıyordu.

Evet 14 yıl sonra başka bir ülkede, farklı koşullarda bir röportaj yapabileceğimi öğrenince heyecanlanmadım desem yalan olur. O'na neler sormalıydım? Kısa bir süre önce Cumhuriyet gazetesinde Uğur Mumcu'nun röportajı günlerce yayınlanmıştı. Oysa ben Behice Boran'a farklı şeyler de sormak istiyordum. O'nu az bilinen yanlarıyla tanıtmak, bunca yıl nasıl dimdik kalabildiğini ağzından duymak, politik kişiliğinin yanı sıra günlük yaşantısıyla da tanıtmak istiyordum. Bu endişelerle yanına gittim. Nitekim Behice Boran da soruları gördüğü zaman, kendinden bahsetmekten pek hoşlanmadığını ama olabildiğince sorularımızı yanıtlayacağını belirtti. Oldukça uzun olan bu röportajı kısaltmadan yayınlayabilmek için ikiye bölmek zorunda kaldık. Okuyucularımızdan ve Behice Boran'dan bu nedenle özür dileriz.

"Gençlikte veya yaşlılıkta olsun, yaşamın kendisi 'zor zanaat' hele anlamlı ve amaçlı bir yaşam peşindeyseniz..."

Türk Barışseverler Cemiyeti'nin kurucularındansınız. 1986 Barış yılı ve ülkemizde barış yine yargılanıyor. Siz de o dönemde tutuklandınız ve uzun süre hapis yattınız. Bu cemiyet hangi amaçla kurulmuştu?

Behice Boran: Türk Barışseverler Cemiyeti'nin kurulduğu 1950 yılı atom bombasının, savaş-barış sorununun çok tartışıldığı bir zamandı. Avrupa'da atom bombasına karşı, barışı korumak için kitle hareketleri yapılıyor, milyonlarca imza toplanıyordu. Konu Türkiye basınında da gündemdeydi, ama ters yönden işlenerek. Sorumsuzca, adeta bir savaş kışkırtıcılığı yürütülmekteydi. Amerika sorumsuzca atom bombasına sahip olmanın üstünlüğü ile Hiroşima ve Nagazaki'ye yaptığı gibi Moskova'nın üstünde bir atom bombası patlatmalıydı. Namlı gazeteci Hüseyin Cahit Yalçın bu son derece yanlış ve tehlikeli görüşün baş savunucularındandı. İkinci Dünya Savaşı'nın maddi ve manevi yıkıntıları daha sürerken yeni bir savaşın propagandasını yapmak aklın alacağı bir iş değildi. Kaldı ki, 1950'lere gelindiğinde, Sovyetler Birliği de atom bombasına sahipti. İki büyük devlet arasında bir atom savaşının bütün dünyayı, özellikle de Türkiye'yi etkileyeceği açıktı.

Barışseverler Cemiyeti bu yanlış ve son derece teh-

lanmasına başlandı. Sıkıyönetim yasasınca tutuklular, ordudaki erler statüsünde sayılıp, öyle muamele edil-

bir kadın olarak düşünmemiştim. Bir insan olarak düşünmüş ve kaygılanmıştım, bu işin altından kalka-

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde parlamentoya giren ilk sosyalist milletvekillerindensiniz. Bu dönemle ilgili bir anınızı aktarabilir misiniz?

Behice Boran: Parlamento çalışmalarına ilişkin birden çok anı var doğal olarak. Seçmek güç, hangisi daha ilginçtir, bilemiyorum. Dört yıl süresince parti grup sözcüsü olarak çok konuştum, ama kürsüde konuşurken bir tek defa, ilk ve son olarak, öfkelendim ve sataşmalara yanıt verdim. Onu anlatayım isterseniz.

Ben Parti'nin dış işleri ve milli savunma konularında devamlı sözcüsüydüm. Başka konularda da konuşurdum ama, bu iki konuda sözcü daima bendim. Kürsüde konuşurken Adalet Partisi sıralarından sataşmalar, müdahaleler olur, ben umursamaz, konuşmama devam ederdim. Yine bir gün NATO'dan neden çıkılması gerektiğini anlatırken, AP sıralarından "çıkalım da

Behice Boran: Belirgin bir göçmenlik psikolojim yok. Hapislik için söylediğim esas koşul, göçmenlik için de geçerli. İnsan, yaşamının ve mücadelesinin anlamını, ne için yaşadığını ve mücadele ettiğini biliyorsa ve bunların doğruluğuna inanıyorsa, saydığınız ögeler, yani, yeni bir yaşam tarzı, yeni bir ülke, yeni insanlarla ilişkiler fazla sorun olmuyor. Bilinçle seçilmiş bir yaşam yolunun olağan sayılabilecek cilveleri olarak karşılıyor insan onları. Yaşlılığa gelince, yaşlılık her yerde, Nazım'ın deyişiyle "zor zanaat".

Bu "zor zanaat"ı daha da zor kılan şeyler var mı?

Behice Boran: Memleketten, oradaki sevdiklerimden, yakınlarımdan, uzun yıllar birlikte mücadele vermiş olduklarımdan uzak olmak bu "zanaat"ı daha da zorlaştırıyor doğal olarak. Sonsuz bir özlem. Ama bana sorarsanız, gençlikte veya yaşlılıkta olsun, yaşamın kendisi "zor zanaat", hele anlamlı ve amaçlı bir yaşam peşindeyseniz.

Uzun yıllardır sosyalizm mücadelesinin içinde bir kişi olarak şüphesiz politik meseleler çok vaktinizi alıyordur. İnsanın politik yaşamda başarılı olabilmesi günlük yaşamının tümünü bu işlere ayırmasıyla mı mümkündür?

yapmak aklın alacağı bir iş değildi. Kaldı ki, 1950'lere gelindiğinde, Sovyetler Birliği de atom bombasına sahipti. İki büyük devlet arasında bir atom savaşının bütün dünyayı, özellikle de Türkiye'yi etkileyeceği açıktı.

Barışseverler Cemiyeti bu yanlış ve son derece tehlikeli görüş ve propaganda ile mücadele etmek, kamuoyunu atom silahları, savaş-barış konusunda bilgilendirip aydınlatmak fikrinden doğdu.

Zamanın hükümeti yöneticileri tutuklarken ne gerekçeler gösterdi?

Behice Boran: Tutuklanma ve 15 ay hapis cezasına mahkum edilme T.C.K.nun 161. maddesi 4. fıkrasına dayandırıldı. Bu fıkrada halkı heyecana düşürme, asılsız haber yayma, milli menfaatlere aykırılık...gibi açık seçik tanımlanmamış, içeriği belirsiz birtakım sözde suçlar sıralanıyordu. Hükümet cezayı az buldu ki, bizden sonra mahkeme heyetini değiştirdi ve aynı nedenle yargılanan Hür Gençlik dergisi yöneticisi Nihat Sargın ile Barış dergisi yazıişleri müdürüne üç yıl dokuz aylık hapis cezası verildi.

161. maddenin 4. fıkrasına giren mahkumiyetler 27 Mayıs 1960 hareketinden sonra, önce affedildi, sonra da bu fıkra iptal edilerek yasadan çıkarıldı.

Barışseverler Cemiyeti'nin kuruluşunda birlikte olduğunuz kişiler sosyalist, marksist düşünceler mi taşıyorlardı? Aralarında bugüne kadar kararlılıkla barışı savunanlar var mı?

Behice Boran: Barışseverler Cemiyeti'nin benden gayrı altı kurucusunun altısının da sosyalist, marksist düşünceler taşımış olup olmadıklarını bilemem, ama karşıt, hasım görüşte olmadıkları muhakkaktı. Savaşa karşı, barışı korumak için mücadele ancak örgütlenme ile olanaklıdır. Barışseverler Cemiyeti'nin ömrü çok kısa sürdü. Ondan sonra da, 1970'lerin ikinci yarısında Barış Derneği kurulup harekete geçinceye kadar doğrudan barış'la ilgili bir örgütlenme olmadı.

Demokrat Parti döneminde ve sonra 12 Mart'ta bir çok kez soruşturmaya uğrayıp tutuklandınız, hapis yattınız. 12 Eylül'de ise tutuklanmadınız ama koşullar malum. Bu üç dönemi baskılar ve mümkünse hapishane koşulları açısından değerlendirebilir misiniz?

Behice Boran: Saydığınız bu üç dönem dışındaki zamanlarda da Türkiye'de sol politik ve sosyal fikir ve tutumlar üzerinde hiçbir zaman baskı ve yasaklar eksik olmadı. Demokrat Parti döneminde politik tutuklu ve mahkumlar sayısı son iki döneme kıyasla çok daha azdı. İşkence de sonraki dönemlerde olduğu gibi, deyim yerindeyse, "modernleştirilmiş" ve çeşitlendirilmiş değildi. Zamanla işkencede uzmanlaşıldı. Ama DP devrinde de tutuklulara ölüme sebep olabilecek veya akıl hastanesine kaldırılmalarını gerektirecek kadar işkence yapılmıştı. 1951 TKP tevkifatı'nda olduğu gibi. Polisin elinden kurtulup cezaevine gönderildikten sonra, hapishanelerin ilkelliği ve bakımsızlığı bir yana, yaşam koşulları göreli olarak daha rahattı.

12 Mart döneminde işkencede, elektrik şokları ve tavana asılmak gibi "geliştirilmiş" yöntemlerin uygulanmasına başlandı. Sıkıyönetim yasasınca tutuklular, ordudaki erler statüsünde sayılıp, öyle muamele edilmeye kalkışıldı. Bizim Yıldırım Bölge'de, açlık grevine kadar varan direnmeler sonucu bu muamele sökmedi, sanırım diğer cezaevlerinde de öyle oldu. Ama bu durum, savcılıkta ifade verip cezaevine gönderilmiş tutukluların, yasalara aykırı olarak yeniden zorla Emniyet'e sorguya götürülmelerini ve bunu engellemeye uğraşan tutuklu arkadaşların fena halde coplanmalarını önleyemedi.

12 Eylül döneminde ise, tutuklulara askeri disiplin adına, hukuka aykırı, çekilmez düzenlemeler getirildiği görülüyor. Cezaevlerinde dayak, işkence, insanlık dışı muamele de sürüp gidiyor. Ölümler oluyor, sorumluların umurunda değil, hiçbir şey değişmiyor. Cezaevlerinde yaşam cehennem gibi bir şey.

12 Mart'ta 2,5 ay kadar Ankara Yıldırım Bölge'de sizinle aynı koğuşta kalmıştık. O zaman ben çok gençtim, üstelik sizin düşüncelerinizi de hiç benimsemiyordum. Buna rağmen koğuş yaşamınızdaki disiplin ve ilkeleriniz, diğer insanlara karşı tavrınız beni çok etkilemişti. Bana örnek olan bu tavrınızı sonradan arkadaşlarıma çok anlattım. Bu kötü koşullardan beden ve ruh sağlığını kaybetmeden kurtulmanın yolunu deneylerinize dayanarak anlatabilir misiniz?

Behice Boran: İnsanın savunduğu, mücadelesini verdiği fikirlerin doğruluğuna ve haklılığına inanması, ama bilgili ve bilinçli bir inançla inanması, sizin deyişinizle, "hapishaneden beden ve ruh sağlığını kaybetmeden kurtulabilmenin" temel koşuludur bence.

Böyle sağlam bir bilinç ve inanç içinde olunca, tutuklanmak, hapishaneye düşmek olağanüstü, beklenmedik bir olaymış gibi bir şok yapmaz, hatta, işkence veya çok kötü bir muamele yapılmazsa, can sıkıntısı da olmaz. Mücadelenin seyri içinde olağan olaylardan sayarsınız. Ayrıca, önemli bir sınavdan geçtiğinizin, yeni deneyimler kazandığınızın bilincine varırsınız. Yaşamınızı hapishane koşullarına göre düzenlersiniz. Bu düzenleme, hem beden ve ruh sağlığını korumak için, -aylaklığın hiç yeri değildir hapishane- hem de benimsediğiniz ve savunduğunuz fikirlerin gereği olarak şarttır. Kendinizi yetiştirmeyi sürdüreceksiniz, her ne şartta ve yaşta olursanız olun.

Kendinizi kitlelere politik bir lider olarak kabul ettirmiş bir kadınsınız. Öyle sanıyorum ki TİP'in yönünün belirlenmesinde de etken oldunuz. Bu süreç içinde kadın olduğunuz için zorlukla karşılaştınız mı?

Behice Boran: Bir kadın olarak, politikada pek bir zorlukla karşılaştım diyemem. 1970'de TİP Genel Başkanı seçildiğim zaman, görüşmeye gelen gazete muhabirlerinin hepsi, bir kadın olarak genel başkanlığın nasıl olduğunu, ne düşündüğümü sordular. Oysa ben genel başkanlık görevi önüme geldiğinde, hiç mi hiç bir kadın olarak düşünmemiştim. Bir insan olarak düşünmüş ve kaygılanmıştım, bu işin altından kalkabilir miyim diye. Ne var ki, hiçbir görev, yapamam diye önceden reddedilemezdi. Yapılıp yapılmadığı pratikte görülür ve görevi veren Parti, geri alabilirdi de.

Bu durum bizim toplumumuz için alışılmamış bir durum. Peki bu zorluklarla karşılaşmamış olmanızı ya da bilincinize çıkmamış olmasını nasıl açıklarsınız?

Behice Boran: Kadın olarak karşılaşılan zorlukların bende bilince çıkmamış olmasının nedeni, sanırım aile durumumdan geliyor. Çocukluğumdan başlayarak, bana "sen kızsın şunu yapamazsın, bunu etmemelisin" diye telkinde bulunulmadı. Annem babam, erkek çocuk, kız çocuk ayrımı yapmadı. Yüksek öğrenim görmüş değillerdi ama, geniş düşünceli hoşgörülü insanlardı. Meslek yaşamımda ve politikada da erkek arkadaşlarımdan ayrım gözeten bir muamele görmedim. Bu nedenlerle olacak, özel yaşamım dışında, kadın olmanın bilinci içinde davranmazdım, herhangi bir insandım, o kadar.

Kendinizi politikaya böylesine yoğun bir şekilde vermeniz evlilik yaşamınızı nasıl etkiledi?

Behice Boran: Evlilik yaşamımda da eşimden ve annemle kayınvalidemden destek gördüm. Kendimi politikaya, Parti işlerine vermeme hiç itiraz etmediler. Eşim Nevzat Hatko ise aktif destekçim, yardımcım oldu. Zaten kendisi de Parti üyesiydi. Onun için "evini, ailesini ihmal ediyor" gibi eleştiren bir durumla karşılaşmadım. Gerçekte de ihmal ettiğim söylenemez. Diğer kadınlarla aramdaki fark, Parti işlerini her şeyin başına almaktı. Diğer işleri, bu başa alışın çerçevesi, bağlamı içinde ele alır yapardım. Eşim ve annemler de durumu anlayışla karşılardılar.

larında devamlı sözcüsüydüm. Başka konularda da konuşurdum ama, bu iki konuda sözcü daima bendim. Kürsüde konuşurken Adalet Partisi sıralarından sataşmalar, müdahaleler olur, ben umursamaz, konuşmama devam ederdim. Yine bir gün NATO'dan neden çıkılması gerektiğini anlatırken, AP sıralarından "çıkalım da Rusların kucağına mı düşelim" sesleri duyuldu. Birden tepem attı, -Hiç olmamıştı önceden, daha sonra da olmadı- "kucağa düşme" deyiminin bayağılığı, aşağılığı tepemi attırmıştı." Hiç kucağa düşmeden yaşanamaz mı? Bunu düşünemeyecek kadar mı alçaldık?" diye çıkıştım. Ve bu minval üzere verdim veriştirdim. Kızgındım, taşmıştım. AP'liler şaşkın, ses çıkarmadılar. Sonra sakinleştim, konuşmama bıraktığım yerden başlayarak devam ettim.

12 Eylül'den sonra politik göçmen olarak yurtdışında yaşamak ve mücadelenize buradan devam etmek zorunda kaldınız. Politik göçmenlere en sık sorulan sorulardan biri de "neden dışardasınız" oluyor. Ben de bu soruyu size sormak istiyorum.

Behice Boran: Esas olarak, politik mücadeleyi dışarda sürdürmem gerekiyordu da onun için dışardayım. Dışarda yapılacak işler vardı. Ama sonradan buna daha somut bir neden de eklendi. Ben ülke dışına çıktıktan sonra, hakkımda daha önce açılmış olan dava sonuçlandı. Televizyonda yayınlanmış olan iki seçim konuşmamdan dolayı 8 yıl 9 ay hapis ve 5 yıl sürgün cezasına çarptırıldım. Bir yandan da 12 Eylül'le ilişkili olarak yurt dışında yaptığım konuşmalardan dolayı hakkımda yeni bir soruşturma başlatılarak yurda dönmem istendi. Dönmeyince de yurttaşlıktan çıkarıldım.

Bu yaştan sonra yurtdışına çıkmak zorunda kaldınız. Ve sanırım en yaşlı politik göçmenlerdensiniz. Bu nasıl bir duygu? Yeni bir yaşam tarzı, yeni bir ülke, yeni insanlar ve ilişkiler...Belirgin bir psikolojiniz var mı?

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran arkadaşımız Berin Uyar'la

Uzun yıllardır sosyalizm mücadelesinin içinde bir kişi olarak şüphesiz politik meseleler çok vaktinizi alıyordur. İnsanın politik yaşamda başarılı olabilmesi günlük yaşamının tümünü bu işlere ayırmasıyla mı mümkündür?

Behice Boran: Ben sorunu hiç bir zaman "politikada başarı" açısından düşünmedim. Kendimi de hiçbir zaman politikacı -veya politika adamı diyelim isterseniz- olarak görmedim. Çok genç yaşımda toplumsal sorunlar- geniş anlamda politik olanlar da dahil- beni ilgilendirdi. Amerika'da Michigan Üniversitesi'nde sosyoloji dalında doktora için çalışırken Marksizmle tanıştım. Toplumsal sorunların, toplumu değiştirme ve geliştirmenin anahtarını onda buldum. Türkiye'nin gerilikten kurtarılıp çağdaş uygarlığa ulaştırılmasını kendim için de bir görev bildim. Burada sırası gelmişken parantez açarak belirteyim ki günümüzde çağdaş uygarlık sosyalizmdir. Yüzyılımız kapitalizmden sosyalizme geçiş yüzyılıdır.

O gün bu gündür bu görev bilinci yaşamıma yön verdi ve sonunda beni daha dar anlamda politika ile uğraşmak konumuna kadar getirdi. Ama bu "dar anlamda politika" dediğim de daha geniş anlam ve bağlamdaki politikanın içindedir, onun güncelde somutlanışıdır. Günün ne kadarı bu görevin görülmesine ayrılır, söylemesi güç. Bu işlerde ne denli aktif, ne denli kendimizi vermiş olmanıza bağlı. Yaşamın, zorunlu olarak, "politika" dediğinizle ilgili olmayan işleri de vardır. Önemli olan, daha önce de belirttiğim gibi bu ikincil işleri birincil işi başa alarak yapabilmektir.

Sıkıntılı günlerinizde içinde bulunduğunuz durumdan kurtulmak için ne yaparsınız?

Behice Boran: Sıkıntı sözcüğünün kapsamına giren hallerin hem sınırları geniş, hem de bu hallerin, yani sıkıntıların nitelikleri ve derinlikleri farklı. Her sıkıntı bir değil. Nedenini biliyor ve o nedeni giderebiliyorsanız mesele yok. Ama sizin sorunuz her halde giderilemeyen sıkıntılara ilişkin. Sıkıntıdan kurtulmanın benim bildiğim bir reçetesi, bir yolu yok. Sıkıntılarla yani sorunlar ve zorluklarla birlikte yaşamayı öğrenmekten, buna çaba göstermekten başka çare yok bence. Sorunları ve zorlukları da yaşamın doğal bileşimlerinden biri olarak düşünmeli.

Hiç spor yaptınız mı?

Behice Boran: Özel olarak uğraştığım bir spor dalı olmadı. Ama çocukluğumdan beri yüzme ile kürek çekmeyi sevmişimdir. Deniz bir tutkudur bende. Kürek çekmeyi değilse de, yüzmeyi hala sürdürüyorum yazları. Altı yıldır, buna sabah jimnastiği ile yürüyüş de eklendi.

Hangi tür müzikten hoşlanır ve dinlersiniz? Bir müzik aleti çalar mısınız?

Behice Boran: Türküleri çok severim-söylerim de kendime göre. Ama Ruhi Su'nun söylediği üslup ve içerikteki türküleri. Bir de senfonik müziği çok severim. Hiç bir müzik aleti çalmıyorum. 10-13 yaşları arasında piyano dersleri aldırtmıştı ailem ama, sonra devam etmedim.

DEVAM EDECEK

Yedi yıl geçti aradan

Özlem ÖZGÜR

Özal hükümeti, üçüncü yılını doldurdu. 24 Ocak Kararları ise, yedinci yılını doldurmak üzeredir. 24 Ocakçıların, yedi yıldır dillerinden düşmeyen şeylerin en başında, enflasyon konusu gelmektedir.

"Bu yıl, enflasyonu yüzde 25'in ve gelecek yıl da, yüzde 10'un altına çekeceğiz" masalı, her yılbaşında yinelenip durmuştur. Oysa, maşallahı var, enflasyon hazretleri, yüzde 40 ile yüzde 50'ler arasında kemikleşmiştir. Neden, olmasın ki?

Piyasadaki kağıt para miktarı, 1980 yılı başında 180 milyar lira dolaylarındadır. Kasım 1986 başında ise, para miktarı 2 trilyon liranın biraz üzerindedir. Bir başka deyişle, yedi yıllık sürede, emisyon hacmi 11'e katlanmıştır...

Bir ABD doları, 47 liradan 750 liraya yükselmiştir. Bir başka deyişle, 24 Ocak Kararları'ndan bu yana, Türk parası 16 kat değer yitirmiştir... Üretken sektörlere açılan kredilerden alınan faiz oranları, yüzde 70 ile yüzde 100 arasında değişmektedir. O da, kredi bulunabilirse!..

İşsizlik mi? Tek kelime ile, tam bir felaket!.. Yedi yıl içinde, açık işsizlerin sayısı, yaklaşık ikiye katlanmış ve bugün, 5 milyona merdiven dayamış...

Dış borçlar mı? Tek kelime ile, tam bir rezalet!.. 1980 öncesi yıllarda, Türkiye'nin yıllık dış borç yükü, 450 milyon dolar dolaylarındadır. Türkiye, önümüzdeki yıl, tamı tamamına 4 milyar 750 milyon dolar dış borç ödeyecektir. Bir başka deyişle, son yedi yıl içinde, Türkiye'nin yıllık dış borç yükü 10'a katlanmış... Türkiye, her yıl giderek artan miktarlarda dış borç ödemiş; ama, toplam borçlar azalmış, yaklaşık üçe katlanarak, 30 milyar sınırını zorlamaya başlamış...

Dış ticaret açıkları mı? Dış ticaret ilişkileri mi? Tek kelime ile, tam bir kepazelik!.. 1974-1979 döneminde, Türkiye'nin dış ticareti, yılda ortalama 2 milyar 986 milyon dolar açık vermiş. Bu rakam, 1980-1985 döneminde, yılda ortalama 3 milyar 851 milyon dolar olarak gerçekleşmiş. Bu yıl ise, dış ticaret açığının, 4,5 milyar doları aşarak yeni bir rekor kırılması bekleniyor.

Dış ticaret hadlerinin (dışalım ile dışsatım mallarının fiyatları arasındaki oran), sürekli Türkiye'nin aleyhine gelişmesinden ötürü, 1974-1979 döneminde, gerçekleştirilen yıllık emperyalist sömürü miktarı, 1 milyar 671 milyon dolardır. Bu rakam, 1980 sonrası dönemde, yılda ortalama 4 milyar 94 milyon dolar olarak gerçekleşmiş; yani, yıllık emperyalist sömürü miktarı, yaklaşık 2,5 defa katlanmış.

1973-1979 döneminde, Türkiye'nin ödediği toplam dış borç faiz miktarı, 1 milyar 757 milyon dolardır. Bu rakam, yıllık faiz yükünün 251 milyon dolar olarak gerçekleştiğini göstermektedir. Önümüzdeki yıl ise, Türkiye, tamı tamamına 2 milyar 250 milyon dolar faiz ödeyecektir. Ne mi, olmuş? Yedi yıl gibi kısa bir sürede, Türkiye'nin yıllık dış borç faiz yükü, yaklaşık 10'a katlanmış...

Emperyalizmin dış ticaret sömürüsü ile yıllık faiz yükünü, altalta koyup toplayınca; 6 milyar 344 milyon dolar ediyor; ve bu rakam, Türkiye'nin ulusal gelirinin yüzde 13'üne denk düşüyor. Bir başka deyişle, Türkiye'de yaratılan maddi değerlerin yüzde 13'ü, her yıl emperyalistler tarafından alıp götürülüyor!..

Ya ötekiler? Trilyonu aşan bütçe açıklarından mı; yoksa, Cumhuriyet tarihinin en yüksek boyutlarına ulaşan, iç borçlanmalardan mı, sözedelim? Açlıktan, yoksulluktan, yıkımdan

Ekonomide yeni operasyonlar yapıldı... Kemerler daha da sıkılacak...

IMF yeni reçetelerle geldi

Yatırımların geriletilmesini ve büyüme hızının düşürülmesini isteyen IMF, Özal hükümetine, maaş ve ücretlerin saptanmasında ve tarımsal ürünlerin taban fiyatlarının belirlenmesinde daha dikkatli davranılması ve tarım kesimine yapılan sübvansiyonların ortadan kaldırılması direktiflerini verdi. IMF'nin direktiflerini yorumlayan ekonomi uzmanları, 1987 yılında da kemer sıkma politikalarının bütün hızıyla süreceğini ve emekçi kitlelerin yaşam koşullarının daha da kötüleşeceğini belirttiler.

Ekim ayının ikinci yarısında, Türkiye Masası Şefi Geoffrey Tyler başkanlığında bir IMF heyeti Ankara'ya gelerek, iki hafta boyunca denetlemelerde bulundu ve bu arada, Türkiye ekonomisinde bir dizi yeni operasyonlar gerçekleştirildi. Ara seçimlerin hemen ardından, Özal hükümetinin yaptığı yüksek oranlı zamları olumlu bulan IMF heyeti, ekonominin genel göstergeleri ile 1987 yılı bütçe ve ekonomik programında yeralan hedefleri denetleyerek, yeni önlemler alınması için Özal hükümetine direktifler verdi.

Ancak, bu son gelişte, IMF heyetinin Türkiye'nin döviz gelirlerindeki gerilemeye karşılık, artan dış borç yükünden endişe duyduğu görüldü ve heyet, daha çok bu konu üzerinde durdu. Nitekim, yapılan yeni bir operasyonla özel bankaların döviz bulundurma konusuna sınırlamalar getirilerek, dövizin daha büyük bölümünün Merkez Bankası'nın elinde toplanması yoluna gidildi. Ayrıca, döviz gelirlerini artırmak amacıyla, Türk parasının yabancı paralar karşısında değer kaybı hızlandırıldı. Bunun yanısıra, yine IMF'nin direktifi ile, dışsatımcı holdinglere yeni teşvikler getirmeye yönelik çalışmalar yapılmaya başlandı.

Yatırımların daha da geriletilme-

nın altına düşürülmesini istedi. Bilindiği gibi, ara seçimlerin hemen öncesinde, zamanından erken olarak Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) ulusal gelir tahminlerini açıklamış ve 1986 yılı büyüme hızını, yüzde 7,8 olarak ilan etmiş ve Özal hükümeti de, bunu seçim malzemesi olarak kullanmıştı.

IMF heyeti, maaş ve ücretlerin saptanmasında ve tarımsal ürünlerin taban fiyatlarının belirlenmesinde daha dikkatli davranılmasını isteyerek, tarım kesimine yapılan sübvansiyonların tümüyle kaldırılması direktifini verdi. Ayrıca, IMF heyeti, Kamu İktisadi Kuruluşları'na (KİT) hiçbir kaynak aktarılmamasını ve bunların, özelleştirilmesine ilişkin çalışmaların hızlandırılmasını istedi. IMF'nin bu yeni direktiflerini yorumlayan ekonomi uzmanları, 1987 yılında da **"kemer sıkma"** politikalarının bütün hızıyla süreceğini ve emekçi kitlelerin, yaşam koşullarının daha da kötüleşeceğini belirttiler.

Bunların yanısıra, IMF heyetinin, değişik fonlarda toplanan paraların bütçeye aktarılmasını ve fon uygulamalarından vazgeçilmesini istediği belirtildi. Yapılan açıklamada, IMF'nin, fonlarda toplanan paraların yatırımlar ya da başka alanlarda kullanılabileceğinden endişe duyduğu ve bunların, ağır iç ve dış borç ödemelerinde güçlük çekilmemesi için bütçeye aktarılmasını istediği belirtildi.

Ekim ayında perakende fiyatlar yüzde 7,3 artış gösterdi

Enflasyonda yeni bir rekor daha!

- **Özal hükümetinin iş başında olduğu son üç yıllık dönemde, temel gıda maddelerinin fiyatları 3 ile 8 kat arasında değişen oranlarda artış gösterdi.**

Son Üç Yılın Fiyat Artışları

Ürün türü	Birimi	6 Kasım 1983 Fiyatı TL	6 Kasım 1986 Fiyatı TL	Artış %
Ekmek	Kilo	63	164	160
Koyun eti	Kilo	800	2.044	155
Yaş sebze	Kilo	75	204	172
Margarin	Kilo	264	800	203

düşüyor. Bir başka deyişle, Türkiye'de yaratılan maddi değerlerin yüzde 13'ü, her yıl emperyalistler tarafından alıp götürülüyor!

Ya ötekiler? Trilyonu aşan bütçe açıklarından mı; yoksa, Cumhuriyet tarihinin en yüksek boyutlarına ulaşan, iç borçlanmalardan mı, sözedelim? Açlıktan, yoksulluktan, yıkımdan ve çürümeden mi, dem vuralım? İflaslardan, zorunlu kepenk indirmelerden ve yıkımın eşiğine gelen, bankacılık sisteminden de sözedelim mi?

Peki, olumlu olan hiçbir şey yok mudur? Olmaz olur mu hiç!

Daha önce de, söyledik. Evren-Özal rejiminin programı, bir maddeden oluşuyordu: Yenisömürgeciliğin tıkanan mekanizmalarını açmak; ve ona, yeniden işlerlik kazandırmak... Hem de, soygun ve sömürü miktarını, kat be kat artırarak... **"Başarı"**ları, işte budur.

"Solcu"luktan dönme, ünlü bir köşe yazarı, bu dönem için, geçtiğimiz günlerde **"Türkiye en devrimci dönüşümleri gerçekleştiriyor"** diye yazdı. Aynı köşe yazarı, beş milyona merdiven dayanan işsizler için de, **"Türkiye'de işsizlik falan yoktur, hiçbir işe güce yaramayan kişiler vardır"** deyip, sorunu yerli yerine oturtuverdi!

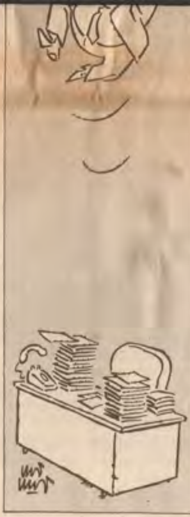
Doğru söze, ne denir? Biz, çoook karşı devrimciler, çoook işbirlikçiler gördük; ama, eğri oturup doğru konuşursak, Cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde, Türkiye bu denli hızlı ve bu denli **"köklü"**, bir **"karşı devrimci"** sürece sokulamamıştı.

Ne diyelim, döneklere kutlu olsun! Ne yapalım, Can Yücel'in deyimiyle, **"Ölen ölür, kalan sollar bizimdir!"...**

nun yanısıra, yine IMF'nin direktifi ile, dışsatımcı holdinglere yeni teşvikler getirmeye yönelik çalışmalar yapılmaya başlandı.

Yatırımların daha da geriletilmesini ve ekonomik büyüme hızının, yüzde 5'in üzerine çıkmamasını isteyen IMF, mevduata ödenen faiz oranlarının düşürülmesi direktifini verdi. Bunun üzerine, Özal hükümeti, yeni bir kararname ile vadeli mevduata ödenen faiz oranlarını 4 puan düşürdü. Yeni uygulamaya göre, bankalar 1 yıllık vadeli mevduata yüzde 48, 6 aylık vadeli mevduata yüzde 41 ve 3 aylık mevduata ise, yüzde 36 oranında faiz ödeyecekler. Yeni faiz düzenine göre, mevduata ödenen faiz oranlarının düşürülmesine karşılık, kredi faiz oranları düşürülmedi ve bu durum, sanayiciler tarafından tepki ile karşılandı.

Bu arada, IMF, 1986 yılı için tahmin edilen yüzde 7,8'lik büyüme hızının gerçekleri yansıtmadığını söyleyerek, bu rakamın yüzde 6'

maddelerinin fiyatları 3 ile 8 kat arasında değişen oranlarda artış gösterdi.

Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından yapılan açıklamaya göre, Ekim ayında perakende fiyatlar yüzde 7,3 oranında artış gösterdi ve Böylece, son üç yılın en yüksek enflasyon oranı geçtiğimiz ay gerçekleşmiş oldu. DİE'nin tüketici fiyatları endeksine göre, Ekim 1985-Ekim 1986 dönemini kapsayan son bir yıllık sürede ise, enflasyon oranı yüzde 37 olarak gerçekleşti.

DİE'nin tüketici fiyatları endeksine dayanarak yaptığı açıklamaya göre, Ekim ayında fiyat artışlarında gözlenen patlamanın, büyük kentlerde daha büyük boyutlarda olduğu belirtildi. Örneğin, Ekim ayı fiyat artışları Türkiye genelinde yüzde 7,3 olmasına karşılık; perakende fiyatlar, Istanbul'da yüzde 7,5; Izmir'de yüzde 8,9 ve Ankara'da da, yüzde 9,6 oranında artış gösterdi.

Bu arada, üç yılını dolduran Özal hükümetinin, yıllık enflasyon oranını sürekli yüzde 20-25'lere çekeceğiz vaadlerine rağmen; yıllık fiyat artışlarının, yüzde 40'ların üzerinde seyrettiği ve temel gıda maddelerinin fiyatlarındaki artışların ise, yüzde 50'lerin üzerine tırmandığı gözlendi. Nitekim, 6 Kasım 1983'den bu yana geçen üç yıllık sürede, tüketici fiyatları endeksine göre, temel gıda maddelerinin fiyatları 3 ile 8 kat arasında değişen oranlarda artış gösterdi.

Ürün türü	Birimi	1983 Fiyatı TL	1986 Fiyatı TL	Artış %
Ekmek	Kilo	63	164	160
Koyun eti	Kilo	800	2.044	155
Yaş sebze	Kilo	75	204	172
Margarin	Kilo	264	800	203
Zeytinyağı	Kilo	320	1.000	212
Kuru fasulye	Kilo	248	1.263	409
Mercimek	Kilo	111	533	380
Süt	Litre	190	490	157
Beyaz peynir	Kilo	613	1.767	186
Çay	Kilo	650	1.699	156
Kahve	Kilo	2.400	9.500	295
Rakı	Büyük	800	2.800	254
Sigara (Bafra)	Paket	37,5	150	308

Örneğin, ilgili dönemde, bir kilo ekmeğin fiyatı, 63 liradan 164 liraya; bir kilo koyun etinin fiyatı, 800 liradan 2 bin 44 liraya; bir kilo şekerin fiyatı, 102 liradan 266 liraya; bir kilo kuru fasulyenin fiyatı, 248 liradan 1,263 liraya; bir litre sütün fiyatı, 190 liradan 490 liraya yükseldi.

Yıllardır sürdürülen, serbest piyasa ekonomisi ve enflasyonu yeneceğiz masallarına karşılık, son üç yıllık sürede, en yüksek fiyat artışlarının, devlet sektörü tarafından üretilen tüketim maddelerine yapılan yüksek oranlı zamlardan kaynaklandığı görüldü. Örneğin, ilgili dönemde, bir kilo tozşekerin fiyatı, yüzde 160; bir şişe rakının fiyatı, yüzde 254; bir kilo çayın fiyatı, yüzde 156; kahvenin fiyatı, yüzde 296 ve sigaranın fiyatı ise, yüzde 308 oranında artırıldı.

Öte yandan, üç yılını dolduran Özal hükümetinin ekonomi politikalarını değerlendiren uzmanlar, hükümetin önüne koyduğu ekonomik hedeflerin hiç birisine ulaşamadığını belirterek, enflasyon oranı konusunda öne sürülen öngörülerin, hem geçmişte ve hem de, önümüzdeki yıl için gerçekleri yansıtmadığını söylediler. Bilindiği gibi, Özal hükümeti, enflasyon oranını 1984, 1985 ve 1986 yıllarında, yüzde 25'e çekeceğini söylemiş ve önümüzdeki yıl için ise, fiyat artışlarının yüzde 20 olarak gerçekleşeceğini öngörmüştü.

Her dört kişiden birisi devlet sektöründe çalışıyor

Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) yaptığı açıklamada, halen Türkiye'de çalışan aktif nüfusun 16 milyon 56 bin kişi olduğu belirtildi. DPT'nin verilerine göre, Türkiye'de aktif nüfusun yaklaşık dörtte biri devlet sektöründe çalışıyor. Nitekim, Eylül 1986 yılı sonu itibariyle, devlet sektöründe çalışan işçi ve memur sayısının, 4 milyon 218 bin kişi olduğu belirtildi ve bunların, toplam çalışan nüfus içindeki payının yüzde 26,3 olduğu kaydedildi.

Yapılan açıklamada, kamu kesiminde çalışan 4 milyon 218 bin kişiden, 1 milyon 386 bininin memur ve geri kalan, 2 milyon 832 bin kişinin de işçi olduğu belirtildi. Ancak, son yıllarda uygulanan istihdam politikalarının sonucu olarak, kamu kesimindeki emekçilerin büyük bir bölümü **"geçici işçi"** kadrolarında çalıştırılmaya başlandı ve böylece, işçilerin ezici çoğunluğu, hem iş güvencesinden yoksun bırakıldı ve hem de, hiçbir sosyal haktan yararlanamaz duruma getirildi.

Nitekim, DPT'nin yaptığı açıklamada, kamu kesiminde çalışan toplam 2 milyon 832 bin işçiden, 1 milyon 924 bininin **"geçici işçi"** kadrolarında istihdam edildiği belirtildi. Bilindiği gibi, geçici işçi kadrolarında çalışanların, istenildiği zaman ve hiçbir tazminat ödemeden işlerine son verilebiliniyor. Ayrıca, bu kadrolarda çalışan işçiler, sendikalara ve sosyal güvenlik kuruluşlarına üye olmadıkları gibi, bunlar toplu sözleşmelerden de yararlanamıyorlar.

DPT'nin ilgili verilerine göre, özel sektöre oranla kamu kesimi, tarım dışı sektörlerde yaklaşık 1,5 kat fazla istihdam yaratıyor. Nitekim, tarım dışı sektörlerde çalışan yaklaşık 7 milyon kişiden 4 milyon 218 bini devlet kesiminde ve geri kalan, 2 milyon 782 bin kişi de özel sektör kuruluşlarında çalışıyor.

Öte yandan, 24 Ocak Kararları'nın uygulamaya konulmasından bu yana geçen sürede, gerçek işçi ücretlerinde ve işçilerin satınalma gücündeki gerilemenin, kamu kesiminde daha büyük boyutlara ulaştığı belirtildi. Örneğin, Istanbul Sanayi Odası'nın yaptığı araştırmaya göre, 1985 yılında, kamu kesimine oranla özel sektörde çalışan ortalama bir işçi, yüzde 12,3 oranında daha fazla ücret aldı. Oysa, 1980 öncesi yıllarda, sürekli olarak kamu kesiminde çalışan işçilerin ücretleri çok daha yüksekti. Örneğin, 1977 yılı verilerine göre, devlet sektöründe çalışan ortalama bir işçinin ücreti, özel sektördekinden yüzde 27,2 oranında daha fazla idi.

Türkiye'nin dış ticaret açığı yüzde 37,4 arttı

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) dış ticaret istatistiklerine göre, Türkiye'nin dış ticaret açığı, geçtiğimiz yılın eş dönemine oranla, içinde bulunduğumuz yılın ocak-ağustos döneminde yüzde 37,4 artarak 2 milyar 500 milyon dolara yükseldi. Bilindiği gibi, 1985 yılının ocak-ağustos döneminde, Türkiye'nin dış ticareti 1 milyar 820 milyon dolar açık vermişti.

DİE'nin verilerine göre, Türkiye'nin dış ticaret açığının bu denli büyümesine, dışalım miktarlarındaki artışa karşılık, dışsatım miktarlarında gözlenen gerilemeler neden oldu. Nitekim bir önceki yılın eş dönemine oranla, Ocak-Ağustos 1986 dönemini kapsayan sekiz aylık sürede, Türkiye'nin dışsatım miktarı yüzde 8 oranında gerileyerek, 5 milyar 34 milyon dolardan 4 milyar 656 milyon dolara düştü.

Buna karşılık, Türkiye'nin dışalım miktarı, geçtiğimiz yılın eş dönemine oranla, ocak-ağustos döneminde yüzde 4,4 artarak, 7 milyar 156 milyon dolara yükseldi. Bilindiği gibi, Ocak-Ağustos 1985 döneminde, Türkiye'nin dışalım miktarı 6 milyar 854 milyon dolar olarak gerçekleşmişti.

Öte yandan, Türkiye'nin büyüyen dış ticaret açıklarına paralel olarak, öteki döviz gelirlerinde de gözlenen gerilemelere karşılık, başta artan dış borç yükü ve dışalım gerekleri olmak üzere, giderlerin hızla artmakta olduğuna dikkati çeken uzmanlar, döviz sıkıntısının tırmanmakta olduğunu ve bu durumdan, IMF'nin rahatsız olmaya başladığını söylediler. Nitekim, bilindiği gibi, IMF'nin dayatması ile, geçtiğimiz günlerde Türkiye ekonomisinde bir dizi yeni operasyonlar yapıldı ve bunların odak noktasını, döviz konusu oluşturdu.

● **Uzakdoğu gezisine çıkan Özal, uçakta bulunan 66 işadamına "Meraklanmayın, size her türlü kolaylığı tanıyacağım. Ucuz kredi verip, ihracatınıza fazla vergi ödeyeceğim" diye söz verdi.**

4 Kasım seçimleri, Reagan için tarihsel bir yenilgi

ABD halkı Reagan'a ve SDI'a oylarıyla "dur" dedi

ABD'de tam da Reykjavik zirvesinin ardından gelen ve 4 Kasım günü yapılan 435 Temsilciler Meclisi üyesi ile 34 senatörün (Senato'nun üçte biri) belirlendiği seçimlerde Amerikan halkı, Reagan'ın politikasına ve SDI programına karşı olduğunu bir kez daha belli etti. Demokrat Parti Temsilciler Meclisi'ndeki sandalye sayısını 253'den 258'e çıkarırken, Cumhuriyetçi Parti milletvekillerinin sayısı da 182'den 173'e düştü. Senatoda da Demokrat Parti sandalye sayısını 47'den 55'e yükseltirken, Cumhuriyetçi Parti'ninki 53'den 45'e düştü. Böylece, Demokrat Parti Temsilciler Meclisi'nde 1954 yılından beri koruduğu çoğunluğu daha da güçlendirirken, Senatoda da 1980'de yitirmiş olduğu çoğunluğu tekrar elde etti.

Oy hakkı olan 1978 milyon Amerikalının ancak % 38,5'inin katıldığı seçimler, Reagan'ın ikinci başkanlık döneminin tam yarısında yapıldığı için Reaganizmin de bir dönem ortası değerlendirmesi oldu. Bu nedenle Reagan'ın partisi 22 eyalette milyonlarca dolar harcayarak çok güçlü bir kampanya yürüttü ve Reagan, **"bu beni seçmek için son şansınız"** diyerek seçmenlere seslendi. Ancak, Yıldızlar Savaşı Projesini de seçim kampanyasının en temel konusu yapan Reagan, Amerikan halkından beklediği yanıtı alamadı.

Bu durumda her ne kadar seçim sonuçları yeni bir politik dönüm noktası anlamına gelmiyorsa da, ABD'de özellikle dış politikanın daha gerçekçi bir zemine oturtulmasının olanakları genişlemiştir. Her iki mecliste de demokratların çoğunluğu sağlamış olması Reagan'ın yüksek silahlanma projeleri ni ve SDI bütçesini yürürlüğe koymasını güçleştirecektir. Demokrat Parti'nin Senato'daki lideri R.Byrd Reagan'ın vetolarıyla karşılaşacakları kesin olmakla birlikte yine de SDI bütçesini kesme çabasını sürdüreceklerini açıklamıştır. Öte yandan Reagan'ın, cumhuriyetçiler ile demokratların silahlanmadan yana aşırı sağ kanadı arasında yeni bir uzlaşma sağlayıp Kongre'de çoğunluğu elde etmesi de üzerinde durulan olasılıklardandır. Gelişmelerin ne yönde olacağını demokrasi ve barış güçlerinin mücadelesi ve parlamento üzerinde artan baskıları belirleyecektir.

ABD'de barış hareketinin gösterisinden.

ABD'de barış güçleri bu yöndeki kararlılıklarını seçim kampanyası sırasında göstermiş durumdalar. Özellikle büyük barış girişimlerinden bir tanesi olan SANE her eyalette bütün gün yardıma hazır seçim görevlileri sağlayarak, atom denemelerinin durdurulması için ve SDI'ya karşı aktif bir propaganda çalışması yürüterek seçim sonuçlarını etkiledi. Şimdi, barış hareketi Senato ve Kongre'deki daha elverişli zeminden yararlanarak bu kampanyaları güçlendirmeyi planlıyor.

MİT kimin emrinde?

Başı 1. sayfada

derecesi çok kuşkulu bir takım **"itiraflar"**la Suriye'ye karşı görülmemiş bir suçlama kampanyası başlattılar. Böylece kamuoyu bu ülkeye yapılacak bir saldırı için önceden **"hazırlandı."** Özal'ın tepkisinden bu kampanyanın hükümetin onayı olmadan yürütüldüğü anlaşılıyor. Şimdi şu soruyu sormak gerekiyor: MIT, Emniyet Genel Müdürlüğü ve basındaki malum mihraklar böyle açıktan açığa iki yabancı devletin savaş planları doğrultusuna bir propaganda savaşı yürütme cesaretini nereden buluyorlar? Yoksa MIT ve Emniyet Genel Müdürlüğü emirlerini doğrudan doğruya Washington'dan mı alıyor?

Suriye'ye karşı psikolojik savaş nasıl yürütüldü. Işte çeşitli seçmeler...

- Ingiltere Suriye ile diplomatik ilişkileri kesti.
- **ABD Suriye Büyükelçisini geri çağırdı.**
- Londra'da AET ülkeleri dışişleri bakanları toplandı.
- **DIE WELT gazetesi yeni bir savaş su yüzünden çıkacak diyerek Suriye'nin Atatürk barajına saldırabileceğini iddia etti.**
- 3 Kasım - **Günaydın** ABD Dışişleri Bakanı Georg Schultz **"Terörü yöneten ülke Suriye'ye karşı harekete geçeceğimize söz veriyoruz"** diye açıklama yaptı.
- **4 Kasım** - Günaydın: **CIA ajanı Henze Suriye sınırında, Atatürk barajı ve Harran'da incelemeler yapıyor.**
- 6 Kasım Adana yakınındaki Incirlik üssünde bulunan Amerikan F-16 savaş uçakları Akdeniz ve Suriye sınırı yönünde tatbikatlarını sürdürüyor. Kıbrıs'taki Ingiliz üslerine ağır bombardıman uçakları geldi, sık sık alarm veriliyor.
- **Arap ülkelerinin büyükelçileri Türkiye Dışişleri Bakanlığı'ndan bilgi istediler.**
- Dışişleri Bakanlığı tatbikatların normal olduğunu ve Türk hükümetinin bilgisi dahilinde yapıldığını açıkladı.
- **6 Kasım** - Hürriyet: Incirlik'te çifte alarm Türk ve Amerikan savaş uçakları 48 saattir tatbikat yapıyor.
- **Kuzey Atlantik Asamblesi'nin 13-18 Kasımda Istanbul'da yapılan toplantısında Sovyetler'den büyük miktarda silah alan Suriye'nin Güneydoğu Anadolu'yu vurabileceği iddia ediliyor.**
- 9 Kasım Incirlik: Büyük tatbikatın 4. günü. Dev nakliye uçakları üsse **"bir şeyler"** yığıyor. 100 ton taşıyabilen uçaklar hemen her gün geliyor.
- **Ispanya'daki Torreja ABD üssünden F-16'lar geldi. Ayrıca F-111'lerin de geleceği bildirildi.**
- 10 Kasım. Ingiltere'nin istemi kabul edilmedi. AET ülkeleri Suriye'ye sadece silah ambargosu uygulayacak.
- Milli Savunma Bakanı Yavuztürk

Chirac: Suriye'ye yönelik kampanyada İsrail gizli servisinin parmağı var

Washington Times gazetesi Güney Koreli bir aşırı sağcı tarafından kurulmuş olan ünlü **"Moon"** tarikatının yayın organıdır. Amerikan gizli servislerinden CIA'nın kontrolünde olduğu söylenen bu gazetenin yazı işleri müdürü Borchgrave'in **Fransız Başbakanı Chirac** ile yaptığı bir mülâkat son haftalarda dikkatleri üzerine çekti. Fransız Başbakanı belli NATO çevreleri tarafından Suriye'ye karşı başlatılan psikolojik savaş kampanyasının ardında hangi güçlerin olabileceği hakkında bazı ipuçları veriyor. Chirac daha sonra gerek Federal Alman, gerekse Israil hükümeti tarafından yapılan bütün çağrılara rağmen bu sözlerini **yalanlamadı.**

Söz konusu mülâkatta Başbakan Chirac Londra'da bir Israil uçağına karşı girişilen başarısız sabotaj ve buradan çıkarak Suriye'ye karşı yapılan suçlamalarla ilgili olarak şunları söylüyor:

"... Suriye meselesini alalım. Bunu Kohl (Federal Alman Başbakanı) ve Genscher (Federal Alman Dışişleri Bakanı) ile konuştum. Onlar kadar ileri gitmeyeceğim. Ama tezleri şu: Pindari operasyonu Suriye'yi güç durumda bırakmak ve Esat rejimini sarsmaya, destalibize etmeye yönelik bir provakasyondur. Arkasında kim vardır? Büyük bir ihtimalle Israil'in Mossad'ına bağlı kişiler ve onlarla bağ içinde Esat'ın çevresinde olup onu devirmeyi düşünen bazı elemanlar."

Borchgrave'in Ingiliz gizli servislerinin Suriye'nin sorumlu olduğunu gösteren bir takım deliller öne sürdüklerini söylemesi üzerine Chirac şöyle cevap veriyor: **"Bu biçim deliller düzmekten daha kolay bir şey yoktur. Hükümet yöneticileri böylece komplo hakkında tam ve gerçek bilgiye sahip olmayabilirler."**

Görüldüğü gibi Chirac, Ingiliz hükümetinin de gizli servisler tarafından yanıltılmış olabileceğini ima ediyor.

Özal'ın Güney Kore gezisinin ardından

Filiz KARDAM

Memetçik dikilseydi mezarından

Gazetelerde siz de okumuşsunuzdur, Güney Kore seyahatinin üçüncü gününde Pusan'daki

dolar uğruna parselleniyor memleket Amerika'ya...

Kore savaşı sonunda ABD bir-

kurulacak silah sanayiine ortak etmek. İşadamları, büyük şirketlerin birinden ötekine koşarken,

Memetçik dikilseydi mezarından

Gazetelerde siz de okumuşsunuzdur, Güney Kore seyahatinin üçüncü gününde Pusan'daki Türk şehitliğini de ziyaret eden Başbakan **Özal**, burada mezarları bulunan 462 Memetcik için saygı duruşunda bulunmuş, dua da etmiş onlar için. Ölüler görmezler, duymazlar, dilleri de yoktur kuşkusuz. Ama düşündüm, **Özal** dua ederken kalkıp dikilseydi mezarından bir Memetcik, neler derdi kendisine... Yaşayamadığı yılların hesabını sormak için yapışır mıydı yakasına?

Bunları düşünüyorum ve gözümün önünden bir sinema şeridi gibi geçiyor Kore deyince gördüklerim, duyduklarım okuduklarım... Çocukluğumun Kore savaşıyla ilgili ilk anıları, Kore'den dönen askerlerin mahalle pazarımızda sattığı naylon eşyalar, duvar halıları, sofra takımları ve kimin ne satın aldığına ilişkin komşu sohbetleri. Koyu haki renk üniformalı askerlerin bazılarının kolu ya da ayağı olmadığını da hayal meyal anımsıyorum. Az değil, ilk partide 4500 kişilik bir tugay gönderilmiş Kore'ye, 1953' de ateş-kes anlaşması yapıldıktan sonra **"değiştirme birlikleri"** içinde gönderilen binlercesi de cabası... 3056 Türk askeri yaralanmış, ya da şehit düşmüş. Lisedeki askerlik dersi öğretmenimiz ne kadar övünürdü Kore'de aldığı yaralar ve Memetciğin kahramanlıklarıyla.

Kore nire, Türkiye nire? Niye sürülmüş Memetçik Amerikalı Coni'nin, daha doğrusu Amerikan emperyalizminin ve Kore' nin gerici, işbirlikçi güçlerinin yanında, Kore'de bağımsızlık ve demokrasi için savaşanlara karşı dövüşmeye? İşçi **Kim** ve ırgat **Chun**'a karşı. Bu haksız savaşta Memet'in işi ne? Dönemin Başbakanı **Menderes**'in açıklaması yorum gerektirmiyor: **"Kore'ye asker göndermemiz, NATO'ya kabul edilmemize köprü olabilir."** Ve Türkiye 23 sente ABD' ye satılan Memetciklerle, 1951 Eylül'ünde NATO'ya ilhak protokolünü imzalıyor ve 1952 Şubat'ında ise resmen NATO'ya giriyor.

Türkiye NATO'ya giriyor. Ikili anlaşmaları, silahları, üsleri ile dolar uğruna parselleniyor memleket Amerika'ya...

Kore savaşı sonunda ABD birlikleri tüm Kore'yi etkileri altına almayı başaramıyor ama ülkenin Güney'ine iyice yerleşiyorlar. ABD, Kore'nin Kuzey ve Güney' inin bütünleşip, bağımsız bir devlet kurmasında en büyük engeli oluşturuyor; G.Kore'de Pasifik' te en büyük askersel üssü yapmayı hedefliyor. Kuzey'deki Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti' ne, bölgedeki sosyalist ülkelere ve bağımsızlık hareketlerine karşı anti-komünist bir üs, bir gericilik merkezi... Ama aynı zamanda Asya'da özel teşebbüs cennetinin şatafatlı bir vitrini, kapitalist yoldan kalkınmanın geri kalmış ülkelere örnek olacak bir **"mucizesi"!...**

Bugün Güney Kore'de üretimin yüzde 73'ü başta ABD ve Japon tekelleri olmak üzere 30 kadar tekelin kontrolündedir. Kuşkusuz bu tekeller ve onların işbirlikçileri için (son beş-altı yıldır özellikle öğrenci eylemleri kendilerini rahatsız ediyor olsa da) kâr cennetidir G.Kore. ABD' nin olağanüstü desteği ve geniş halk yığınlarının yaşamı cehenneme çevrilerek yaratılan bir cennet. Bu **"cennette"** endüstri hızla gelişmiş, hafif endüstri mallarıyla G.Kore dünya pazarlarını istila etmiş, ihracaatı 35 milyar doları bulmuştur.

Ama neyin pahasına yaratılmıştır bu şatafatlı vitrin? Dükkanın içine bakarsak neler görürüz?

Bugün 40 milyon nüfuslu G. Kore'de ABD, 180 üsde füze rampalarına, 600 kadar nükleer başlığa ve 40 bin kadar askere sahiptir. ABD birlikleri, G.Kore'nin en modern silahlarla donatılmış 600 bin kişilik ordusu ile sık sık ortak manevralar düzenler. Halk, **"Kuzey Kore'den gelen tehdit"** yalanlarıyla her an seferberliğe hazır tutulur.

Öte yanda G.Kore 43 milyar dolar borç ile Asya'nın en borçlu ülkelerinden. Bütçesinin üçte biri askersel harcamalara giderken, bir milyondan fazla işsiz geziyor **"ekonomik mucizenin"** sokaklarında. Enflasyon oranı ise %30. Fabrikalarda 12-15 saat köle gibi çalışan insanların ücretleri karınlarını doyurmaya bile yetmiyor. Sendikalaşma, grev, toplu sözleşme gibi şeyler de sözkonusu olmadığından ücretlerin artma şansı da yok.

35 yılı aşkın bir süredir G.Kore, ABD'ye bağımlı faşist cuntalar, diktatörler, ya da diktatörlüğünü sahte seçimlerle halka onaylatan Japon ve ABD askeri akademilerinde eğitilmiş kukla generaller tarafından yönetiliyor. Diktatör yıpranınca değiştiriliyor, hatta öldürülüyor; ağzında **"reform"** lafları ve elinde kamçısıyla yeni bir güçlü adam geliveriyor iktidara. Halkın sesi biraz yüksek çıkmaya, kıpırdanmalar tüm kentlere yayılmaya başlayınca da Washington güdümlü generaller, **"demokrasiye bu kadar hızlı geçemeyiz. Hele bir ekonomimiz güçlensin"** diye sürüveriyorlar askeri birlikleri halkın üzerine...

1980'de Kwangju kentindeki katliam da böyle gerçekleşmiş. Kore halkı unutmamış Kwangju' da katledilen yüzlerce kişiyi. Unutulabilir mi? Olayın sorumlusu, **"Kwangju Celladı"** diye tanınan **Chun Doo Hwan**, şimdiki devlet başkanının ta kendisi. Hani şu çok sıcak karşılayan Özal'ı, ona **"devrim nişan"**ları takan... 1980'de diktatör **Park**'ın yerini almış olan eski Kore istihbarat şeflerinden general **Chun**, iktidara el koyduğunda sıkı yönetim ilan etmiş, politik faaliyetleri tümüyle yasaklamış, direnişleri kanlı bir biçimde bastırmıştır. Ama kendisine sorarsanız bütün bunları hep **"yasaları ve düzeni korumak için"** yapmış ve ABD birliklerinden büyük destek görmüştür.

1985 Şubatında seçim de yapmıştır **Chun**, üstelik **"seçilmiş"** de... Ancak seçimler öncesinde seçim kampanyası mı ilan edildi, yoksa seferberlik mi kimse pek anlamamış, muhalefet liderleri kampanya boyunca zindanda tutulmuştur. Bu koşullarda Çhun' un partisi oyların % 35'ini almayı **"başarmış"**. Ama şimdi mecliste ezici çoğunlukta, çünkü G.Kore seçim sistemine göre halk, milletvekillerinin üçte ikisini seçiyor, gerisini ise seçimi kazanan parti belirliyor.

8 Kasım tarihli Milliyet'te **Altan Öymen**, Türkiye ile G.Kore' nin yakın tarihlerini kıyaslarken **"aynı terzinin elinden çıkmış, aynı model elbiseleri giyer gibi"** diyor. Terzi vücut ölçülerini de dikkate alıyor kuşkusuz. **Chun**'un **Özal**'a kendisini bu denli yakın hissetmesi de Memetçiğe duyduğu minnettarlığa değil, terzilerin ortaklığına bağlı olsa gerek...

Yine okumuşsunuzdur gazetelerde. **Özal** ve ekibinin derdi G. Kore ile ekonomik işbirliğini geliştirmek, mal satabilmek ve de G.Kore sermayesini Türkiye'de kurulacak silah sanayiine ortak etmek. İşadamları, büyük şirketlerin birinden ötekine koşarken, Türkiye'yi Koreli'ye sempatik gösterebilmek ümuduyla yine sürüklemişler bizim Memetçiği de peşlerinden: **"Biz sizin için öldük, gerekirse yine de ölürüz"** diye başlamışlar söze. Ve bir zamanlar en ucuz ölüm aleti olan Memet, şimdi de en pahalı ölüm silahlarının pazarlığını kolaylaştırmak için kullanılmak istenmiş.

"Dolara satılıp ölmek benim neyime?" bile diyemeden ölen, mezarı memleketinden kilometrelerce uzak ve öldükten sonra bile hâlâ kullanılmak istenen Memet'i düşünüyorum. Duyabilseydi ona, 1950'lerde onun bu haksız savaşa sürüklenmesini istemeyen, bunun için hapsi göze alan Türkiyeli barışseverlerin hâlâ yaşadığını, şimdi bu güçlerin daha zinde, daha örgütlü, daha direngen, daha yığınsal olduğunu anlatmak isterdim. Ve onu hiç unutmadıklarını...

Görebilseydi Memet, göstermek isterdim ona G.Kore'de sokaklarda, üniversite kapılarında, işkence odalarında ağır baskılara rağmen direnen insanları. **"Bak asker, şu genç çocuklar var ya, daha beş ay önce aralarından biri, 22 yaşındaki** Lee Dong Soo, **yaktı kendisini benzinle ve attı altıncı kattan aşağıya. Yanarken alev alev, bağırıyordu bir yandan da** "Amerikalı yurdumdan defol" **diye. Şu orta yaşlı adam var ya, yıllardır Seoul hapishanelerinde sürünen, o bir milletvekili. Kabahati ise,** "Bizim Amerika'ya daha çok yakınlaşmayı değil, Kuzey Kore ile birleşmeyi düşünmemiz gerekir" **demiş olmak... Şu köşede dua eden din adamı ise aynı zamanda büyük bir ozan.** "G.Kore kendi kaderini kendisi tayin etmelidir" **dediği için rejim düşmanı, bir kişi sayılıyor. Daha niceleri var böyle G.Kore'de. Kuzey' de ise, senin bir zamanlar silah çektiğin ırgat Kim'in oğlu büyüdü, sosyalizmi yeşertti elleriyle. Ve uzatıyor elini Güney'deki kardeşlerine, yabancı askerlerden arındırılmış, barış içinde, bağımsız bir Kore için. Bir daha senin gibiler bu topraklara sürüklenmesin, kardeşlerini öldürmesin diye..."**

Gençler ABD emperyalizmini istemiyor. Yukarda protesto amacıyla kendini yakarak Seul Üniversitesinin penceresinden atlayan bir genç

Kwangju katliamından geride kalanlar...

---

sünden F-16'lar geldi. Ayrıca F-**111'lerin de geleceği bildirildi.**

- 10 Kasım. Ingiltere'nin istemi kabul edilmedi. AET ülkeleri Suriye' ye sadece silah ambargosu uygulayacak.

- Milli Savunma Bakanı Yavuztürk ABD Suriye'ye saldırırsa Türkiye' nin dolaylı ve dolaysız hiç bir şekilde ona destek vermeyeceğini belirtti.

- 11 Kasım - **Hürriyet:** Coşkun Kırca Milli Savunma Bakanı'nın açıklamasını eleştirerek, bakanın vakitsiz ve lüzumsuz bir beyanda bulunduğunu söyledi. Coşkun Kırca, ABD Dışişleri Bakanı Shultz'un Viyana'da Halefoğlu'na tedhişçilik konusunda Suriye'ye karşı işbirliği teklif ettiğini, Halefoğlu'nun da bu teklifi prensip olarak kabul ettiğini açıkladı.

- 11 Kasım - **Milliyet:** 3 Amerikan savaş uçağı Gaziantep'in üzerinden Suriye hava sahasına girmekteyken Suriye jetleri tarafından geri çevrildi. Bu olay üzerine Suriye bir kaç saatliğine hava sahasını her türlü trafiğe kapattı.

- 12 Kasım - Milliyet: Kıbrıs'ta bir Rum gazetesi Ingiliz üslerinde Suriye'ye saldırı hazırlığı var. 4 Ingiliz savaş gemisi Kıbrıs açıklarında.

- 12 Kasım - Hürriyet manşetten haberi şöyle verdi: Ebu Nidal örgütünün Türkiye'de planladığı sabotajlar: Afşin -Elbistan sahasına, Atatürk barajına, ibadet yerlerine saldırı, özel yabancıların kaçırılması

- Ürdün elçiliğinin tercümanı Suriye gizli servisi El Muhabent'e bağlı olduğunu açıkladı.

- 13 Kasım: Ebu Firaz, Ankara'da gözaltına alınan Filistinli öğrenci Muhammet Hilmi işkencede öldürülmüştür dedi.

- 13 Kasım - Hürriyet: **Coşkun Kırca "Arapa nerede durması gerektiğini sadece sözle değil, fiiliyatla anlatmak gerekir" dedi.**

- 16 Kasım - Milliyet: **Ingiliz Parlamenter Bruce George** "Ortadoğu' daki son gelişmeler NATO'nun sorumluluk alanını genişletilmesini gündeme getirecek midir?" **sorusuna** "Evet NATO sorumluluk sınırları artık klasik üye ülke sınırları ile kısıtlı kalamaz." **diye cevap verdi.**

- 16 Kasım: Kâmuran Inan mecliste şöyle dedi: **"Kerkük'e ilgi duyduğumuzu söylemeye korkmayalım. Türkiye menfaatleri keşistiği zaman tedbirini alır Kıbrıs'ta yaptığını Ege'de, Suriye'de ve Kerkük' te yapabilir."**

New Times dergisinden çeviri

Halley yine gelince

İsaac Asimov

21. yüzyılda ne olacağımız, şimdi ne yaptığımıza bağlıdır. Halley kuyrukluyıldızı 76 yıl sonra yine geldiğinde belki de yeryüzünü nükleer savaş tehlikesinden tamamen arınmış bir gezegen olarak bulacak: Üzerinde yaşayanların uzayı keşfettikleri, uzaydaki istasyonlara yerleştikleri ve Ay'da madencilikle uğraştıkları bir gezegen. Tüm insanların hastaneler, klinikler, laboratuvarlar, fabrikalar ve gözlemevleri kurmak için birleştiği bir gezegen. Bütün bunların mümkün olduğundan eminim.

Ne yazık ki bir olasılık daha var: Düşüncesi bile insanı ürpertiyor ama, Halley kuyrukluyıldızı yeryüzünü, bir nükleer savaştan sonra tamamen yıkıntı haline gelmiş, sadece birkaç kişinin sağ kalabildiği, tanımlamak istemediğim, hatta gözümün önünde canlandırmak bile istemediğim bir nükleer kışın penceresindeki gezegen olarak da bulabilir.

Her normal insan dünyamızı radyoaktif çöplük değil, bir barış gezegeni olarak görmek ister. Ama insan her zaman istediğini bulamaz. Kollarımızı kavuşturup beklemeye hakkımız yok. Hiçbir şey kendiliğinden gelmez. Mücadele edilmeli, hem de kıyasıya mücadele edilmelidir. Barış dolu bir geleceği kimse bize gümüş tepsi içinde sunmayacaktır.

Halley 2062 yılında dünyamıza tekrar geldiğinde ölüm silahlarından arındırılmış bir dünya bulabilir.

Nükleer savaşı önleyebilecek mükemmel bir kalkan yapmanın mümkün olduğuna inanmıyorum. Başkan'ın Stratejik Savunma Girişimi, son analizde, uzaya saldırı silahlarının yerleştirilmesi için sadece bir kılıftır. Nükleer bir savaşı önlemenin tek olanaklı yolu tüm nükleer silahların yasaklanmasıdır. Onlara ihtiyacımız yok. Amerika Birleşik Devletleri'nin, Sovyetler Birliği'nin, aslında tüm ulusların, bundan böyle tüm sorunların görüşmeler yoluyla, uzlaşıcı çözümlerin araştırılması yoluyla çözümlenmesi konusunda anlaşmaya varmalarını görmek istiyorum. Bu idealizm olabilir, ama başka bir seçeneğimiz de yok.

Kurgu bilim olsun, başkaları olsun, tüm yazılarımda, en iyi yolun, sorunlara düşünülerek yaklaşılması olduğunu anlatmaya çalıştım. Kitaplarımda pek az şiddet vardır; çünkü şiddet akılcı sonuçlara varmaz. Kovboy filmlerinde iyiler daima kötülerden daha hızlı silah çekerler. Ama gerçek hayatta, ilk kurşunu atan genellikle kötülerdir. Dolayısıyla silaha sarılmamak en iyisidir. Kitaplarımdan birinde baş kahraman, şiddetin beceriksizlerin son çaresi olduğunu söyler:

1942'de robot teknolojisi kurallarımı yayımladım. Birinci kurala göre bir robot bir insana zarar veremez, ve ona zarar verilmesine de izin veremez. İkinci kuralda bir robotun, birinci kuralla çakışmaması halinde, bir insanın vereceği emirlere uyması belirtilir. Üçüncü kurala göre ise robot, birinci ve ikinci kurallarla çakışmadığı durumlarda kendi varlığını korumaya mecburdur.

Ne yazık ki şu anda robot yönetimindeki bir silahtan ve başlıca işlevi insanları öldürmek olan robotlardan söz ediliyor. Ama eğer insanları öldürebilen bir robot yaratırsak, bu robotun kimi öldürüp kimi öldürmeyeceğine karar verebilmesi gerekiyor. Ve ben, bu gibi kararların teknolojiye bırakılması gerektiğinden emin değilim.

Bütün insanlar gibi ben de nükleer savaşı istemiyorum; nükleer silahları ellerinde bulunduranların, açıkça ve tam olarak bir nükleer savaşın kazanılmayacağını kavramalarını istiyorum. Bu herkes için yenilgi olacaktır. Ama barış kazanılabilir. İşte o zaman kazanan hepimiz olacağız.

(New Times, 28/1986)

Halley'in çekirdeği

Mart başında dünyamızda ikiyüzmilyon kilometre uzakta bir buluşma olduğu Vega 1 ve Vega 2 isimli Sovyet otomatik uzay araçları 12 ülkeden bilim adamlarının ortaklaşa hazırlayıp yönettikleri bir araştırma programı çerçevesinde Halley kuyruklu yıldızının 9000 ve 8200 km yakınından geçerek kuyruklu yıldızın çekirdeğinin binden fazla fotoğrafını çekip dünyaya yolladılar. Bunların ve toplanan diğer bilgilerin incelenmesi yıllarca sürecek. Fakat daha şimdiden kuyruklu yıldızlar hakkında bugüne kadar geçerli sayılan teorilerin değiştirilmesi gerektiği belli oluyor. Örneğin bilim adamları çekirdeğin beklenenden daha sıcak olduğunu ve çekirdekte birtakım ağır elementlerin de bulunduğunu tespit ettiler. Yukarıda Halley kuyruklu yıldızının çekirdeğinin Vega 2 tarafından çekilmiş bir fotoğrafını görüyorsunuz. Halley'in bundan sonra dünyamıza yapacağı ilk ziyaret 2062 yılında olacak.

GÜLDÜŞÜN

"Ah bu yabancılar!"

Bay Mayer parktaki banklardan birine oturdu ve elindeki gazeteye daldı. FAC'ye gelen göçmenler sorununu okumaya çalışırken gözleri oturduğu bankın çevresini süpüren çöpçüye takıldı. Elindeki gazeteyi katladı, süpürgeciye dönerek, onun anlayacağı bir Almancayla:

– Sen Türk?

primini, dön ülkene, aç dükkanı, kazan çok para, oldun işte milyoner. Hem de var kurtulmak sokak süpürmekten, çöpçülük yapmaktan. Güneş de bol. Daha ne istiyorsun, ne duruyorsun burada?

Ali'nin gözleri sulanmaya, boynu bükülmeye başladı. Memleketini, çocuklarını düşünüyordu. Ma-

tomurcuk postası

Bu hikayeyi Yevgeni Permyak'ın aynı adı taşıyan kitabından sizin için seçtik

Buğdayı kim öğütür?

Vaktiyle bir yel değirmeni ambarında bedavacı bir Un Kurdu yaşardı. Bir gün bu Kurt taze unla karnını iyice

anladık, dediler.

Birden gür bir ses,

– *Ben anlamadım diye bu gürültüleri bastırdı. Hiçbiriniz*

daldı. FAC'ye gelen göçmenler sorununu okumaya çalışırken gözleri oturduğu bankın çevresini süpüren çöpçüye takıldı. Elindeki gazeteyi katladı, süpürgeciye dönerek, onun anlayacağı bir Almancayla:

– Sen Türk?

Karayağız adam süpürmeyi bıraktı, sarı bir mihver taşıyan kafasını Mayer'e çevirerek, bozuk Almancasıyla:

– Ya! Ben Türk, adım Ali!

Bay Mayer Ali'ye elini uzattı, tokalaştılar. Konuşmasına yarım Almancayla devam etti:

– Türk-Alman kardeş. Ben var çok gitmek Türkiye'ye izine. Memleket güzel, ben 3 hafta turist. Sen anladın?

Ali bir Almanın Türkiye'yi görmüş olmasına sevinerek:

– Tabii anladım, turist, turist!

Mayer atıldı:

– Ama Almanya da güzel!

– Almanya gut, ama kış soğuk, fakat var çok para kazanmak! dedi Ali.

Mayer bir sır açıklarcasına Ali'ye sokuldu:

– Ben yok Türklere karşı olmak, Araplardan daha iyisiniz. Ama sen yine de memleketine dönsen iyi olur. Gemi doldu, yani Almanya doldu. Var sen anlamak, ben ne demek istemek?

Ali anlamış gibi kafasını sallayarak:

– Evet gemi, deniz! dedi.

Mayer:

– Şimdi gemi doldu. Anlamadın ya neyse! diye mırıldandı.

Ali:

– Nerede gemi, ben yok görmek?

Mayer Ali'ye ne demek istediğini anlatmakta kararlıydı:

– Senin var Türkiye'de ailen, sende resim var mı?

Ali ceplerini aramaya başladı. Bulduğu iki resmi çıkararak:

– Bak var bende resim. Bu kadın, bu oğlan, bu da kız. Oğlan gut!

Mayer gözünün ucuyla resme bir baktı ve sözlerini sürdürdü:

– Sende var aileyi özlemek?

Ali'nin soruya yanıtı çabuk oldu. İçini çekerek:

– Çok özlemek, çok özlemek!

Mayer **"Bu fırsatı kaçırmayayım"** dercesine yüklendi:

– Peki al öyleyse geri dönüş ner. Hem de var kurtulmak sokak süpürmekten, çöpçülük yapmaktan. Güneş de bol. Daha ne istiyorsun, ne duruyorsun burada?

Ali'nin gözleri sulanmaya, boynu bükülmeye başladı. Memleketini, çocuklarını düşünüyordu. Mayer'in sözleri Ali'yi etkilemişti. Ali daldı.

Birden derin bir uykudan uyanırcasına sıçradı, başındaki sarı renkli mihveri çıkarıp yere attı, çöpçü önlüğünü çözüp kenara bıraktı. Elindeki süpürgeyi hışımla Bay Mayer'in eline tutuşturdu. Ve yine bozuk Almancasıyla konuştu:

–Bay Mayer, sen var haklı olmak, memleket güzel, güneş bol. Ben gidiyorum, al bu süpürgeyi sen devam et, sokakları sen süpür!

Ve Ali süratle uzaklaştı.

Mayer neye uğradığını şaşırmıştı. Elinde süpürge, Ali'nin arkasından baka kaldı. Bir süre öylece durdu, sanki nutku tutulmuştu. Bir şeyler söylemek istiyor, fakat ağzından kelime çıkmıyordu. Sonra toparlanıp kendi kendine fısıldadı:

– Bu yabancılara da hiç iyilik yaramıyor, bunlar hep böyle zaten. İyilik yaparsın, insanca yol gösterirsin en küçük bir fırsatını buldular mı "Kendi işlerini hemen sana yüklerler" dedi.

Hamburg'dan bir okuyucu

● *Amerika'nın ünlü hamburgercisi Mc DONALD İstanbul'da şube açtı*

Böylelerini...

Antikomünist sözler yıllarca yinelenene, yıllarca işitile işitile bazı ilerici insanların dahi belleğinde yer etmiş. İster istemez bu tür sözleri kullananlar oluyor.

Bir zamanlar, demokrat insanların gelip oturduğu bir kahvede oturuyorum. Tabii 12 Eylül 1980'den önce... CHP'li Mustafa diye tanıdığım birisi, elini kolunu sallaya sallaya, küfürlü sövgülü sözlerle kahveye doğru ilerliyor. Anlaşılan o ki birilerine tabandan kızmış.

Kahvehaneye girdi, hızını alamamış ki devam ediyor küfürlere... **"Böylelerini süreceksin Sibirya'ya..."** (Derken göz göze geldik. Kelimeler ağzından dondu. Eli havada kala kaldı. Bir an durdu, yutkundu... Ne düşünüp ne düşünmedi bilmiyorum. Belki ettiği sözün kendisine yakışmayacağını düşündü. Belki de bugünün Sibirya'sını.. sonra devam etti). **"varsın memleket görsünler!..."**

Gencer Uçar

Buğdayı kim öğütür?

Vaktiyle bir yel değirmeni ambarında bedavacı bir Un Kurdu yaşardı. Bir gün bu Kurt taze unla karnını iyice doyurduktan sonra, güneşlenmeye çıktı. Esneyip gevşedi. *"Acaba buğdayı kim öğütür"* diye bir soru sordu kendi kendine. Bunu duyan Değirmen Taşı, öfkesinden dişlerini bir birine vurarak,

– Kim olacak, ben, dedi.

Tahta Dişli,

– Hayır ben, diye iç kıyıcı gıcırtılarla ona karşı çıkıyordu. Değirmen Taşı dostum, üstünde oturduğun dingili ben çevirmiyor muyum? Söylesene!

– Bakın şu Tahta Dişli'ye, diye bir başka ses yükseldi. Arkadaşlar, buğdayı öğüten, yel değirmeninin Çark Mili'dir. Tahta Dişli bana takılı olarak ikinci derecede görev yapar.

Bu konuşmalara tanık olan Değirmen Kanatları'nın sabrı taşmıştı.

– Kesin bu saçma tartışmaları! Sizin hepinizi çevirerek, döndürerek harekete geçiren biz değil miyiz? O zaman tartışmasız, buğdayı öğüten de biz oluyoruz.

Bir süre bu ağız kavgalarını istifini bozmadan dinleyen Rüzgâr, artık yerinde duramaz olmuştu. Yel Değirmeni'nin kapısını hızla açıp içeri girmesiyle, Değirmen Kanatları, birden alabildiğine dönmeye başladılar. Onlarla birlikte Çark Mili, Tahta Dişli ve Değirmen Taşı, gevezeliği bırakıp işe koyuldular. Rüzgâr biraz da alayla,

– Hah şöyle! Şimdi anladınız mı unu kimin yaptığını? dedi.

Hepsi birden,

– Anladık Rüzgâr Kardeş, anladık, dediler.

Birden gür bir ses,

– Ben anlamadım diye bu gürültüleri bastırdı. Hiçbiriniz yeryüzündeki tüm rüzgârların, tüm ırmakların kimin hizmetinde olduğunu bilmiyorsunuz. Bu değirmenleri kimin yaptığını daha öğrenmemişsiniz, diyerek Değirmenci, çalıştırma kolunu kapattı.

Değirmen durmuş, her şey susmuştu. Bir süre Değirmenci, gıcırdayan yerleri yağlayıp aralıklara dolusan tane kırıntılarını temizledi. Sonra çalıştırma kolunu yeniden açtı.

Pervane Mili'yle Tahta Dişli boş tartışmaları bırakmışlardı. Gıcırtısızca ve sessizce işe koyulmuşlardı.

Yaşlı Değirmenci değirmenini kapatıp eve gitmeden önce, Rüzgâr'a dönerek,

– Aylaklık yok! Karışmam sonra, diye, onu da azıcık payladı.

Eve gelince, gün görmüş Değirmenci'nin ilk işi, torunlarına bu masalı anlatmak oldu.

Kimi

Kimi evinde,
Kimi bahçesinde,
Kimi okulunda,
Kimi iş başında,
Kimi para derdinde,
Kimi eğlence peşinde,
Kimi çok dertli,
Kimi pek sevinçli,
Birbirinden habersiz,
Yaşayan biz,
Bu kimilerden başka
Olabilir miyiz?

Erkin Kantar, 13 yaşında

Bilmece: Erkin Kantar

1. Alçak boylu, kadife donlu.
2. Ufacık mermer taşı, İçinde beyler aşı, Pişirirsen aş olur, Pişirmezsen kuş olur.
3. Altmış para, yetmiş para Sapı uzun, kendi kara.
4. Dağa gider seslenir, Eve gelir yaslanır.

1. Patlıcan, 2. Yumurta, 3. Vişne, 4. Balta.

Şifreli mesaj

Bu şekillerin önce isimlerini bulun. Sonra başharflerini yanyana yazın. Bakalım ne çıkacak?

Burçak Gömüç- 9 yaşında *İSVEÇ*

"Ölü bir adamdan mektuplar" filminin yapımcısı Rolan Bykov aynı zamanda başrolde oynuyor.

Ölü bir adam'dan mektuplar

Mazlum KİPER

Yeryüzünün en güzel, en renkli mevsimi acaba güz değil midir? Yeşil, kızıl, sarının çeşitli tonları güneş ışınlarının çok yönlü huzmeleriyle bezenerek doğayı ne de güzel örterler. Hava ne çok sıcaktır, ne de iyice soğumuştur. Serin bir ıslaklık kaplıdır ortalık. Yerde çoğalan yapraklar üstünde billur damlalar... İnsan bedeni içinde bir kıpırdanma vardır. Bir şeye hazırlık; doğanın yeni düzenine, kışa alıştırma kendini. Dingin bir sıcaklığı arkamızda bırakmışızdır ve arkada kalan ayağımızı sürüyerek ve gittikçe ürpererek soğuğa yürümekteyizdir. Kış her şeyi tekilleştirecektir. Kar yoksa, koyu gri tonlar alacaktır doğa. Gün erken kararacaktır. Şafak karanlığında işe kalkılıp, akşam karanlığında işten dönülecektir. Evlerde her zamankinden çok ışıklar yanacaktır ve dışarda karanlığa başkaldıran sokak lambaları... Günün uzayıp geceyi kısaltması, griliğin çeşitli renklere dönüşmesi, sıcağın soğuğa hakim olması umudu içimize su serpecektir. Yoksa soğuğa soğukla, griliğe grilikle, geceye karanlıkla yanıt vermek işten değildir. dığı bir toplum. Yarını olmayan bir gelecek, **"Ah, keşke..."**'lerin para etmeyeceği bir ortam. Bykov filmin sonunda, bir avuç çocuğu yola çıkarıyor, başka bir bölgeye doğru, insan aramaya... Muhtemelen bize ulaşacak olan **"ölü adamın mektuplarını"** bu çocuklar taşımaktadır. **"Dünyayı çocuklara verelim, bir günlüğüne de olsa oynasınlar...Çocuklar dünyayı elimizden alacak ve ölümsüz ağaçlar dikecekler..."** mısralarını çağrıştırdı filmin sonu. Filmden sonra görüştüğüm Bykov da doğruladı bu çağrışımı, **"Ben Nazım Hikmet'in hayranı ve öğrencisiyim"** diyerek tüm alçakgönüllülüğü ile...

900 kişilik film salonu doluydu. Bunalıp çıkanlar oldu arada. Sonunda kalanlar geçirdikleri şoku dile getirdiler. **"Bu film bir uyarıdır."** dedi Bykov, **"Yeter ki yaşamda herşey yolunda olsun, isterse bu filme gülüp geçilsin, yakılsın. Filmde herşeyi olumlu çözümleyip izleyicinin yaşama boş vermesini, gerçekleri gözardı etmesini istemedim. Geleceğin nasıl olabileceğini ne denli iyi görebilirsek, bugünkü barış mübilincinde patlatalım..."**

Danimarka bir NATO ülkesiydi. Dünyanın yedi bucağından gelen dini, dili, düşüncesi, rengi ayrı 2500 insan buraya barışçı düşlerini birleştirmeye gelmişti. Bunu hazmedemeyenler vardı. Günlerce sağcı basın saldırıya geçmişti. Karalamaya çalışıyorlardı böylesi bir toplantıyı. Diğer B.Avrupa ülkelerinde de ya sessizce geçiliyor, ya kışkırtmalara yer veriliyordu. Bu 2500 insanın temsil ettiği milyonlarca insanı hiçe saymaya kalkanların, mutlaka barıştan yana olmayan bir çıkarı olmalıydı. Aralarında zavallılar da vardı; dolara ruhlarını satmışlardı. Fakat gelişen yeni ruhun, anlayışın onları da bir gün saracağından haberleri yoktu. Halkların kardeşliği, temelden kimi ayrılıklara rağmen barış içinde birlikte yaşama, barışın savaşa etkin kılınması çabası bu Kongre'de somutlanıyordu. Bir Sovyet film sanatçısı bizi uyarıyordu. Avustralya'dan yaşlı bir bayan şair Nazım için yazdığı dizeleri okuyordu. Afrikalı zenci şair Wole Soyinka'ya Nobel edebiyat ödülünün verilmesi dakikalarca alkışlanıyordu. ABD'li gencecik bir şair barış

Karikatürist Tan Oral'la söyleşi

Güven PAMİR

"...Ama ciddiye almak asık suratlı olmak değil, tam tersine hoş görülü olmaktır"

Bir karikatürist halkın sorununu, çilesini en iyi görebilen ve yansıtabilen kişilerden biri oluyor. Bugün Türkiye için söylersek, ve Türkiye'yi bir tek karikatür ile yansıtmak isteseniz, bunu nasıl gösterebilirsiniz?

Tan Oral: Tek bir karikatür ile çizmek isterdim. Ama, bunu başarabilmiş olsaydım, buraya tek bir karikatür getirebilirdim. Ne var ki ne bir insanı, ne bir tarih sürecini, ne olayları, ne yaşadığımız günleri, ne de bir röportajı tek bir karikatüre sığdırmak mümkün. Çünkü, yaşam çok çelişkili, çok boyutlu, çok çeşitli düşüncelerin varolduğu bir olgu.

Ben de bir ülkede çeşitli düşüncelerin varolmasını ve birarada özgürce varolmasını özlemişimdir ve elimden geldiği kadarıyla da bunun örneğini vermeye çalışıyorum.

Çok isterdim ama çok zor, sorunuzu gerçekleştirebilmek,

Buna bağlı olarak, şöyle dersek: Türkiye'de bir karikatürist için, en ağır basan sorunlar neler? Bir sıralama yapılabilir mi?

Tan Oral: Ülkemizde de, bütün ülkelerde olduğu gibi, sorunlar ve ağırlıkları süreç içinde devamlı değişmekte, bazıları önemini yitirirken, bazıları ağırlık kazanmakta... Örneğin, Türkiye için demokrasi çok önemli bir sorun iken, demokratikleşmede küçük de olsa adımlar atılırken, bu sefer ekonomik zorluklar ve onun ağırlıkları almaya başlıyor. Ekonomide rahatlıklar, çözümler bulundukça; kalkınma, uygarlık gibi sorunlar önümüze gelecektir. Bunlar çözüldükçe, bu kez dünya barışı ve daha evrensel sorunlar gündeme gelecektir.

Yani sorunlar, onların ağırlıkları ve öncelikleri sanıyorum zaman içinde çözümleri ile doğru orantılı olarak her zaman değişebiliyor öne çıkabiliyor, arkaya geçebiliyor.

Örneğin, parlamenter demokrasiye Türkiye'de ara verildiği zaman, birdenbire demokrasi çok ortaya çıktı. Oysa, çok kısa bir süre önce "can güvenliği" demokrasiden daha önce geliyordu.

Tan Oral arkadaşımız Güven Pamir'le konuşurken

KENDİ AGZINDAN YAŞAM ÖYKÜSÜ

1937 Merzifon doğumlu. Anadolu'nun çeşitli kentlerinde dolaşarak, öğrenim gördü. Güzel Sanatlar Akademisinde mimarlık bölümünü bitirdi. Mimarlıkla ilgilenmedi. Çizgi ve karikatür sanatı ile daha önceden ilgileniyordu. Birçok yayın organında, başta Cumhuriyet Gazetesi'nde günlük karikatürler çizerek, yaşamını sürdürüyor.

Karikatürleriniz içinde, Batı Avrupa'daki FAC'deki göçmen işçi olgusunu işleyen karikatüristler bu olguyu nasıl görüyorlar, bu olgu onları nasıl etkiliyor?

Tan Oral: Çok yerinde bir soru olarak algılıyorum bu dediklerinizi. Ve görebildiğim kadarıyla, Almanya'daki göçmen işçilerin sorunları Türkiye'deki karikatüristler tarafından bana kalırsa yeterince, anlaşılıyor ve görülüyor, diyemiyorum. Ancak, Almanya'da yaşanan yerel (lokal) olaylar, basın tarafından büyütülerek yansıtılıyor. Aynı hatayı sanıyorum Alman basını da yapıyor.

Yaşanan yerel küçük olayları büyütmek, genelmiş gibi büyütmek gene iki toplumun birbirini tanımasında yeni ve gereksiz engeller yaratıyor. Türkiye'deki karikatürcülerin de yeterince tanıdığını söyliyemiyorum. Bu tama

OKUR-YAZAR

lanıyor.

İki ülkenin karikatürcüleri arasındaki trafik yoğunlaşsa, Alman karikatürcülerini keşke Türkiye'

ları... Günün uzayıp geceyi kısaltması, griliğin çeşitli renklere dönüşmesi, sıcağın soğuğa hakim olması umudu içimize su serpecektir. Yoksa soğuğa soğukla, griliğe grilikle, geceye karanlıkla yanıt vermek işten değildir. Böylesi bir yanıtlamanın bizi daha karanlığa, daha griliğe ve daha soğuğa götüreceği içgüdüsel olarak bilincimize yansımıştır.

İşte bir ekim günü sonu Kopenhag'ta, Birleşmiş Milletler Barış Yılı dolayısı ile düzenlenmiş Dünya Barış Kongresi'nde, Sovyet yönetmeni Rolan Bykov'un **"Ölü bir adamdan mektuplar"** adlı filmini izleyince irkilerek bunları düşündüm, ya da düşünme zorunluğunu hissettim. Neden? Film olası bir nükleer savaş sonrası, herhangi bir ülkede, herhangi bir kentte olası bir felaketin insanoğlunu ve yaşadığı toplumu ne hale getirdiğini sergiliyordu. Sürekli esen nükleer rüzgar, gün ışığı görmeyen, dolayısı ile gece gündüz ayırımı yapılamayan, saati, haftası, ayı, yılı olmayan, mevsimleri, baharı, yazı, güzü ve kışı olmayan nükleer bir kış. Son kalan ampullerin, son kalan insanlarca ayaklarla çevrilen dinamolarla ışı**lüp geçilsin, yakılsın. Filmde herşeyi olumlu çözümleyip izleyicinin yaşama boş vermesini, gerçekleri gözardı etmesini istemedim. Geleceğin nasıl olabileceğini ne denli iyi görebilirsek, bugünkü barış mücadelemizde o denli etkin olabilirler. Savaş, savaşla yokedilemez. İnsanlara yeni bir ruhla gitmeliyiz. Bu barışın, barışçıl bir yaşamın ruhudur, kültürüdür, bilincidir. İnsanlık kendini yokedebilir demek bir aksiyom'dur. Bu düşünce ve duyguyla tüm bir gün yaşamınızı doldurabilirsiniz. Ama bu durumu hiç düşünmemek ve duymamak bir insanlık suçudur. Astronotlar gibiyiz. Yıllar alıyor uzaya, yeni koşullara alışmaları ki hergün o koşullara uymak, ayak uydurmak için çabalıyorlar. Yine de kimi zaman, uzayda neresi alt, neresi üst karıştırıyorlar. Bizim için de böyle. Yeni bir durum nükleer tehlikeyle uyumak. Düşlerde çözümlüyoruz belki bu sorunu. Tek başına düş görmek bir ütopyadır bence, toplu düş görmek-bugün burada yaptığımız gibi-bizi gerçeğe götürür. Gelin nükleer bombaları birlikte insan**

bizi uyarıyordu. Avustralya'dan yaşlı bir bayan şair Nazım için yazdığı dizeleri okuyordu. Afrikalı zenci şair Wole Soyinka'ya Nobel edebiyat ödülünün verilmesi dakikalarca alkışlanıyordu. ABD'li gencecik bir şair barış için yazdığı şiirleri Sovyetlere armağan ediyordu ve bir Türkiyeli yazar, Fakir Baykurt 4 mevsimin yaşanacağı en güzel yerlerden biri olan yurdumuzun, atom harmanına çevrilmemesi için tüm aydınları, sanatçıları dayanışmaya çağırıyordu. Aslında ölü adamın mektupları 1945 yılı yazında, Hiroşima ve Nagazaki'den tüm insanlığa postalanmıştı. Japonya'dan gelen dostlar bize o mektupları resimleriyle birlikte bir kez daha okutup, gösterdiler ve birlikte seslendik: **"Bir daha Hiroşima'lar olmasın!"**.

İhsan Aydın'ın göç sergisi

İsveç'te yaşayan ressam **İhsan Aydın** son sergisinde iç ve dış göçü konu alan tablolarını sergiliyor. Stockholm Ektorp Galeri de açılan sergi 26 yağlı boya tablodan oluşuyor. Resim çalışmalarında insan, insan ilişkilerini, insan ve toplum ilişkilerini tuvale aktaran **İhsan Aydın** son sergisinde yer verdiği tablolarında Anadolu insanını, şehre göçü ve yurt dışına göçü anlatıyor.

İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi mezunu olan **İhsan Aydın** 1950 yılında bursla Paris Beaux-Arts Akademisi'nde eğitimine devam etti. Bu arada Fernand Lagers Resim Okulu'na'da misafir öğrenci olarak devam eden Aydın Sobonne'de de sanat tarihi kurslarına katıldı. 1953 yılında İsveç'e gelen **İhsan Aydın** çalışmalarına 33 yıldır burada devam ediyor. **İhsan Aydın** son sergisiyle birlikte İsveç'te toplam 18 sergi açmış bulunuyor.

Fotoğraf nasıl çekilir? 11

Soner GÜRLER

Fotoğraf makinesinin kullanılışı

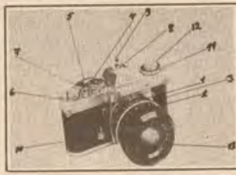
Bir fotoğraf makinesini iyi kullanabilmek için öncelikle bir iki temel noktaya değinmekte yarar var. Özellikle **çabuk karar verme, süratli hareket etme** ve **soğukkanlı olma** yetilerimizi iyi geliştirmeliyiz. Ayrıca **sabırlı olmak** da büyük önem taşır. Son sözünü ettiğimiz **"sabırlı olmak"** ilk sözünü ettiğimiz **"çabukluk"** ve **"süratlilik"** ile çelişmez, aksine bütünleşir.

Bir örnek verelim. Bir mitingdeki konuşmacıyı fotoğraflamak istiyoruz. Eğer bu konuşmacının bir fotoğrafını yayınlamakla bütün işimiz bitiyor olsaydı, kendisinden bir vesikalık resim istemek yeterliydi. Halbuki fotoğraf çekenin hüneri, o konuşmacının, o konuşma sırasındaki tavrını, heyecanını ve davranışlarını alabilmek böylece mitinge katılana da katılmayana da daha sonra o mitingin havasını verebilmektir. Durum böyle olunca, her konuşmacının el, kol hareketlerini, onun mimiklerini görebilmek gerekiyor. Bu konuşmacının fotoğrafını çekmeden önce, fotoğrafı konuşturacak olan bu mimiklerin, el ve kol hareketlerinin neler olduğunu iyice takip etmek, **onu böylece tanımaya çalışmak gerekir.** Daha sonra hangi hareketin fotoğraflanması gerektiğine karar verip, konuşmacı o harekette bulunurken mümkün olabilen en çabuk zamanda onu görüntülememiz gerekir. Fakat konuşmacının beklediğimiz o el kol hareketlerinde bulunmasını sabırla beklemek şarttır. Çünkü konuşmacı biz fotoğrafını çekebilelim diye poz vermek için beklemiyor, konuşmasının tabi bir gelişimi olarak o hareketlerde bulunuyordur.

Çektiğimiz her fotoğraf işe yarayacak diye bir kural da yoktur. Aksine, olaylardan birden çok fotoğraf yapıp daha sonra bunların içerisinden bizim işimize yarıyacakları ayıklamak en doğrusudur. Çekimini yaptığımız bu fotoğrafları, fotoğraf olarak olmasa da en azından film olarak özenle arşivlemek, bunları saklamak gereklidir.

Bağlayıcı olarak değil fakat ufak bir kolaylık olması açısından, ön bilgi olarak, fotoğrafı çekmeden önce makinenin ayar işlemlerini aşağıdaki gibi yürütmek tavsiye edilebilir.

İlk olarak fotoğrafa alacağınız **objeyi vizör içinde görmeye çalışın.** Objeyi görürken, fotoğrafta **hangi açıdan, hangi boyutlardan** çıkmasının en uygun düşeceğine karar veriniz. Eğer o anda bulunduğunuz yer çekime uygun değilse, yer değiştiriniz, aynı işlemi tekrarlayınız. Makinenin **ışık ayarını** (enstantane ve diyafram) yapınız. **Mesafe ayarını** tamamlayınız. Makineyi sarsmamak için destek verip **düğmesine** (deklanşöre) **basınız.** En son olarak **filmi çeviriniz.** Bütün bu saydıklarımızı yapmadan, makinede film olup olmadığına özellikle dikkat ediniz.

BİR FOTOĞRAF MAKİNESİNİN PARÇALARI

1. Diyafram manivelası, 2. Objektif mesafe tertibatı, 3. Saha derinliği tertibatı, 4. Obtüratör düğmesi (Enstantane ayarı) 5. Film sarma düğmesi, 6. Sayaç, 7.Deklanşör (çekim düğmesi), 8. Flaş yatağı, 9. Vizör, 10. Süreli resim çekme obtüratörü, 11. Film cinsini (DIN, ASA, ISO) gösterir düğme (4 numarayla gösterilen öbturatör düğmesi içinde de olabilir) 12. Filmi geriye çeviren düğme, 13. Objektif.

büyütmek, genelmiş gibi büyütmek gene iki toplumun birbirini tanımasında yeni ve gereksiz engeller yaratıyor. Türkiye'deki karikatürcülerin de yeterince tanıdığını söyliyemiyorum. Bu tamamıyle bilgi akışının doğal, bol ve yeterince olmayışından kaynaklanıyor.

İki ülkenin karikatürcüleri arasındaki trafik yoğunlaşsa, Alman karikatürcülerini keşke Türkiye'de daha çok görsek... Diğer sanat dallarında olduğu gibi, karikatür de insanların duygularını, düşüncelerini, özlemlerini, sıkıntılarını, çok açık şekilde sergiliyor.

İnsanları tanımak da sanıyorum, bunları izlemek ile oluyor.

Batıda, FAC'da genç kuşaktan karikatür çizenler oluyor. Bunları değişik yayınlarla görüyoruz. Siz usta bir karikatürcü olarak, neler demek, önermek istersiniz onlara?

Tan Oral: Aslında, önermeyi, öğüt, nasihat vermeyi hiç bir zaman sevmiyorum. Çünkü, öğüt vermek kendi yanlışlarımı veya doğrularımı aktarmak ve başkalarını zorlamak demektir. Benim yanlışlarım kadar doğrularım da başkalarının işine yaramayabilir.

Bu yüzden öğüt yerine, onlarla tartışmayı daha doğru olarak anlaşma ve bilgi aktarma yolu olarak görmüşümdür. Bu arkadaşlarla tanışmayı, düşüncelerimizi ortaya koyup tartışmayı, öğüt vermekten daha değerli bir çaba olarak görüyorum.

Bir karikatürist hayatı çok mu ciddiye, yoksa çok mu "matrağa" alıyor?

Tan Oral: Çok ciddiye alıyor. O kadar ciddiye, o kadar ciddiye alıyor ki, bunun altından kalkması çok zor. Ancak, kendini matrağa alarak dayanabilir, bu kadar ciddiye almayı...Saniyorum, bütün karikatürcüler için geçerli bir yöntem. Yani yaşamın bu kadar ciddiye alındığı bir bakış açısında, mizah tek kurtarıcı bir yol... Herhalde, yaşam ciddiye alınmayacak, hafife alınacak bir şey değil. Ama, ciddiye almak da asık suratlı olmak değil, tam tersine hoş görülü olmaktır. Karikatür insanları hoş görülü olmaya zorlayan, onu hatırlatan sanat dallarının başında geliyor.

Türkiye Postası adına size teşekkür ediyorum.

SULUBOYA SERGİSİ

Genç ressamlarımızdan **Sait Günel**'in suluboya resimlerinden oluşan sergisini 24 Kasım-5 Aralık tarihleri arasında Hattingen, Bahnofstr. 78 adresinde izleyebilirsiniz.

OKUR-YAZAR

Türkiye Postası

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK

DEDİLER Kİ...

"Yabancılar Özal'ı Demirel'e tercih ederler. "**Milliyet köşe yazarlarından Mehmet Ali Birand**

"Rusya Türkiye'ye anarşi için 1,5 trilyon harcadı. "**ABD eski Milli Güvenlik Danışmanı Zbigniew Brzezinski**

"Türkiye'deki gelir dağılımı üzerine bazı bilgiler edindik. Buna göre Türkiye'deki gelir dağılımı gayet düzenlidir". **TÜSIAD Başkan Yardımcısı Ömer Dinçkök**

"Siyasi yasakları millet koydu, millet kaldırır." **ANAP Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Keçeçiler**

"Biliyor musunuz Manila'daki sarayda aslında söylenildiği gibi bin çift değil, 2 bin 700 çift ayakkabım var." **Filipinlerin eski diktatörü Marcos'un eşi Imelda Marcos**

"Türkiye Avrupa'da en ucuz ülke" **Başbakanın annesi, 14 kez hacca gitmiş olan Hafize Özal**

"Türkiye bilime gereken önemi verirse, 2025 yılında bilim ülkesi olabilir." **Pakistanlı Nobel ödülü sahibi Prof.Dr. Abdüsselam**

Cellat aksinden ürktü

Dünyada eşi benzeri görülmemiş bir demokrasi anlayışının mimarı olan Evren'in ülkemizin sanat ve kültür alanına katkıları da paha biçilmez bir değer taşıyor. Daha geçenlerde Polonyalı bir ressamın cinsel teması işleyen tablosunu müstehcen bulup müzeden kaldırtmamış mıydı?

Yurt çapındaki incelemelerini yine son hızla sürdüren pek sayın cumhurbaşkanımız, geçtiğimiz günlerde Istanbul'da, Dolmabahçe Sarayı'ndaki Birinci Harekat Köşkü'nü gezdi. Evren, Köşk'teki incelemeleri sırasında *"Resimlerle yaşayan Osmanlı"* sergisinde yeralan resimlerle pek ilgilendi. Ancak kestiği kelleyi elinde tutan cellat resmini görünce çok sinirlendi ve *"Bunu hemen kaldırın"* diye emir verdi.

Yurt gezilerinde, kürsülerde idamlara karşı çıkanlara, *"Bunları asmayıp da besleyecek miyiz?"* diye avaz avaz bağıran cellat, tabloya bakıp "aks-i hayalini" görünce ürktü anlaşılan...

Sömürü var mı, yok mu?

FAC'deki Türkiyeli işçilerin durumuyla ilgili parlamentoda sorulan bir soruyu başbakan Özal adına yanıtlayan yeni Kültür ve Turizm Bakanı Mesut Yılmaz şöyle demiş: *"Işçilerimizin Günter Wallraff'ın kitabında belirttiği şekilde sömürülmesi sözkonusu değildir".*

Ilâhi bakan! Senin gerçek adın aslında "bakmayan" olmalıydı. Buyurun beraber bakalım, sömürü var mı, yok mu?

FAC'deki çocuk parası kısıtlaması, Türkiye'deki çocuklara ayda 10 DM. olarak ödenen çocuk parası, FAC dışında yaşayan eş ve çocukların vergi karnesinden düşülüp, 5 çocuklu ailenin *"çocuksuz"* sayılması Türkiyelilere yönelik önlemler nedir? NATO üyesi "Kardeş" ülke Türkiye'ye ilk vize uygulayanın FAC olması, buradaki eşinin, ana veya babasının yanına gelmek isteyenlerden Türkiye'deki FAC konsolosluklarının 5000 DM. kapora istemesi nedir? FAC'de genel düzeyde yüzde 8 olan işsizliğin, yabancılar ortalamasında yüzde 15, Türkiyeliler arasında yüzde 25 oluşuna ne dersiniz? Türkiyeli olduğu için saçının, bıyığının rengine, başörtüsüne bakılıp işe alınmayan veya en kötü işlerde sağlığımızı tehlikeye sokarak, en ucuz ücrete çalışma sömürü değil mi? Işsizliğin sorumluluğunu yabancılara ve özellikle Türkiyelilere yükleme, fiziki saldırılar, adam öldürmelere senin lugatında ne isim verilir acaba?

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi bir de Avrupa'da ve özellikle FAC'de çalışan Türkiyeliler sizler için *"döviz ineği"* olarak görülmüyor mu? Kendi ülkesinde "Almancı" olarak görülen bizler çifte sömürüye uğramıyor muyuz?

FAC'deki konsolosluklarımız en küçük bir işlem için bizlerden yüzlerce mark koparmıyor mu? Buradaki sömürü yetmiyormuş gibi, gençlerimizden iki aylık askerlik için 15 bin mark isteyen sizler değil misiniz?

Söyle sayın bakan bunlar nedir, birer fantazi mi?

Karabacak'ı kim delirtti?

Gazetelerin *"çıldırtan uyumsuzluk"* başlığı altında verdiği haberde, 8 yıl FAC'de kaldıktan sonra Türkiye'ye dönen İsmail Karabacak isimli bir vatandaşın, ülkesine 2 yıldır uyum sağlayamaması sonucu çıldırdığı bildirilmekte. Gazeteler akli dengesini kaybeden Karabacak'tan *"talihsiz işçi"* olarak bahsediyorlar. Kaldırıldığı hastanede doktorlara saldıran işçi *"Almanya'ya dönmek istiyorum"* diye bağırmış.

Düşünebiliyor musunuz? Bir insan doğduğu büyüdüğü ve yaşadığı bir ülkeye uyum sağlayamadığı için çıldırıyor.

Kimdir bunun suçluları, nedir bunun sebebi? Açlıktan, yıllardır işsizlikten çıldıranların yanında, bir insanın ülkesini terketme istemesinin sorumlusu kimdir? Bütün bunlar *"talihsizlik midir"*?

Karabacak, bundan iki yıl önce primli dönüşlerden

Hakkım da galeme alınmış "Hayatımg" adlı bir kitap, bi dene heykelim, bi gaç dane yağlı boya portrem varıdı. TRT'ci gardaşlarım sağolsunlar hayatımı anlatan bir belgesel filim de çekecekler...Resim, edebiyat, heykel ve sinema dallarında beni anlatan eserler damamlandı...Lakin hakkımda bestelenlenmiş minicik bir şarkı dahi yok..Şimdi diyom ki bi de operam olsa...Fısdanlı garılar gözlerini gıprıştıra gıprıştıra "Sagıp Ağaa Sagıp ağaa" diye çığırsalar.. Ürkek guşlar misali tin

● İzmir Belediye Başkanı Burhan Özfatura solcularla ilişkisi var diye üç bilgisayar mühendisini mezarlık bekçisi yaptı.

Abdüsselam

"Allahsız sözü halk anlayışında insafsız anlamına gelir. Komünistlere de 'Allahsız' demek hakaret değildir." **KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş**

"Ben ozaman hükümette değildim. Af diye birşey bilmiyorum". **Adalet Bakanı Mahmut Oltan Sungurlu**

"Vehbi Koç Türkiye'nin Henry Ford'u sayılır. Otomobil grabımızdır". **Ünlü işadamlarından Sakıp Sabancı**

"Parlamentoya girebilecek hanımlarımızı şimdiden gözümüze kestiriyoruz. Artık kadın adaylarımız fazlalaşacak. Sade kadın milletvekilleri değil,..bakan hanımlarımızın da olması gerekir." **Başbakanın eşi Semra Özal**

"Bir süre sonra Marmara Denizi'nin suyu şurup gibi olacak, isteyen içsin." **İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan**

"Radyasyon cinsel gücü artırıyor". **Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit Aral**

tan bir belgesel filim de çekecekler...Resim, edebiyat, heykel ve sinema dallarında beni anlatan eserler damamlandı...Lakin hakkımda bestelenlenmiş minicik bir şarkı dahi yok..Şimdi diyom ki bi de operam olsa...Fisdanlı garılar gozlerini gıpırıştıra gıpırıştıra "Sagıp Ağaa Sagıp ağaa" diye çığırsalar.. Ürkek guşlar misali tin tin sahnede zıplasalar. Vallahi operam olmazsa hatırım galır...Hadi göriyim sizi..

Gırgır dergisinden alınmıştır. **SAKIP SABANCI**

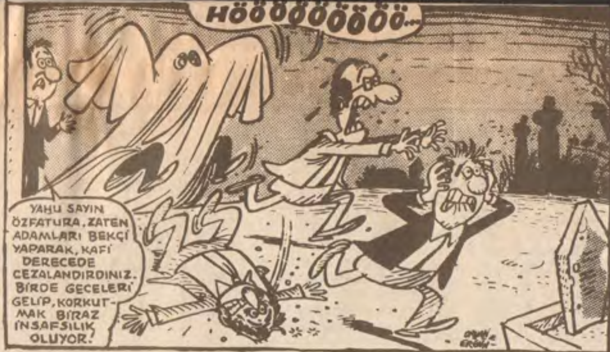
Amerikalı bilim adamı Lokshin memleketini neden terketti?

"Kabuslu günlerin geride kaldığına çok seviniyorum. Artık özgür bir yaşam sürdürebilirim." Bu sözler, ekim ayı başlarında ülkesi ABD'yi ailesiyle birlikte terkedip Sovyetler Birliği'ne iltica başvurusunda bulunan Amerikalı bilimadamı **Arnold Lokshin'e** ait... **Lokshin,** 47 yaşında, California doğumlu, Texas, St. Joseph hastanesinde kanser araştırmaları laboratuarının yöneticisi olan **Lokshin**'in uzun yıllardır sürdürdüğü araştırmaları üzerine yazdığı birçok makalesi de var.

Ancak **Lokshin,** laboratuarının dört duvarı arasına kapalı kalmamış, ülkesinin toplumsal sorunlarıyla da yakından ilgilenmiş bir bilimadamı. Bir dönem eşi ile birlikte Vietnam Savaşı'na karşı mücadele yürütmüş olan Lokshin son yıllarda da **Reagan**'ın dış politikasının barış ve güvenlik açısından yarattığı tehlikeler, silahlanma yarışı gibi sorunlar karşısında suskun kalmamış, aktif tavır almış. Ancak savaş-karşıtı hareket içindeki faaliyetleri arttıkça, üzerindeki baskı ve tehditler de o denli artmış... **Lokshin**'lerin telefonları dinlenmeye, şahsi mektupları açılıp okunmaya, çocukları korkutulmaya başlanmış; telefonla ve mektupla defalarca tehdit edilmişler ve haklarında davalar açılmış. Ve sonuçta **Lokshin** işinden atıldığı gibi en büyüğü 15 yaşında olan üç çocuğuyla birlikte katledilme tehdidiyle de karşılaşmış. **Lokshin**'lerin üzerlerindeki baskılar dayanılmaz hale gelince ülkelerini terketmek durumunda kalmışlar.

Sovyetler Birliği'nden politik iltica hakkını elde etmiş olan **Lokshin,** tıp bilim ve kanser üzerindeki araştırmalarını bundan böyle bu ülkede sürdürmeyi planlarken yaptığı açıklamalarda şunu da vurguluyor: **"Biz, bugünün Amerika'sını terkettik. Ama bir başka Amerika daha var. Bütün baskı ve tehditlere karşın barışı korumak ve gerçek demokrasiyi oluşturmak isteyenlerin Amerika'sı. Bu Amerika için sevgi ve derin saygıyı her zaman yüreğimizde taşıyacağız."**

Reagan'ın ağzından insan hakları lafı düşmüyor, özgürlük yılları ilan ediliyor ABD'de... Hürriyet Abidesi 100 yaşına vardı. Ama anlaşılıyor ki bütün bunlarla özgürlük, insan hakları korunmuyor. ABD'den kaçıp sosyalist ülkelerde özgürlüğe kavuşanların sayısı hiç de az değil. Reaganizm sürdükçe daha da artacağa benziyor...

Atın önüne et, itin önüne ot!

Daha geçenlerde gazetelerin birinde senelerce üniversite sıralarında dirsek çürütüp mühendis çıkan bir gencin iş bulamadığı için sokaklarda limon satmak zorunda kaldığını gazetelerde okuduk. Ne yapsın zavallıcık, meslek var da, iş yok. Sırtını dayayabileceğin bir dayın! yoksa hele hele güvenlik soruşturmalarında temiz! bir geçmişe sahip değilsen, mesela uzak akrabalarından biri kazara solculuğa! bulaşmışsa yandın. Kapı gibi diploman da olsa yandın. Sokaklar, mezarlıklar, pazarlar seni bekliyor. Ama eğer ANAP'a dayamışsan ardını...Yine başka meslekte çalışırsın, hatta mesleğin yoksa da önemli değil, işin kaymağını yer, sokak aralarında ayakkabı boyamak zorunda kalan işsiz kimya mühendisinin masasına kurulabilirsin.

Konuyla ilgili bir haber okuduk bu yakınlarda. Ağlasak mı, gülsek mi? Mersin Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'ne, Ziraat Fakültesi mezunu olup şimdi başka bir yere gönderilmiş olan eski müdürün yerine bir öğretmen atanmış. Öğretmen fidan yetiştirmeyi nerden bilsin. Şehrin göbeğinde bir asfaltın ortasına döktürmüş toprağı. Üzerine de dikmiş palmiye fidanlarını. Amaç kötü değil aslında: "Mersin yeşile bürünecek". Bürünecek de kökleri derinlere ulaşamayan o fidancıklar nasıl büyüyecek?

Konu şimdi yoğun olarak tartışılıyormuş. Acaba öğretmen bu işi bilgisizlikten mi yaptı, yoksa bu uygulamayı protesto etmenin yolunu böyle mi seçti. Siz ne dersiniz?

Böylesine kendinden geçmiş bu adamı orkestra şefi mi sandınız. Yanılıyorsunuz. Kendileri alçak uçuş yapan Alman Tornado ve Alpha jetlerini Alman halkının başına bela eden, yükselen protestolar karşısında şimdi de Konya'ya kaydırmayı planlayan Federal Savunma Bakanı CDU üyesi Manfred Wörner'dir.

sanın ülkesini terketme istemesinin sorumlusu kimdir? Bütün bunlar *"talihsizlik midir"*?

Karabacak, bundan iki yıl önce primli dönüşlerden yararlanarak ülkesine dönmüş. Hatırlar mısınız? Özal o zaman ne demişti: *"İşçilerimiz geri dönmesin"*. Çıldırma konusu bu kadar ciddi olmasa gazeteler nerdeyse şöyle yazacaklar: *"Başbakan Özal'ın sözünü dinleyip geri dönen işçi çıldırdı"*.

Coplu demokrasinin elektriklisi

Emniyet Genel Müdürlüğü 8 Kasım tarihli Resmi Gazete'de firmaları, 500 adet elektrikli cop almak için ihaleye çağırdı. Sadece yurdışındaki firmalara açık olan ihale sonucunda, pazarlık usulü satın alınacak 500 adet elektrikli cop Ankara, İstanbul ve İzmir polisine dağıtılacak.

Elektrikli cop insan vücuduna değdiği anda devreye girip, elektrik akımı yayıyor ve birkaç metre uzağa fırlatıyor. Elektrik akımının dozajını artırmak da kullanıcının elinde.

12 Eylül'den sonra binlerce, onbinlerce ilericiye, yurtseveri, demokratı zindanlara doldurup, elektrik akımı da kullanılmak üzere yapılan işkenceler ayyuka çıktı. Artık resmi ağızlardan bile itiraf ediliyor. Şimdi gelişen muhalefet karşısında ipliği iyice pazara çıkan rejim, tutuklayıp, zindana atamadıklarına sokaklarda elektrikli coplarla saldırmayı planlıyor Bu telaşlar, yıllardır tozlu raflarda bekleyen elektrikli cop dosyasını masaya indiriyor.

